

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERÎM'de YOLCULUK

(5) MÂİDE SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (43)

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-I KERÎM'de YOLCULUK

(5) MÂİDE-SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (43)**

İÇİNDEKİLER:

	Sahife no
İÇİNDEKİLER:.....	(1)
ÖN SÖZ:.....	(2)

ÂYET-İ KERİME'LER:

(1-5):.....	(8-27)
(6-10):.....	(28-36)
(11-15):.....	(36-42)
(16-20):.....	(43-48)
(21-25):.....	(48-50)
(26-30):.....	(51-52)
(31-35):.....	(53-55)
(36-40):.....	(55-58)
(41-45):.....	(59-61)
(46-50):.....	(62-65)
(51-55):.....	(66-68)
(56-60):.....	(69-71)
(61-65):.....	(72-74)
(66-70):.....	(75-78)
(71-75):.....	(79-82)
(76-80):.....	(82-84)
(81-85):.....	(84-86)
(86-90):.....	(87-89)
(91-95):.....	(89-91)
(96-100):.....	(91-95)
(101-105):.....	(95-97)
(106-110):.....	(98-100)
(111-115):.....	(103-105)
(116-120):.....	(106-108)

ÖN SÖZ:

Evvelâ bütün okuyucularıma bir ömür boyu sağlık, sıhhat ve gönül muhabbetleri ve gerçek mânâ da tasavvufî idrakler niyaz ederim. Bu dünya da en büyük kazanç burasını, bu âlemi şehâdet-i, gerçekten müşahede ederek yaşayıp geçirmek ve kendini tanımayı bilmek olacaktır. Kûr'ân-ı Kerîm'de **(yolculuk)** adlı sohbetlerimizin bazılarını vakit buldukça yazıya geçirtip daha sonra vakit buldukça kitap haline dönüştürmek için çalışmalar yapmaktayız. Onlardan biri de, mevzuumuz olan, **(5-MÂİDE)** Sûresi'dir. Nihayet vakit bulup onu da aslını değiştirmeden o günlerde yapılan sohbet mertebesi itibarile ve bazı ilâveler yaparak düzenlemeye çalışacağım. İçinde bir hayli mevzular olan bu Sûre-i şerifin zâhir bâtın nûrundan bu dünyada iken yararlanmaya gayret edelim. Cenâb-ı Hakk'tan bu hususta her kes için başarılar niyaz ederim.

Sevgili okuyucum, bu kitabın yazılışında, düzenlenişinde, basılışında, bastırılışında, tüm oluşumunda emeği ve hizmeti geçenleri saygı ile yadet, geçmişlerine de hayır dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi; bu kitaptan meydana gelecek manevi hasılayı, evvelâ acizane, efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, Nusret Babamın ve Rahmiye annemin de ruhlarına, ceddinin geçmişlerinin de ruhlarına hediye eyledim kabul eyle, haberdar eyle, ya Rabbi.

Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek mânâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız mümkün olamayacaktır.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Terzi Baba Tekirdağ (04/09/2011) Pazar:

(5) MÂİDE-SÛRESİ

Euzû Billâhî mineş şeytanir râcim

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHİYM

İslâmiyetin son devirlerinde ve Medine şehrinde nâzil olmuştur, ancak bazı bölümleri Mekke'de nâzil olmuştur.

Mâide, kelime anlamı olarak sofraya demektir. Yalnız bu bildiğimiz mânâda herhangi bir sofraya değildir, o sofraları da içine almakla beraber, Mâide sofrası bu sofraların üstünde olan bütün sofralarda olan mertebeleri de bünyesinde bulundurmaktadır. Sultan sofrasıdır, üzerinde maddi nîmetlerle birlikte ilâhî nîmetler bulunmaktadır. Bu sofranın dışında zâti gıdalar almak mümkün değildir. Kişilerin önce kendi hakikatlerine, özlere, oradanda Hakk'ın varlığına yönelmesi için Mâide sofrasının nîmetlerinden yemesi lâzımdır, başka yer de bunların gıdâsı yoktur. Bu sofrayı kurup hazırlayanda Cenâb-ı Hakk'ın zâti tecellilerinin olduğu mahâllerdir yâni hâlifeleridir.

Kûr'ân-ı Kerîm'in beşinci sûresidir yâni hazeratı hamse'yi içerisinde barındırıyor demektir. Zâti tecellileri her mertebede bulunan mertebeye gereği o mertebenin hukûkunu ortaya çıkartıp yaşatmaktadır.

Âyet sayısı **(120)** dir, yâni içinde **(12)** mertebeye işâret vardır.

Kelimeleri **(1804)** tür yâni baştaki **(18)** onsekizbin âlemin varlığını, yanındaki **(0)** (sıfır) çokluğu meydana getiriyor, son kalan **(4)** ise şeriat, târikat, hakikat ve

mârifet mertebelerinin ifâdesidir.

Harf sayısı **(11935)** tir, yâni **(193)** ü aldığımızda **(1+9+3=13)** çıkar bu da hakîkati Muhammedînin şifre rakkamıdır. **(13)** yâni **(1+3=4)** İslâm dininin bütün mertebelerdeki hakîkatidir. **(11)** ve yanındaki rakkamı çarptığımızda **(99)** yâni esmâ-ül hüsnâ olmaktadır.

Bu sûrenin Nisâ Sûresinden sonra zikredilmesi çok manidardır çünkü Nisâ Sûresi ile belirtilmek istenen gerçek oluşum yâni "kadın sûreti nefsi küllin hakîkatidir" ki, ona akli küllin tecelli etmesiyle bütün bu varlıklar zuhûr buldu yâni Nisâ Sûresinden sonra Mâide Sûresinin gelmesi Cenâb-ı Hakk'ın Vehhab ismiyle bütün âleme yaydığı her tarafı bir sofraya olandır bu âlem. Her varlığın kendine ait bir ihtiyâcı olduğundan her varlık kendi mertebesinde o sofradan gıdâsını alır yâni sofraya bizim anladığımız mânâda belirli bir yerde olan nîmetler değil bütün âlemin tüm ihtiyâcını giderici şekilde düzenlenmiştir. İşte bu varlıklar ve âlemin tümü birer sofradır. Mesela güneş, hava, su vb. hepsi birer sofradır. Cenâb-ı Hakk'ın sunduğu Mâide sofrasıdır ve herşey bu âlemden bir şeyler yemektedir. Bu âlemde eğer bir varlık bir şey yemiyor yâni gıdâ almıyorsa yaşayamıyor ve ölüyor. Baharda çiçekler açacak, bilinmeyen, bilinen bir çok yerlerde yiyecekler meydana gelecek işte Hakk'ın ziyâfet sofrasından bir örnek ve sürekli açıktır. Cenâb-ı Hakk'ın o kadar büyük oluşumları var ki bizler bunları devamlılık üzere ve tabîi bir oluşum gibi gördüğümüzden yok hükmünde zannediyoruz ve basit görerek dünyadan geçiyoruz. Zâhiren böyle olduğu gibi bâtın âlemde Kûr'ân-ı Kerîm mânen insânlar için tükenmez bir zâti ziyâfet sofrasıdır. Cenâb-ı Hakk kuluna hem kendisini ve hem de kulunun kendisini öğretiyor vermiş olduğu bilgilerle. Bu sofradaki görevlerin yerine getiricisi, dağıtıcısının bütün âlemlerdeki ismi hakîkati Muhammedîdir. Bizim âlemimizde aldığı isim ise Hz. Muhammed (s.a.v) dir. Çünkü onun kanalından bütün bu nîmetler bize ulaştırıldı. Yâni Efendimiz (s.a.v.) bir bakıma zâhir ile bâtın arasında bir köprü olup, bâtından aldıklarını

zâhirine açmıştır.

Bu sûreye bu isim Hz. İsa ve havâriyelerinin içinde buldukları için değil sûrenin kendisi başlı başına bir hakikat ziyafeti olduğu için verilmiştir. Ve o hâdise de bu sûrede zikredilmiştir. Yani bu sûrenin kendisi Mâide sofrası olduğu için İsa (a.s.)'ın hâdisesi burada zikredildi, yoksa İsa (a.s.)'ın hâdisesi nedeniyle Mâide sûresi ismi verilmedi yâni Mâide bu Sûrenin asli ismidir dolaylı ismi değildir. Bu Sûre içerisinde geçen **"Bugün artık dininizi kemâle erdirdim size olan nîmetimi tamamladım"** (5/3) şeklinde gelen Âyet-i kerime ile İslâm nîmeti tamamlandı.

Mâide, kelimesini tek tek incelediğimizde, başta Mim (م) harfi vardır, devamında uzâtan Elif (ا) sonra hemze Elif (ء) Dal (د) ve (ة) he harfinden meydana gelmektedir.

Bunları toplu halde hesap edersek (40+13+13+4+5=75) tekrar toplarsak (7+5=12) dir görüldüğü gibi toplu olarak "Hakikat-i Muhammed-î dir.

Ayrıca gene baştaki Mim (م) in, hakîkati Muhammedî olduğu bellidir, onu uzâtmaya yarayan Elif (ا) ise kendisine bağlı olarak yukarıya doğru uzâtmaktadır yâni her mertebede varlığını sürdüren yâni zât mertebesinden ef'âl mertebesine kadar her an tecelli etmekte olduğunun işâretidir. Biri uzun biri kısa iki üstün olarak işâretlenmesi her mertebede o mertebenin gereği ile tecelli etmesidir. Hemze Elifin esre ile okunması (ء) onu (i) yapıyor, bu da gören göze sahip İnsânı Kâmilin âlemlerdeki müşâhededir, (ء) hemze şekli göz gibidir ve yere oturmuştur yâni bir makâmının olduğunu göstermektedir ve bütün âlemlerde var olanları kendi varlığında seyretmektedir. Dal (د) harfi ise bütün bu oluşumlara "delil" olmakla, "delâlet" etmekle yol gösterip hakîkatine ulaştırıcısıdır. Sondaki (ة) he ise ütün bunların hüvviyyet-i olan "hüvviyyet-i mutlaka" dır.

Sûrenin sonlarına doğru bildirilen havâriyelerin iste-

dikleri sofraya merhbe-i İseviyetten bir taleptir. İsâ (a.s.) yâni İseviyetten Hakk'a râci olduğundan o da merhbe-i Muhammedîyyete yönelmiştir sofranın gelebilmesi için yâni havâiriler sofranın gelebilmesi için İsâ (a.s.) a yöneldiler, İsâ (a.s.) yâni merhbe-i İseviyet ise o oluşum için merhbe-i Muhammedîyyete yöneldi yâni hakîkati Muhammedîyyete yöneldi çünkü sofranın geleceği yer, esas kaynak orasıdır.

Aradaki farka bakın ki Cenâb-ı Hakk (c.c.) hakîkati Muhammed-î ızharları olan ümmeti Muhammede onlar daha istemeden "*sizin üzerinize olan nîmetimi tamamladım*" diyerek ne büyük bir mânevi sofraya indirdiğini belirtmektedir. Cenâb-ı Hakk'ın belirttiği nîmetlerde ilimdir yâni İslâmî hakîkatlerdir, bundan daha büyük bir nîmette düşünülemez, maddi nîmetler ne kadar çok olursa olsun ve ne kadar çok yersek yiyelim, neticede midemiz bozulur hasta oluruz fakat mânevi nîmetler ne kadar yenirse yensin zararı olmaz, tabi ki bir sistem içerisinde olması şartıyla. Bu sofrada yemek yemenin bedeli can'dır çünkü bu sofraya "can sofrasıdır", can alınır, can verilir bu sofrada, yoksa ne lâf ile ne benlikle olur.

Bu sofraya öyle bir sofraya ki, kim ne kadar yerse yesin bitmez ve azalmaz, yeter ki kişinin öğüteceği yerleri sağlam olsun ve onu dışarıya çıkarmasın. Bu sofrada kavga affedilir bir şey değildir, çünkü adı üzerinde sofradır, kavga eden başkasının rızıkına göz dikmiş demektir.

Yeri geldiğinde incelemesini yapacağız fakat kısaca belirtelim ki "*size nîmetimi tamamladım*" ifâdesi başka hiç bir semâvi kitâpta kullanılmamıştır. Çünkü o kitâplar geldiğinde Cenâb-ı Hakk'ın zâti nîmetleri henüz tamamlanmamıştı ve onlar ara kitâplar idi ancak o mertebelerin gerektirdiği nîmetler verildi, nasıl ki 6 aylık çocuğun gıdâsı başka, 2 yaşında gıdâsı başka, daha sonra büyüdükçe gıdâsı değişiyorsa aynı şekilde İslâmiyet ile geriye başka bir şey kalmadığı için, elimizdeki bu muhteşem mîras sadece ümmeti Muhammede verilmiştir, diğer ümmetler buna ulaşmamıştır. Son kitâp olan

Kûr'ân-ı Kerîm ile bütün zâti tecelliler ve hakîkatler ortaya konduğundan zâti nîmet ümmeti Muhammed üzerine vâki oldu. O sofradan mertebe-i tenzihte olan Mûseviyyet ümmetine de kudret helvası ve bildircin eti verildi yâni gök gıdâlarından verildi. Onlar bunu bir müddet sonra istemediler ve Mısır'da yedikleri bitkisel gıdâları soğan, sarımsak, hıyar, mercimek (v.b.) şeyleri talep ettiler bunun üzerine, onlara "İstedikleriniz Mısır'dadır oraya dönün" diye hitâp geldi.

İşte insân tabîatı bir müddet Rahmâni gıdâları alır alır, fakat bir müddet sonra bıkkınlık gelir tekrar eski nefsâni gıdâları talep eder aynen Mûsâ (a.s.) dan ümmetinin talebi gibi ve o zaman madem gök nîmetlerini istemiyorsunuz nefsinizin istediği şeyler Mısır'dadır oraya dönün hitâbi gelir, Hakk'ın sofrasında rûh gıdâları vardır denilir.

Bu oluşum kişinin her mertebesinin kendi bünyesinde var olan İlâhî hakîkati idrâk ettikten sonra orada duramayıp tekrar eski nefsi yaşantısına dönmek istemesidir, bu geriye dönüşün oluşumunu engellemek için Muhammedîlerin ağzından Âlî İmrân sûresinin sekizinci âyetini okumak gerekiyor:

"Rabbena lâ tuziğ kulûbenâ ba'de iz hedaytenâ ve heb lenâ min ledünKE rahmeten, inneKE entel Vehhab;"

yâni "Rabbimiz, bize hidâyet ettikten sonra nefsâniyetimize döndürme ve ledünnünden bize bir rahmet bağışla. Muhakkak Sen Vehhab'sın."

Kişi bir müddet çok sıkı bir şekilde ibâdet eder, sonra bıkkınlık gelir tekrar eski nefsâni yaşamını özlemeye başlar, işte bu durumda yukarıdaki Âyet-i kerîme'yi okumak gerekir. Beni İsrâîl'in belirtilen durumuna düşmemek için Cenâb-ı Hakk Muhammedîlere bu duâyı okutmaktadır

Duâ makâmında olan bu güzel temenninin sık sık yapılması lâzım gelmektedir.

Bu kısa girişten sonra Mâide sûresinin âyetlerini incelemeye başlayalım, gayret bizden, muvaffakiyyet Allah'tandır.

﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحَلَّى الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾

(1) (Ya eyyühellezîne âmenu evfu Bil ukud* uhillet leküm behîmetül en'âmi illâ ma yütlâ aleyküm ğayre muhıllis saydı ve entüm hurum* innAllahe yahkümü ma yürîd;)

"Ey imân edenler! Sözleşmeleri yerine getirin. İhramlı iken avlanmayı helâl saymamanız şartıyla, çeşitli hayvânlar size helâl kılındı. Ancak haram oldukları size okunacak olanlar müstesna. Şüphesiz Allah dilediği hükmü verir."

Kûr'ânı Kerîm bütün insânlara gelmekle birlikte özellikle imân edenlerden bahsediyor, görüldüğü gibi burada da imân edenlere hitâp ile başlıyor, demek ki bu sofraya başına gelen kimselerin ilk yapması gereken fiilleri imân ehli olmalarıdır. İmân ehli olmayana bu mânevi sofradan gıdâ yâni oraya yol yoktur. İmân ile o sofranın etrafında toplanmakla ve o gıdâlardan yedikçe evvelâ taklidî olan o imân daha sonra tahkîki imânâ oradan ikâna dönüşecektir. Çünkü bu sofrada oraya ulaştıracak her türlü gıdâ vardır, yeter ki bizler onun sistemini bilelim ve o şekilde onu kullanalım.

İmân, kesreti ikiye düşürmektir yâni dışardaki çokluğu, muhabbetleri ikiye indirmektir, insân farkında olmadan bunu (Bir) zanneder yâni Allah Bir'dir der ve bir'e düşürdüm zanneder fakat içinde gizliden bir de kendisi vardır yâni imân eden ve imân edilen oluşumu vardır, bu imânın içerisinde. Bu imân eden bunu kastî olarak yapmaz, içinde bulunduğu yerin hâli icabıdır ve orada

kemâl üzeredir. Mâide sofrasından yedikçe imânı hakikî imânâ dönüşür, tahkik ettikçede kendi varlığının olmaması gerektiği anlar ve kendi varlığını aradan kaldırır, o zaman ikân olur.

Burada genele olan bir ifâde kullanıldığından ikân denmemiş imân denmiştir. Nasıl ki sofrada çeşit çeşit yemekler ve tabak, kaşık, çatal (v.b.) gereçler vardır, işte ehli onların hepsinin özelliklerini bilir ve yerine göre kullanarak ne istiyorsa ve ne ile alınacaksa alır. Her mertebenin imân edenleri farklı olduğundan hepsine ayrı ayrı hitâp ediliyor. Bu mertebeler de Allah'ı bilmeye göre sıralanıyor.

Kûr'ân-ı Kerîm'de belirtilen zâhir ve bâtın hükümler Allah'ın işâretleridir. Kûr'ân-ı Kerîm'de bireylerin varlıklarını ortaya getiren Âyetlerin tamamı muhkem Âyetlerdir yâni "yap" veya "yapma" şeklinde emirler ve nehiyeler manzûmesi olan muhkem Âyetlerdir. Müteşâbîh âyetler ise bâtın âlemini ilgilendiren mânevi Âyetlerdir ve burada kesinlik yoktur. Yâni herbiri herbir kimse için değildir, müteşâbîh Âyetin mertebesine kim ulaşmış ise o oraya aittir. Cenâb-ı Hakk ef'âl âleminde bütün varlıklara özel olarak bir kimlik tanımış ve onlara bir şahsiyet vermiş varlıklarını kabul etmiş, bâtıdan bakılınca kendi zuhûrlarından başka bir şey değildir fakat kendi mertebesinde her varlık kendine has özellik taşımaktadır. Cenâb-ı Hakk ona bu özelliği vermiş ve ona o varlık mertebesinden hitâp ediyor, onların belirli bir kimlikleri olmasa idi, imân edenler (v.b.) ayırımı yapmaz bütün varlığa genel olarak hitâp ederdi sürekli ve bu kadar teferruata gerek kalmazdı. Yukarıdan bakıldığında Kahhar isminin tecelli yeri olan kimsenin fiil mertebesinden yâni aşağıdan bakıldığında asil olarak bu görevi almasıdır.

İslâm dini tevhid dinidir ve bildirilenlerin Zât mertebesinden anlaşılmasını gerektiriyor fakat anlatımlara baktığımızda fırkalaşmalardan bahsediliyor yâni onlara tevhide aykırı gelecek şekilde bir şahsiyet veriyor. Bizler bu mertebedeki bu oluşumu görmüyor ve Cenâb-ı Hakk'ı

ötelere atıp kulu yerde bırakıp, ona ulaşılması için gereken fiillerin yapıldığını düşünüyoruz, şeriat mertebesinde gözükken bu genel temada kalınarak işin aslına ulaşamıyoruz.

"Ey imân edenler" dediğinde dahi Cenâb-ı Hakk onlara hem bir kimlik hem de asâlet veriyor ve bu basit gibi gözükken hitâbın içindeki inceliği farketmemizi istiyor. Kûr'ân-ı Kerîm bu hitâp ile hayâl ehlinin imânından bahsetmiyor yâni taklidî imândan değil, lâf ile "*ben Allah'a imân ettim*" şeklinde değil. Gözünü kaldırıncaya bütün bu mükevvenatı Hakk'ın varetmiş olduğunu bilen, şuur ehli olan, kalbinde, vicdanında Allah'ın varlığını hisseden kimsenin imânından bahsediliyor.

İmânın hakîkati dört mertebeden oluşuyor,

Fiiller mertebesinde, bütün varlığı Hakk'ın var ettiğini düşünerek, Hakk'ı tenzih ederek, ötelere atarak yapılan imân şeklidir.

Esmâ mertebesinde, tahkîki imândır. Bu imân ikâna geçmek için arada berzahtır.

Sifât mertebesinde, ikâna dönüşüyor artık.

Zât mertebesinde, artık imânâda ikâna da gerek kalmıyor. Burada ikânın kemâlâtı vardır artık, yakîn ehlinin habîb olması vardır ve burada "*eşhedü*" devreye girer.

Sözleşmelerinizi ifâ edin, yâni imânın gereği sözleşmeleri yerine getirmektir, sözünde durmaktır yâni mertlik, erliktir. Burada bahsedilen akit zâhir ve bâtın ayırmadan bütün akitleri içine alır.

Birinci akit imân aktidir, evvelâ kişinin bu akdinden dönmemesi lâzımdır.

Daha sonra imânın gerektirdiği beş farzın yerine getirilmesi akdi.

Ezelden olan bir hâdisiye olarak düşündüğümüzde "*kâû belâ*" (7/172) denilerek ruhlara âleminde verilen akdin dünyada sürdürülmesi gerekliliği mânâ açısından bu böyle olduğu gibi madde âleminde de yapmayı vaat ettiğimiz

şeyleri yapmamız, kendi bünyemizde bulunan her mertebenin akdini ahdederek ortaya koymamızdır.

Seyri sülûk yolunda isek yaptığımız akit Allah ile yapılan bir akittir ve bu akite mutlak sûrette uyulması gerekmektedir. Fetih sûresindeki biat âyeti bu el verme âyetlerinin en büyüğüdür. Elele tutuşulduğu zaman bu bir alışveriştir ve alışverişte bir akittir, bu akdi melekler ve mânâ âleminde yaşayanlar dâhi tasdik ederler. Bu biatı yapanlar Hak muhabbetini alırlar karşılığında söz yâni ahit verirler ve bu da "*nefsimi sana feda ettim*" demektir çünkü başka verilecek şey yoktur, nefsinin mahsulü olan ve sonradan var ettiği ilâhını verir satarsın. Elele tutuşanların ellerinin üstünde de Allah'ın eli vardır. Anlatılmak istenen Allah'ın insân eli gibi bir eli değil zât mertebesinin Allah'ı temsil ederek o ellerin üstünde olduğudur. Sâlîkin eli ef'âl mertebesidir, mürşidin eli esmâ ve sıfât mertebesidir, Allah'ın eli de zât mertebesidir. Kim bu biattan sonra bunu bozarsa, bunu ancak kendi nefsi üzerine yapmıştır, kim ahdini ifâ ederse yakında ona çok büyük mükâfat vardır ve bu mükâfatta Mâide sofrasında belirtilen zâti ikramlardır.

Bu akit seyri sülûk hâlinde yapılan akittir, her ne kadar imkân dâhilinde olmadığı için yapılamıyorsa da sâlîk her ders geçtiğinde bu akdin tazelenmesi gerekiyor, ki lütûf olarak yapılır, geldiği yer tasdik olunur ve yeni yerin yolu açılır, fakat zâhiren her zaman yapılamayan bu akit gönülden yapılıyor ve en son dersler bittiğinde tamamı baştan alınarak yapılır.

Dünyevi hayatımızda dâhi yaptığımız borç akitlerini yerine getirmediğimizde kredilerimiz kesiliyor, çevremizden bize olan saygınlık azalıyor, güven azalıyor, işte bâtın âlemde dâhi akdini bozan kimsenin hiç bir değeri kalmıyor.

Bu akitlerin yerine getirilmesi bir yaşam sürecini gerektirdiğinden ve bu yaşam süreci dâhi bazı şartlara tabi olduğundan şimdi bu süreçte ve bazı şartlar altında

yenmesi gerekli bazı gıdaların ve hayvânların özelliklerinden yâni Mâide sofrasında yenecek olan gıdalardan bahsetmeye başlıyor.

İhramlı iken av hayvânı avlayıp yersen ve bu haram değil dersen ihramını bozmuş olursun. İhram hac kıyafetidir ve hac ise vahdaniyettir yâni Allah'ın Bir'liğini idrâk edip yaşamaktır, seyri sülûk yolunda olan kimse Rabbiyle olduğu zamanlar ihramlıdır, zâhiren ihram giymese bile, meselâ sohbetlerin yapılması sırasında bu böyledir. Kişinin Rabbiyle olması içinde kendi varlığından soyunmuş olması gerekiyor ve beşeriyet elbisesini çıkarıp üstüne dikişsiz ihram elbisesi giymesi dünya varlıklarıyla bağlantıda olmaması demektir. İşte bu anda herhangi bir hayvân öldüremez fakat bu halden çıktıktan sonra öldürebilir, işte bu ihramdaki hâlinde hayvân öldürmeye helâl dememesi söyleniyor. Hem Rabbimizle olup hem onun bir tecellisini ortadan kaldırmak olacak iş değildir. Namaz içerisinde nasıl ki başka bir işle meşgûl olamıyoruz, ihramlı iken de aynı şeyler geçerlidir. Başkasının getirdiğini yer çünkü o fiil başkasından çıkmış ve bize Hakk'ın lütfu olmuştur.

Zâhirdeki bezden ihram visâl Kâbesi yoluna varmaya yâni Allah'ın vuslatına, zâtına varmaya ve Harem-i İlâhiye kemâl ve celâl sıfâtları perdelerinin dâhiline girmeye kastedenlere mahsûs hakikî ihramın sûretidir. Seyri sülûk yolundaki ihram hakikî ihram, hac'ta hacıların giydiği bezden ihram bunun zâhiri şeklidir. Seyri sülûk yolunda ihrama girmeyenler Kâbe-i Şerifte istedikleri kadar o beze sarılınsınlar bu hakikatleri idrâk edemezler fakat sûret olarak hacı olurlar, hakikî hacı yâni gönül Kâbesine ulaşan olamazlar.

Üç türlü Hac yapılıyor:

Kıran Haccın, da gidildiği andan bitene kadar ihram içerisinde kalınıyor, umre ve hac birlikte yapılıyor ve bu süre içerisinde uyurken, yemek yerken, dinlenirken (v.b.) sürekli ihramlı kalınıyor. Ve zâti mahremiyet ifşâ edildiğinde gören içinde gösteren içinde kurban kesmek gerekiyor.

Temettü Haccında önce umre yapıp ihramdan çıktuktan sonra hac için tekrar ihram giyilir yâni zaman zaman ihram giyilip çıkarılıyor.

İfrad Haccında ise umresiz yapılan hacdir ve içeride kaldığımız süre fazla, dışarıdaki süremiz daha az oluyor.

Şeriat açısından eti yenen ve yenmeyen hayvânların hukûkunu belirttiği için Mâide isminin verilmesinin sebeplerinden birisi de budur.

Ehil hayvânlar yâni eti yenen hayvânlar size helâl kılındı, zâhiren bu böyledir. Bâtinen vahşi hayvânlar nefsi emmârenin zuhûrudur. Vahşi hayvânlardada vuruculuk, kırıcılık olduğundan onların eti yenmez çünkü ahlâkı insâna geçer ve emmâreyi arttırır. Domuz etinde de yenildiğinde domuzda olan kıskanmama ahlâkı yiyene geçiyor.

Bitki ile beslenen ve yenmesi helâl kılınan hayvânlar yumuşak huylu ve insâna her türlü faydası olan hayvânlardır. Tasavvuf dilinde bunların karşılığı nefsi levvâmedir yâni kişilerin ahlâkında yumuşama başlıyor.

Allah âlemlerinde dilediği gibi hükmeder, yâni zâhir olur, o âlemin gerekleri içinde zâhir olur ve en engin zuhûr yeride evliyasındadır, bu dilemesi kendi kemâlatı icabı olduğundan sizin için en güzelini diler demek isteniyor.

﴿٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ
وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا
أَمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا
وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ
أَنْ صَدَّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا
عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

(2) Ya eyyühellezîne âmenu lâ tuhıllu ŞeairAllahi ve leş Şehrel Harâme ve lel Hedye ve lel Kalaide ve lâ Ammînel Beytel Harame yebteğune fadlen min Rabbihim ve rıdvana* ve izâ haleltüm fastadu* ve lâ yecrimenneküm şeneanü kavmin en sadduküm anil Mescidil Harami en ta'tedu* ve teavenu alel Birri vet Takvâ* ve lâ teavenu alel ismi vel udvan* vettekullah* innAllahe şedîdül ıkab;)

"Ey imân edenler! Allah'ın alâmetlerine, haram aya, kûrb'anlık hediyelere, gerdanlıklarına ve Rablerinden lütûf ve rızâ bekleyerek Kâbe'ye yönelenlere sakın saygısızlık etmeyin. İhramdan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz. Sizi Mescid-i Haram'dan çevirdiklerinden dolayı bir topluma karşı olan kininiz, sizi saldırıya sevk etmesin. İyilik ve takvâ üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azâbı çetindir."

Örneğin araçların plakalarında ülkelere ait kısaltmalar bulunuyor, bu kısaltmalar o aracın ait olduğu ülkeyi ve o ülke şartlarına tabi olduğunu, oradaki bütün haklardan yararlandığını, oradaki yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiğini (v.b.) gösteriyor. Yâni küçük bir rumuz çok büyük ufuklar açıyor, işte bu şekilde her mahalde Allah'ın da işâretleri vardır, bunlar;

- (1) Ef'âl mertebesindeki işâretleri,
- (2) Esmâ mertebesindeki işâretleri,
- (3) Sıfât mertebesindeki işâretleri,
- (4) Zât mertebesindeki işâretleridir.

İşte bu işâretleri bozmayınız diyor. Bu işâretlerin bozulmasında, asıllarını unutarak veya değiştirerek başka başka yorumlar ile bunlar bozulmuş olur. Ve işâretler bozulunca yol bulunamaz. Bu işâretlerden en çok kendi bünyemizdeki işâretleri korumalıyız. Allah'a giden yolda bizi ilerleten simgeleri, işâretleri kendi kendimize bozmadan orjinal hâliyle kullanmamız gerekiyor.

Zâhiri olarak bu işâretler imân, namaz, hac ve bunların rûkûnları ve bunun dışında sayılamayacak kadar çok işâret vardır.

Kadir gecesi, mirâc gecesi gibi Allah'ın zâtının işâretleri ve izahları olan simgeler vardır. Tahîyyatta oturulması, melâikeyi kirâmın şehadetleri gibi uluhiyyet işâretleri vardır. Bu işâretlerin en büyüğü ise hâlifetullah olan insândır. Mirâc gecesi Efendimize (s.a.v) gösterilen büyük âyet kendi hakîkatini bütün âlemde görmesiydi.

Bu işâretleri bozmadan kullanabilmek için bir sabıra gerek vardır. Sabır hakkında konuşan birisinin açıkta olan bacağının üzerine bir akrep çıkar ve ısırmağa başlar, o zât hâli üzere durumunu bozmuyor ve vaâzına devam ediyor. Neden böyle yapıp akrebi üzerinden atmadığı sorulunca *"Ben bir makâmda söz söyleyipte ona zıt olan bir işi işlemekten utanırım."* demiştir. İşte bu da Allah'ın işâretlerindedir ki insân sözünün sahibi olsun ve yaşantısında olsun sadece sûretini göstermesin. Küçücük rûzgârlarda içimiz, dışımız sökülüp atılmasın, hâlifelik, Allah'ın işâretleri unutulmasın.

Haram aylarda Kâbe ziyaret edildiğinden o devirde dâhi savaşlara ara veriliyormuş. Bu aylar Recep, Zilkâde, Zilhicce ve Muhârrem aylarıdır. Bu dört ayı dört mertebe olarak düşünürsek ömrümüz boyunca savaşamayız yâni birince ay ef'âl mertebesi, ikinci ay esmâ mertebesi, üçüncü ay sıfât mertebesi, dördüncü ay zât mertebesidir. Kişi bu aylarda sürekli seyahat hâlinde yâni Hakk'a mirâc hâlinde olduğundan dolayı ihramdadır. İhramda olmanın hükümlerini yerine getirmek bakımından kişinin savaşması mümkün değildir. Savaşı kendi bünyesinde yapacak ve emmâre, levvâme ve mülhîme aşamalarını savaşarak geçtikten sonra huzur kalacaktır, ki nefsinin müslüman ettikten sonrası ilim ve irfan kazanmaktır. Bunuda çok mükemmel şekilde yapmak lâzımdır çünkü en iyi şekilde yapılmaz ise kişi hangi mertebeye gelirse gelsin o onun başına belâ olur.

İhram beşeriyetten soyunup Hakk'ın vahdâniyyetini

giyinmektir. Yâni kendi varlığımıza bağlı ne kadar kimlikler varsa bunlardan soyunmaktır. İlk olarak maddi bağlantılardan soyunmakla başlar, bu da örneğin malı elden çıkarmak değil, gönülden çıkarmaktır, Allah sevgisinin üstüne olan bütün maddi dünya varlıkları o kişinin putudur. Fakat bu dünya varlıklarından neyin varsa eğer Hakk muhabbetinin altında ise onlar helâldir. İşte bunların hepsinden soyunmak Hakk'ın vahdâniyyetini giyinmektir yâni teklik elbisesini giymektir ve bu mertebede değişik zuhûrlar olmadığından savaşta olmaması lâzım gelir.

Hakîki Hacc'a ihram vaktini haram kılmayın, yâni başka işlerle gerek rahmâni gözüken gerekse nefsâni gözüken meşgûliyet ile gaflete dalıp kendinizi bundan mahrum etmeyin. Hacc ayları sâlikin seyrinde vâsıl olduğu aylardır buna mani olmayın. Allah'a giden yoldaki seyri yavaşlatan şeylerle meşgûl olmayın. İşte bunları yapmaz iseniz ihram zamanını bozmazsınız. Kâbeye hediye kurban nefsinin Hakk'a hediye olarak kurban etmektir. İlâhi visâl yolunda, seyri sülûk yolunda nefsinin kurban etmeye mani olacak şeylere yönelmeyin yâni derslerde gevşeklik göstermesi, konulardan uzaklaşması, sohbetlerden uzaklaşması, namazlarda gevşeklik yapması (v.b.) gibi şeyler visâle mani olur veya geciktirir. Sünnet ve sülûk ehlinin gerdanlık gibi boynuna taktığı zâhir amelleride terk veya mevzûlarını değiştirerek helâl kılmayın. Kûrb'an nefsi levvâmeden olduğundan bu nefsi levvâmesinin boynuna taktığı gerdanlık yâni onu dilediği gibi idare edebilmek gerdanlığı, işte kim bu gerdanlığı nefsinin boynuna takmış ise o nefis ehil ve işâretlenmiş bir nefis oluyor. Seyri sülûkta Beytil Haram'a doğru yâni Hakk'ın vuslathanesine doğru yol alanların seyrini bozmayın . Seyri sülûk yolunda yapılan riyâzâtlardan men eylemek, bu genelde kişinin yakınları tarafından yapılır, "*hasta olursun*", "*zayıflarsın*" (v.b.) gibi iyi niyetlide olsa yapılan uyarılar bu kapsamdadır. Zât yolunda almaya çalıştığı ilimlere engel olup aklını karıştırmak. Çalışmalarını azalttırmak yâni bu kadar çok çalışmaya gerek olmadığı gibi, fikirler aşılacak ve bu

çalışmalarda men eden şeyler ile o kişiyi meşgûl etmek sûretiyle helâl kılmayın. Bunların yerine Allah'ın fazlını ve bereketin talep edin yâni ef'âl, esmâ, sıfât tecellilerini Rabblarının fazlı kereminden isteyin ve O'nun rızâlığını talep edin. Harem-i Şerif çevresinde av yasağı devamlı olarak vardır hatta kendi üzerinden bir kıl dâhi kopartamıyoruz çünkü orada herşey Zât mertebesinde olduğu için **"emin"** dir. Haremden ve ihramdan çıkıp Mekke-i Mükerrermede başka bir yere geldikten sonra avlanabilirsiniz yâni Zât mertebesinden çıktıktan sonra sıfât, esmâ mertebesine indikten sonra artık oranın ihtiyâcı olan şeyler için avlanabilirsiniz, bunları karşılamak için çalışabilirsiniz. Bundan başka fenâdan sonra bakâya dönmek ve istikamet ile ihramdan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz yâni yeni tecelliler tutunuz demektir.

Derviş ise avcıdır, ef'âl âleminde fiil tecellilerini avlar hemde en hassas şekilde zıpkınını göndererek ve vurduğu avlarıda zıpkını geri çekerek kendisine mâl eder, esmâ âleminin tecellilerini avlar başka başka yaşantılar oluşur ve o gıdâlar ile Hakk'a doğru yola devâm edilir, sıfât âleminin tecellilerini avlar kendindeki sıfât tecellilerini geliştirir.

İhramda belirli kemâlatları elde ettikten sonra kişinin ihramdan çıkıp normal elbisesine dönmesi yâni bâkâbillah olması ve bu normal elbisesi ile avcılığa başlamasıdır yâni eğitici olmasıdır.

Bâkâya dönerek istikâmet ile ihramdan çıkıldığı zaman artık tecelliler ile melgûl olunuz, görüldüğü gibi zât mertebesinde her şey kendi kemâli üzerine olduğundan bir şey yapılamıyorken, tecelliler sonucu hareket başlayınca avlanma oluyor.

Nefs buraya gelinceye kadar iyice temizlendiği için yâni nefsi sâfiye olduğu için ve artık nefesi ilâhî olduğundan ve nefes-i rahmâni de hayat veren nefestir, beşeriyet âleminde nefsi için yiyecek tüketen gibi değildir, o kişiler ile aynı yiyecekleri tüketmesine karşın onun o yiyeceklerden aldığı lezzet beşeriyet âlemindekilerin aldığı lezzet gibi olmaz, o tükettiği yiyecekleri rûhuna gıdâ

yapar. Artık onun gayesi nefsini semiz etmek değil rûhunu temiz etmektir. Bu nedenle hâz ve keyifle faydalandırılması müşâhede ve keşiflerinde hakîki nefse yardım olur.

Daha evvelce size kötülük yaparak Kâbeye sokmak istemeyen kimselere karşı şiddet kullanmayın ve Kâbeye gelmelerine mâni olmayın. Yanî seyri sülûktan, gönül Kâbesine yönelmekten meneden nefsin kuvvetlerini iptal etmeyiniz, tamamen öldürmeyin sâdece hükümsüz bırakın ve kontrolünüz altında tutun. Bu kuvvetler daha sonra lâzım olacaktır ve onlar rahmânî yönde kullanılacaktır. Veya Hakk yolunda size mâni olan yakınlarınızın düşmanlıkları sizi karşı cürüme götürmesin, sonradan onların size faydası olur. Kişinin seyri sülûku sırasında yakınları tarafından riyâzâtlarda olsun, ilmî çalışmalarda olsun tepkiler gelir, işte siz bu çalışmalar sonucu bir yerlere ulaştıktan sonra onlara şiddetle saldırmayın, onları da hoşgörün. Efendimiz (s.a.v.) esir edilen kâfirler hakkında fidyeye karşılığı salınmalarını söyleyince gelen itirazlar üzerine, *"Onları salın çünkü onların neslinden müslümanlar gelecektir"* buyurmuştur. Bizlerde belli sınırlar içerisinde bize karşı sert davrananlara yumuşak davranalım. Gönül Kâbesinde olan birine yapılacak fiiller hep öldürme hükmüne girmektedir.

İyilik üzerine yardımlaşın, kötülük üzerine yardımlaşmayın. *"Birr"* bilindiği gibi ebrâr mertebesi yâni ef'âl âleminde kişinin kendi kimliğini idrâk etmeye başlaması ve belirli bir seviyeye ulaşmasıdır. *"Siz sevdiğiniz şeylerden infâk etmedikçe berr'e ulaşamazsınız"* Âyeti kerîme'si bunun en iyi ifâdesidir. Yâni yardımınız çok basit bir yardım olmasın en azından ebrâr mertebesi üzere yardımlaşınız. *"Birr"* mertebesinin hakîkatini anlayıp anlatabilmek en büyük yardımdır zâten.

Ve takvâ yâni sakınmak, bunun her mertebe itibarıyla ifâdesi vardır. Ef'âl mertebesinde kötülüklerden ve şüphelilerden sakınmak, esmâ mertebesinde ef'âl mertebesindeki oluşumların esmâ mertebesinde kaynaqlandığını idrâk edip bundan gafletten sakınmak,

sıfât mertebesinde de aynı şekilde esmâ âlemindeki oluşumların bu sıfât mertebesinde kaynaklandığını unutmaktan sakınmak, zât mertebesinde artık bütün bunların kendi varlığımızda oluştuğunu idrâk ettiğimiz için bunu unutmaktan sakınmaktır.

Düşmanlık ve günah üzerinde yardımlaşmayın, kişilerin seyri sülûk yolunda ilerlerken maddi yönden bir takım faaliyetler icrâ etmek yoluyla birbirlerini cezbetmeleridir. En büyük günahta aslını unutarak beşeriyet ile yaşamaktır. İşte bir kişi diğer bir kişiyi dünyalık şeylere çektiği zaman onu kendi hakikatinden uzaklaştırmış oluyor ve bu şekilde yapılan yardımlar en büyük günahlardandır. İnsana yapılacak en büyük düşmanlık onu beşeriyetine daldırmaktır.

Yukarıdan beri sayılanlardan yapılması istenenleri yapınız, yapılmaması istenenleri yapmayınız, bunların tersine hareket ederseniz, Allah'ın cezası çok şiddetlidir. Cenâb-ı Hakk'ın "şiddet" kelimesini kullanmasının sebebi odur ki; Nefsâniyetiyle hareket eden kendi varlığının sâdece kendine aît olduğunu şiddetle savunur, ki hayâl ve vehmin aldatmacasıdır, bu nedenle bu "şiddet"i gösteren hayâl ve vehim tarafına bir hitâptir.

Ehli sünnet vel cemâatın zâhiriyle yaşamak vardır bir de hem bâtını hem de zâhirini birlikte yaşamak vardır, işte bunun üzerinde bir kemâlat yoktur. Yâni seyri sülûkun başından başlayıp sonuna ulaştığımızda, fenâfillâh'tan bâkâbillah'a geçtiğimizde yaşantımız artık tekrar bireysel yaşantıya dönüşüyor fakat bu sefer Hakk ile birlikte olan bireysel yaşantı oluyor. Zâhiri olarak belirtilen oluşumların bâtını mertebelerini müşâhede eden kişi bunların ikisini yaşamaya başladığında işte bu kemâlatın kemâlatıdır, ki bu İslâmın tasavvuf kemâlatıdır. Tasavvufî hakîkatlere ulaşmakta ancak ehli sünnet vel cemâat sistemi içerisinde mümkündür.

Kûr'ân-ı Kerîm'de şiddetle bireylerden bahsedilmesi bireylerin mutlak sûretle var olmaları yönündendir, onlar hayâl ve vehim içinde de olsalar kendilerinin bir kimlikleri

olması yönündendir. Diğer bir yönü ise "Ne tarafa dönersen Hakk'ın vechi oradadır" (2/115) Âyet-i Kerîme'si gereğince bu bireylerin ortadan kalkmasıdır. Şu ana kadar anlatılanlarda da görüldüğü gibi zâhir ile bâtın birlikte yürümektedir.

﴿٣﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنزِيرِ
وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ
وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ
وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ
ذَلِكُمْ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ
فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ
وَأَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا
فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣﴾

(3) (Hurrimet aleykümül meytetü veddemü ve lahmül hınzîri ve mâ ühille li ğayrillâhi Bihi velmünhanikatü velmekuzetü velmüteraddiyetü vennetîhatü ve mâ ekeles sebüü illâ mâ zekkeytüm ve mâ zübiha alen nüsubi ve en testaksimu bil ezlam* zâliküm fisk* elyevme yeisellezîne keferu min dîniküm felâ tahşevhüm vahşevni, elyevme ekmeltü leküm diyneküm ve etmemtü aleyküm ni'metî ve raditü lekümül İslâme diynâ* femenidurre fi mahmesatin ğayre mütecanifin liismin feinnAllahe Ğafurun Rahîm;)

"Leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkasının adı anılarak kesilen; boğulmuş, vurulmuş, yukardan düşmüş, boynuzlanmış, canavar yırtmış olup da canlı iken kesmedikleriniz; dikili taşlar (putlar) üzerine

boğazlanan hayvânlar ve fal oklarıyla kısmet (şans) aramanız size haram kılındı. Bunların hepsi doğru yoldan çıkmaktır. Bugün kâfirler, dininize karşı ümitsizliğe düşmüşlerdir. Onlardan korkmayın, benden korkun. Bugün dininizi kemâle erdirdim, size nîmetimi tamamladım. Size din olarak İslâmı beğendim. Kim açlıktan daralır, günaha istekle yönelmeden bunlardan yemek zorunda kalırsa, ona günah yoktur. Çünkü Allah bağışlayan, merhamet edendir.”

Ölü olanların etinin yenmesinin haram edilmesi, çünkü "Hayy" isminin faaliyeti o birimde sona ermiştir. Bu nedenle ondan gelecek bir nûr olmadığından onu yiyen kişiyi ölü durumuna getirir. Ölmeden yenmiş olsaydı "Hayy" isminin hükmü yiyene geçecekti.

Zâhir olarak yenilecek hayvânların temiz olarak kesilmiş olması gerekiyor yâni tezkiye gerekiyor ve bu tezkiye bâtınen seyri sülûk yolundaki sistemin bilinmesidir. Bu sistem bilinerek uygulandığında onun geriye dönüşü oluyor ve kişide gerçek mânâsıyla yaşanmış oluyor.

Levvâme mertebesinde belirtilip helâl kılınan şeyler burada belirtildiği şekilde öldürülmüş ise eğer haram oluyorlar. Bunlar levvâme mertebesinde oluşan bilgiler ki kuş olarak ifâde edilmesi gökten gelmiş olması demektir, işte bunlar yere düşerse yâni bilgiler yerinde kullanılmaz ise bize haram oluyorlar ve faydalanamıyoruz. Bu nedenle onların sert zemine indirilmeyip yumuşak iniş yapılması gerekiyor. Yâni gelen bilgilerini yerine oturtmayıp başka zeminlerde kullandığımızda onlar sert zemine düşüp ölmüş ve hayata geçmemiş demektir.

Kan direkt olarak nefsi emmâreyi arttırdığından haram, domuz zâten nefsi emmârenin ta kendisi olduğu için haram. Kandaki hayat sadece beşeri hayattır rahmâni yönü yoktur.

Domuz etinin haram olması, onun ahlâkı, hırs ve tamâhı, eşini kıskanmaması yâni nefsinin her türlü yollar

için kullanmayı meydana getireceğinden haramdır.

Allah'ın gayrı bir söz konuştuğun zaman bu sana haram kılındı. Başkaları beğensin, takdîr etsin diye yapılan ibâdetler bu kapsamdadır.

Boğulandan kasıt ise diyelim ki levvâme veya diğer mertebeden bir ilim geldi ve sen ona sahip çıkmayınca nefsi emmâre onu boğdu o bilgiyi yâni hayata geçirtmedi, işte bundan fayda sağlanamıyor.

Vurulmuş olanlar, gelen bilgileri nefsimizin "böyle bir şey olmaz" diyerek değerlendirmesidir, işte o ilim orada ölüyor. Diğer yönüyle vurulanın kanı akıp gitmediğinden kanıyla beraber yenilecektir ve bu kanda kişiyi maddi hayata çekmenin ifâdesidir.

Yukarıdan düşmesi, belirli bir yere çıkarılan ilmin muhafaza edilememesidir yâni bize hangi ortamda olursa olsun birden aklımıza gelen veya idrâkine vardığımız şeylerin not alınması gerekiyor, ki ölüp haram olmasınlar sonra bize.

Tokuşmuş olanlar ise, gelen bir bilginin ef'âl ve esmâ âlemi yönünden çakışması durumudur ki, aslında zıt gibi gözükselerde tokuşmuyorlar, çünkü biri üst geçitten geçiyor biri yoldan fakar biz üst geçidi hazırlayamamış isek kavşakta tokuşuyorlar ve ikiside zarar görüyor.

Canavarın parçalaması, nefsi emmâre canavarının gelip elimizdeki ilmi ve ameli almasıdır ki, tövbe ve istiğfar edene kadar bundan fayda sağlayamıyoruz. Nefsi emmârenin yaraladığı bu bilgilerin kullanılması yanlışlıklara yol açabileceğinden yasak edilmiştir.

İşte bu belirtilenlerin şeriat mertebesi itibarıyla bedene geçmemesi, târikat mertebesi itibarıyla akla geçmemesi, hakikat mertebesi itibarıyla öze geçmemesidir. İşte yapılacak en güzel şey kişinin temiz bilgiler ile donanmasıdır, hayâl ve vehmin karıştığı bilgilerden uzak durulmalıdır.

Allah'tan başka bir şekilde adak adayarak yâni şu işim olsun diyerek adak adamak (v.b.) gibi kesilenler.

Fal oklarının yerine İslâmiyet istişare ve istihareyi getirdi. Maddî mânâda oluşumla değil fikir, tefekkür, düşünce, ilim mânâsında oluşum getirildi. İstişare yâni fikir alışveriş daha isabetli bir yöntemdir. İstihare ise bir işin hayırlı olup olmayacağı niyetiyle abdest alıp, duâ edip rüya görmek üzere uykuya yatmaktır. Ve bu rüyaların yorumu önemlidir, yorumun ehli tarafından yapılması gerekir. Bunun dışındaki yöntemlere cinler karışır ve hayâl, vehim bu oluşuma etki eder.

Ve bu yapılan işler ilk önce irfanımızı, imânımızı bozuyor. Bütün herşey anlatıldıktan sonra, sizin dininizden kâfirler üzüntüye düşerler. Bâtını yönden ise bizler tevhid ilimlerini aldığımız sürece nefsimiz üzüntüye düşmektedir çünkü o vücûdun üzerinden saltanatı gitmektedir. Medeniyetin medeniyet olması için ebediyete ulaşması gerekir, sadece bu dünyada kalan medeniyet tam bir medeniyet değildir, yâni kişi burada elde ettiği bilgileri ahirete de aktarmalıdır, ve bizler bugün bunları yaptığımızda nefsimiz üzüntü içinde olmaktadır. Ancak bu işin başlangıcında olan bir hâdisedir, biz bu gerçekleri tam olarak nefsimize kabul ettirdiğimiz zaman nefsimiz artık sevinmeye başlar çünkü yapılan herşeyin kendi lehine olduğunu anlar ve yardımcı olmaya başlar.

Nefsinin o hallerinden korkma Ben'den kork diyor Cenâb-ı Hakk, yâni Ben'i unutup gaflette kalmaktan kork ve öyle bir haşyet ile bu işin üzerinde dur ki, bir an unuttuğunda tüylerin diken diken olsun, "*niye unuttum*" diyerek. İşte Hakk ile ne kadar yakınlığımız var ise Cenâb-ı Hakk'ın "*saflarınızı sık tutunuz*" dediği gibi saflarımız o kadar sıklaşmış olur.

Hukûk, hüküm konusunda "Bugün dininizi kemâle erdirdim" âyetini en son gelen âyettir. "elyevme" vedâ haccında ârife günü olan Cumâ günü ikindiden sonra, Efendimiz (s.a.v.) övülmüş devesinin üzerinde iken nâzil olmuştur. Vahyin şiddeti ile devenin ayakları bu ağırlığa tahammül edemeyerek çöküvermişti. Bâtinen bu deve bizim nefis devemizdir, çünkü bu mevzûular zaman zaman

ağır gelir. Bu âyet geldikten sonra Efendimiz (s.a.v.) 81 veya 82 gün daha yaşadı. Ve bundan sonra şariat hükümlerinde ne bir artış ne de bir eksilme gerçekleşmedi. Bunun ile Hz. Peygambere (s.a.v) görevinin biterek vefâtının yaklaştığı haber verilmektedir. Rivâyet olunur ki bu Âyet geldiği zaman ashâbı kirâm çok sevinmişlerdir fakat Hz. Ebû Bekir (r.a.) ağlamışlardır, neden ağladığı sorulunca "Hz. Resûlullah'ın (s.a.v.) vefâtının yaklaştığına işâret ediyor" demiş ve bundan tebliğ vazifesinin sona erdiğini anlamıştı. Yine rivâyet olunduğuna göre aynı mânâyı Hz. Ömer (r.a.) da idrâk etmiş idi. Bakara sûresinde beyan olunduğuna göre 281.âyet "O gün Allah'a döndürüleceksiniz, işte o günden sakınız" âyeti de bundan sonra ertesi gün, Kurban bayramının birinci gününde nâzil olmuştur. Hz. Ömer (r.a.) nın hâlifeliği devrinde, kendisine gelen bir Yahudi sizin kitâbınızda bir Âyet var o bize gelmiş olsa idi bizler o gün bayram yapardık demiştir, Hz. Ömer (r.a.) hangi Âyet olduğunu sorunca "*Bugün dininizi kemâle erdirdim*" âyeti olduğunu söylemiştir. Hz. Ömer (r.a.) da bunun üzerine biz hem o günü yâni Cumâ günü olduğunu biliriz hem de nerede nâzil olduğunu biliriz buyurmuştur ve böyle demekle zâten o günü bayram yaptığımızı belirtmiştir.

"*Elyevme*" ifâdesi belirli bir günün ifâdesi değildir. Bu Âyetin okunduğu her gün "*elyevme*" dir. Burada önemli olan bir yönde bizim kendi günümüzü nasıl tamamlamış olduğumuzdur. Tabi ki bir beşer, bir kul olarak hiç birşeyi tam anlamıyla yerine getirip tamamlamak mümkün değildir, ancak en azından kendi devrimizi tamamlayabildik mi? bunu sorgulamamız lâzımdır. Yâni seferleri yapıp Hakk'a ulaşabildik mi ve oradan bizi tekrar insânlar içerisine gönderdiler mi, bunları anlayabildik mi sorularının cevapları için kendimizi sorgulamalıyız. Ve nasıl ki Efendimizin (s.a.v.) son günlerinde bu âyet kendisine geldi, bizim de son günlerimizde bize bu Âyetin gelmesi lâzımdır. Hangi mertebeden ömrümüzü tamamlamış isek Cenâb-ı Hakk bu Âyet ile bize diyor ki "*Ey kulum o mertebeyi sen tamamlamadın, Ben sana tamamlattırdım*".

Yâni âyan-ı sâbiteni tamamladım deniyor, senin âyan-ı sâbiten neyi gerektiriyorsa bunların hepsini sana verdim. Âyeti kerîme'de belirtilen "*nîmetimi tamamladım*" ifâdeside bunu göstermektedir. Ve diğer hiçbir semâvi kitâpta böyle bir ifâde yoktur çünkü onlar tamamlanmış değillerdi. Onlar arada gelen fasıllar idi ve Cenâb-ı Hakk hepsini toplayıp bize sundu. Demek ki en büyük nîmet Kûr'ân-ı Kerîm'dir.

Size verdiğim dinin ismi İslâm'dır. İşin aslında diğer din isimleriyle belirtilen din biçimleri yoktur, Hz. Âdem (a.s.) dan Efendimize (s.a.v.) kadar olan süre içerisinde tek bir din vardır o da İslâm'dır. Her birerlerimiz gerçek mânâda İslâm olması için selâm, teslim hakîkatine ulaşip hakîkatini idrâk etmiş olanlardan olmamız gerekiyor, işte o zaman Cenâb-ı Hakk râzı oldum diyor ve o da din hükmüne girmiş oluyor. Zâten Selâm ismi İnsânın kaynağıdır.

Dikkat edince görüyoruz ki Âyet-i kerîme'de yiyeceklerden bahsediliyorken birden bire araya "*Bugün dininizi kemâle erdirdim, size nîmetimi tamamladım. Size din olarak İslâmı beğendim*" ifâdesi giriyor ve sonrasında tekrar yiyeceklerden bahsetmeye devam ediyor. Bu da şunu ifâde etmektedir, eğer baştaki ifâdeleri zâhir değil bâtın mânâsı ile tahakkuk ettirir iseniz "*Bugün dininizi kemâle erdirdim*" olursunuz demek istiyor Cenâb-ı Hakk.

Çaresiz kalındığında haram edilmiş olan yiyeceklerden ölmeyecek kadar ve isyana dönüşmeyecek şekilde yenilebilir.

Gafur'dur, yâni Cenâb-ı Hakk örtücüdür. Şeriat mertebesinde günahlarımızı örtüyor, daha sonra esmâ mertebesinde isimleriyle fiillerimizi örtüyor, sıfât mertebesinde sıfâtlarıyla isimlerimizi örtüyor, zât mertebesinde ise zâtı ile sıfâtlarını örtüyor ve kendini bu şekilde perdelemiş oluyor. Bizlerde aşağıda yukarıya çıkma çabası içinde olduğumuza göre ilk önce üstümüzdeki ef'âl elbisesini çıkarıp esmâ elbisesini giymekle işe başlamamış lâzımdır, sonra sırayla diğerlerini yapmamız lâzımdır.

﴿٤﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ قُلْ أَحَلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتِ
وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلَّبِينَ تَعْلَمُونَهُنَّ مِمَّا
عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ
اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾

**(4) (Yes'eluneke maza uhille lehüm* kul uhille
lekümüt tayyibatü, ve ma allemtüm minel cevarihü
mükellibîne tüallimunehünne mimmâ allemekümül-
lah* fekülü mimmâ emsekne aleyküm vezkürümAl-
lahi aleyh* vettekullah* innAllahe serî'ul hısab;)**

**"Sana, kendilerine neyin helâl kılındığını
soruyorlar. De ki: "Size iyi ve temiz şeyler helâl
kılındı." Allah'ın size öğrettiğinden öğreterek
yetiştirdiğiniz avcı hayvânların sizin için tuttuklarını
yiyin ve üzerine Allah'ın adını anın (besmele çekin),
Allah'tan korkun. Muhakkak Allah, hesabı çabuk
görendir."**

Zâhiren yiyeceklerin tayyib olması, bâtni mânâ da ise
temiz yâni nefis kirleriyle kirlenmemiş olan şeylerden
rahmâni, nurâni gıdaları almamız gerekiyor. Bunlarda
temiz ve pak olan tevhid ilmidir. Başta Kûr'ân-ı Kerîm
sonra Hadis-i şerifler, sonra irfan ehlinin bildirdiği
ilimlerdir.

Zâhiren şahin, av köpeği gibi hayvânların öldürmeden
getirdikleri avlardır. Dikkat edersek bunlar normalde yırtıcı
hayvânlardır ve eğitimden sonra av getirebiliyorlar işte
bunlar nefsi emmâreyi ifâde etmektedirler. Görüldüğü gibi
nefsi emmâre de eğitildiğinde artık bize düşman değil gıdâ
getiren bir konuma geçiyor, mesele onu eğitebilmekte,
eğitilmediği zaman zâten bize getirmiyor kendisi yiyor
onları.

Zâten Allah bizim varlığımızla birlikte olduğundan
hesabı anında görmektedir.

﴿٥﴾ الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ حَلَّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حَلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ
مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ
وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ
عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥﴾

(5) (Elyevme uhille lekümüt tayyibat* ve taamülleziyne utül Kitâbe hıllun leküm* ve taamüküm hıllun lehüm* vel muhsanatü minel mu'minâti vel muhsenatü minellezîne utül Kitâbe min kabliküm izâ ateytümuhünne ücurehünne muhsinîne ğayre müsafihîne ve lâ müttehızıâ ahdan* ve men yekfür bil î mânî fekad habita ameluhu, ve huve fil âhireti minel hasirîn;)

"Bugün size iyi ve temiz şeyler helâl kılındı. Kendilerine kitâp verilenlerin yiyecekleri size helâl olduğu gibi, sizin yiyeceğiniz de onlara helâldir. Ve müminlerden iffetli hür kadınlar ve sizden önce kendilerine kitâp verilenlerden namuslu hür kadınlar, zina etmeksizin, gizli dost tutmaksızın, namuslu bir şekilde mehirlerini ödediğiniz takdirde, size helâldir. Her kim imânı inkâr ederse, ameli boşa gitmiş olur ve o, ahirette zarara uğrayanlardandır."

Kesim yapan burada belirtilenlere tam hakkıyla uymamış olabilir, bu durum onu ilgilendirir, biz bu gelen iyi ve temiz şeyleri yiyebiliyoruz. Bâtını olarak baktığımızda ise, ehli kitâp yâni Mûseviyet ve Îseviyet ilimlerinden bizler yaralanabiliyoruz çünkü bunlar Hakk'tan gelmiş olan tertemiz yiyeceklerdir. Bunun dışında kendilerinden bu ilimlere karıştıkları bilgiler ise haramdır ve onları almamamız gerekiyor.

Mûseviyet veya Îseviyet mertebesinden gelen bir

bilgiyi kendindeki irfaniyet ile birleştirmen sana helâldir ve onlardan yeni yeni bilgiler üretmek. Muhammedîyyet mertebesi faîl, öteki mertebeler münfaîl olurlar. Ve ortaya çikân bu ikilik ile de ortaya hayat gelir.

﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ
فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا
بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا
فَاظْهَرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ
مِّنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا
مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ
مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ
يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

(6) (Ya eyyühellezîne âmenu izâ kumtüm ileş Salâti fağsilu vucuheküm ve eydiyeküm ilel merafiki vemsehu Bi ruusiküm ve ercüleüküm ilel ka'beyn* ve in küntüm cünüben fattahheru* ve in küntüm merda ev alâ seferin ev câe ehadün minküm minel ğaitı ev lamestümün nisae felem tecidu maen fe teyemmemu saiden tayyiben femsehu Bi vucuhiküm ve eydiküm minhu, ma yürîdullahu liyec'ale aleyküm min harecin ve lâkin yürîdu li yütahhireküm ve li yütimme ni'meteHU aleyküm lealleküm teşkürun;)

"Ey imân edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman, yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın. Başlarınızı meshedin, iki topuğa kadar da ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp iseniz temizlenin. Hasta iseniz, yahut yolculukta iseniz, yahut biriniz abdest bozmaktan gelmişse yahut kadınlara dokunmuşsanız, su da bulamamışsanız, temiz bir toprağa teyemmüm edin. Bunun için de yüzlerinizi

ve ellerinizi o toprakla meshedin. Allah size bir güçlük çıkarmak istemiyor, fakat sizi temizlemek ve şükredesiniz diye de üzerinizdeki nîmet ini tamamlamak istiyor.”

Bizler imân konusunda yanlış anlayarak Allah'ı ötelere atıyoruz ve buna imân ettik diyoruz aslında Allah'ın bâtındaki hâline imân etmemiz gerekiyor. İşte bunu böyle idrâk ettikten sonra bu kişilere Cenâb-ı Hakk sesleniyor burada. Namaza kalkmak zâhiren ayağa kalkmak olduğu gibi bâtinen şuurda ayağa kalkmaktır, yâni yaptığı işleri bir kenara bırakarak sadece Allah'ın varlığını zikretmek için, müşâhede etmek için, beşeriyetten kurtulup ilâhî varlık hakikatine geçmeye yol aramaktır. Buna başlamadan yapılması gereken bazı oluşumlar vardır bunlar şunlardır:

Yüzünüzü yıkayınız, yüzün öne alınması ilk olarak müşâhede hâlinde olmamız gerektiği içindir yâni beşeriyetimizin hakikatini idrâk ederek, en şerefli ve en verimli yerimiz olan yüzümüzdeki beşeriyet kirlerini, ki bunlar gözümüzde beşeriyet görme hassası, burnumuzdaki beşer kokusunu gibi olan bunlardan kurtulup Hakk'ı idrâk etmeye yönelik bir oluşum içerisine girilmesidir. Ayrıca zâhiren bakıldığında ise hergün abdest alan kişilerin ciltleri temizleniyor ve canlanıyor, sigara içen kişilere dikkat edersek o dumanın ciltlerini yalayıp geçmesi dolayısıyla zaman içinde ciltleri yıpranıyor ve sıhhatini kaybediyor. İşte bu şekilde bunları yerine getirilirse cemelullah'ın önünde duracak bir varlık hâline geliyoruz.

Hangi işi yaparsak yapalım ellerimizle yapıyoruz, işte bunların sıradan olmadığını, bunların Hakk'ın fiilleri olduğunu ve eşya diyerek kullandığımız varlıkların dâhi Hakk'ın zuhûrundan başka şeyler olmadıklarını idrâk ederek ellerimizi de beşeriyetten temizlemektir.

Başın meshedilmesi ile zâhiren baştaki sıcaklık normal hale getiriliyor ayrıca aklımızda orada olduğundan aklımızda bulunan beşeriyet ait şeyleri oradan temizleyip yerine ilâhî hakikatleri ikâme etmiş oluyoruz.

Ayakların topuklara kadar yıkanması, beşeri isim ve

sıfâtlardan Cenâb-ı Hakk'ın isimlerine, sıfâtlarına yürümektir. Mûsâ (a.s.) Tûr dağında yapılan nidâda olduğu gibi "**İnnî ene rabbuke fehlâ' na'leyk, inneke bil vâdil mukaddesi tuvâ.**" (Tâhâ, 20/12). Nalınların çıkması Mûseviyyet "*Ya Mûsâ muhakkak Ben senin Rabbinim şimdi nalınlarını çıkar, mukaddes Tûva vadisinde*" mertebesinde yaşamak oluyor. Fakat bizler Muhammedîyyet mertebesinde yaşamak zorunda olduğumuzdan bu nalınların üzerinde tozlar varsa onları da atıp yalın ayak yâni beşeriyetimizden tamamen sıyrılmış olarak Hakk'ın huzuruna girmiş oluyoruz.

Ehlullah'tan birisine cünüb'ün ne olduğu sorulunca "*Hakk'tan ayrı kalmaktır*" demiştir. Kişi fiilen cünüb olmasada Hakk'tan ayrı kalmış ise eğer cünübtür. Cünüb olduğunda zâhiren herşeyiyle o hükmün altına girilmesi gibi bâtınen dâhi her halde Hakk'tan gaflette olunuyor. Çünkü gerçek insânlığın ilk şartı hâlin hükmü altına girmemektir. Zâhiren suyla cünüblükten temizleniliyor fakat bâtını cünüblüğü su temizlemiyor, bunu ancak mârifetullah suyu yâni irfan ehlinin ilim suyu temizliyor. Küllî olarak kendisini Hakk'ın dışındaki şeylere yönlendiren kişi cünüb oluyor ve aynı bu şekilde küllî olarak kendisini Hakk'a yönlendirmiş olan kişi dâhi cünüb hükmünde oluyor ve bu da vuslattır, temizliğide beşeriyetten uzaklaşmaktır ve beşeriyetten cünüb olunmuş oluyor. Zâhiren cünüblüğü oluşturan fiilin neticesinde nasıl ki çocuklar meydana geliyorsa mânevi cünüblükte de yâni ilâhî vuslatta mânevi çocuklar meydana gelmektedir yâni mârifetullah meydana geliyor. Ve baştada belirtildiği üzere bu vuslat sadece imân ehline açık ve imân ehlinin ilk şartı dâhi namazın kılınması ve namaz dâhi vuslattır. Vuslat derken tabi iki ayrı varlığın birleşmesi değildir bu, zâten kendisinde var olanın zikir-namaz ismi altında zuhûra gelmesidir. Yâni Hakk'ın huzurunda Hakk olduğunu idrâk ederek Hakk olarak durmuş olunuyor. İşte beşeriyet hâlimizden hakikatimize ulaştığımız anda tâhîr oluyoruz. Kur'an-ı Kerîm'inde tâhîr olmadan tutulması demek, zâhiren tâhîr olup tuttuğunda kağıdını, sayfalarını tutabilirsin demektir ama bu tâhîrlik

bâtinen yapıldığı zaman ancak özüne dokunabilirsin. Kûr'ân-ı Kerîm'de harf şekillerine bürünmüş mânâları ancak idrâk sahibi olup bâtını olarak tâhîr olanlar anlayabiliyorlar. Evvelâ içindeki kelimelerin mevcudiyeti ile kendisi kendisini okuyor ve bize "*ben buradayım*" diyor, biz ikinci defa onu okuyarak ancak kendimiz duyuyoruz, birinci okunma duyulmuyor. Bâtını taharet olmadıkça özündeki mânâların tutulmasına izin yoktur, ki bu da elde değil akılda, gönülde tutmaktır.

Türlü türlü hastalıklar oluyor ve zâhiren bazı şeylerin yapılmasına engel olunuyor, aynı şekilde sâlim olmayan bir akılda hasta düşünce hâlidir.

Sefer bâtinen mânâ âleminde yapılan seferdir. Bu şekilde kişi oturduğu yerde dâhi seyyah olabilir çünkü yol gerçekten uzun ve fizik gidişle bu yolun aşılması zâten mümkün değildir, ne kadar hızlı vasıtalarımız olursa olsun, bu sefer ancak akılda, gönülde yapılarak aşılabılır.

Ayak yolundan gelmek, kullanılmış malzemelerin dışarı atılması demektir, ki eskiden kullanılmış ve aklımızın bir yerinde kalmış ve bize ağırlık veren benlik ile ilgili düşüncelerin bilgilerin çıkartılmasıdır ki yerine yenilerin gelsin onlardan gıdâ alınsın.

Kadından kasıt zâhiren eşler olduğu gibi kişinin kendi içinde beşeriyeti yönüyle muhabbet duyduğu şeylere yönelip temas etmesidir.

Bu belirtilenler olmuş ve bunların temizlenmesi için su da bulamamış isen, toprak cinsinden temiz ve pak bir şey bulacaksın önce, ki bu da bâtinen kişinin beden varlığı topraktan başka bir şey değildir. İşte bu temiz olacak yâni aslına dönmüş olacak ki bu mânâ ile de temizlenebilirsin. Bu hukûkun yerine gelmesi için bu toprak bedenin beşeriyetten temizlenmesi gerekir.

Yüzünüzü ve ellerinizi mesh edin, mesh bir şeyi silmek, temizlemektir yâni eski hâlinizi temizleyin yerine yenisini koyun demektir.

Size bunları yapın demek ile Allah size güçlük

çıkarmayı değil sizi temizleyip paklamayı murât ediyor. Burada da görüldüğü gibi Cenâb-ı Hakk kat'î emir ile içimizi ve dışımızı temizlememizi emrediyor. Dışımızı su ile temizliyoruz, içimizde irfan ehli ile temizliyoruz. Ve dışımız olmasa içe yönelmemiz mümkün olmadığından aynı şekilde Kûr'ân-ı Kerîm'inde dışı olmasa özüne nasıl yöneleceğiz, bu da gösteriyor ki herşeyin zâhirde bir oluşumu var ve bu zâhir oluşumunda bir bâtını yönü vardır. Cenâb-ı Hakk'ı anlamak ta ancak iç temizliği yaptıktan sonra mümkün olmaktadır, iç temizlik yâni ilâhî bilgide temizlik olmadan ilâhî vusûl mümkün değildir.

Üzerinize nîmetini tamamlamak için, bu nîmetler ef'âl, esmâ, sıfât, zât mertebesi nîmetleridir ve İslâm dini bu nîmetleri tamamlamak için geldi.

Bu kadar nîmetten sonra Cenâb-ı Hakk umuyorum ki şükredersiniz diyor. Ne kadar ince bir şekilde hitâp ediyor Cenâb-ı Hakk, kesin böyle yapın veya yapmayın demiyor, "sizden bu beklenir" manasında sesleniyor, "umulur ki" diyerek.

﴿٧﴾ وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي
وَأْتَقُوا اللَّهَ إِذْ قُلْتُمْ سَمْعًا وَأَطَعْنَا وَأَتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

(7) (Vezkürü nîmetAllahi aleyküm ve mîsaka HUIllezî vasekaküm Bihi iz kultüm semi'nâ ve eta'nâ* vettekullah* innAllahe Alîmün Bi zâtis sudur;)

"Allah'ın, üzerinizdeki nîmetini ve "İşittik, itaat ettik" dediğinizde sizden aldığı ve kendisiyle sizi bağladığı ahidini hatırlayın. Allah'tan korkun, çünkü Allah göğüslerin özünü çok iyi bilir."

"İslâm dininin gelmesi, Hz. Resûlullah'ın (s.a.v) gelmesi, Cenâb-ı Hakkın bize hayatı bahşetmesi, Kûr'ân-ı Kerîm'in gelmesi, hadisi şeriflerin bize ulaşması, dünyanın ve ahiretin varlığı hepsi büyük birer nîmettir. O kadar çok

nîmetleri var ki Cenâb-ı Hakk'ın bizim üzerimizde, bizi insân yapması ve insânda zuhûrda olması en büyük nîmettir. Bu misâktan kasıt olarak bazıları "elestü biRabbiküm" hitâbını söylemişlerdir, bazıları da "amener rasulü" Âyetindeki semi'nâ ve eta'nâ" kısmının olduğunu ifâde etmişlerdir. Sudur'larda olanı zâten orada olan kendisi olduğu için çok iyi bilir, işte bizim sadrımız ne kadar genişlerse Cenâb-ı Hakk'ı idrâk etmemiz de o kadar genişliyor. Bizim yapmamız gereken ilimle, zikirle, tespihlerle sadrımızı genişletmektir yâni gönül âlemimizi açabildiğimiz kadar açmaktır, mevcut hâlinde beşeriyet ile dolu vaziyette olduğundan oraya yeni bir şey koymak mümkün değildir.

Bütün bu muhabbetler, sohbetler dinledik, duyduk ve itaat ettik sözü kapsamı içindedir. Bunların hepsi ahirette hakikatleriyle zuhûr edecektir ve o anda "biz bu meyveleri dünyada yemiştik, yâni bu sözleri dünyada iken duymuştuk" diyecekler ve bunların katkısıyla o gün orada görülenler çok kolay idrâk edilecekler. Burada bu genişliği idrâk edemeyenlerin akıl yapıları o dar sınırdaki kalacağından oradaki genişliği görseler de idrâk edemeyecekler ve o sahayı kullanamayacaklardır. Burada hür olamamışsa orada da hür olamayacak ve orada ilâhî varlığın genişliğine açılmayacaktır.

﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
بِالْقِسْطِ وَلَا يُجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا
أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

(8) (Ya eyyühellezîne amenu kûnu kavvamîne Lillâhi şühedae bil kıst* ve lâ yecrimenneküm şeneanü kavmin alâ ellâ ta'dilu* i'dilu* huve akrebü lit takvâ vettekullah* innAllahe Habîrun Bi mâ ta'melun;)

"Ey imân edenler, Allah için hakkı ayakta tutanlar ve adaletle şahitlik yapanlar olunuz. Bir kavme olan kininiz, sizi adaletsizliğe sevketmesin. Adaletli olun, çünkü o, takvâya daha yakındır. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır."

Adalet herşeyi hakkıyla yapmaktır, Allah'ın nîmeti olan bu Mâide sofrasında müşâhede ehli olarak adaleti ayakta tutun demek, zâhir olarak hâkimler gibi hüküm ehline yanlış kararlar vermeyin adaletli olun demektir. Kendi nefsâniyetimiz ile yaptığımız işlerin düşünce boyutunda kendimizi kayırmadan hüküm vermeliyiz. İlim olarakta kendimizi olduğumuz yerin daha üstünde gördüğümüzde adaletsizlik yapmış oluruz.

Özel öfkelerine hakîm olun ve tesîr altında kalmayın. Bizlerde nefslerimizle güzel bir şeyler yaptık isek ona da güzel yaptın diyerek hakkını verelim.

Tasavvufta ki "*lâ fâile illâllah*" hükmüne göre bizden çıkân fiiller Hakk'ın gayrısı değildir, bu durumda tabî ki bizden çıkan fiilleri de bilir.

﴿٩﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٩﴾

(9) (VeadAllahullezîne amenu ve amilus salihati lehüm mağfiretün ve ecrun azîm;)

"Allah, imân edenlere ve sâlih amel işleyenlere söyle vaad etmiştir: Onlar için mağfiret ve büyük bir mükâfat vardır."

Ahirette şeytanın vaadlerine kanmış olanlar bu vaadleri bulamayacaklar ve şeytana hani sen bize bunları vaad etmiştin yerine getir diyecekler, şeytan ise onlara "*ben vaadimden döndüm, siz vaadinden dönmeyen Allah'a tabî olsaydınız*" diyecek. Taklidî imân ile dâhi olsa imân ehli olanlar bu Âyetin hükmüne tabîdir.

Salih amel, "*mânâsı Hakk'tan fiili kuldanda olan amellerdir.*" Hem mânâ hem fiil kuldanda olursa bu da gayrı salih amel oluyor. Hem mânâsı hem fiili Hakk'tan olursa amel-i hakikî oluyor. Zâhiren yapılan bazı işler dünyalık gibi gözükselerde halka hizmet Hakk'a hizmet olduğu için sadece dinin vaazettiği ibâdet işlerini değil yaşadığımız sürece yaptığımız bütün işleri Hakk'a hizmet yönünde yaparsak salih amel olur, fakat bu Hakk'a hizmet yönünü nefsimize kaptırdığımız zaman bu hükümden çıkıyor. Şariat mertebesinde yapılan hem mânâsı hem fiili kuldanda olan amellerde iki türlü bir kısım tamamen kendi nefsâniyetlerine dönük olarak bu amelleri yapıyorlar bir kısımda özünü idrâk etmeden ibâdet hükmü altında yapıyor işte bu kısım bunları düzgün yaparsa cennet ehli olabiliyor. İrfan ehli ise cennet değil Hakk ehli olma yolundadır, çünkü cennet ve cehennem emmâre, levvâme mertebesindeki nefsi varlığı olanların düşündükleri bir oluşumdur, mülhime nefsten sonra bu hükümden çıkılıyor ve ilâhî nefis hükümleri altına giriliyor. Fakat burada dikkat edilmesi gereken bir nokta yapılan fiiller aynı fiillerdir ancak kişinin düşüncesinde değişim olmaktadır ve seviyesi yükselmektedir. Örneğin namaz kılan iki kişiden birisi Fatihâ okurken bunu beşeriyetiyle anladığı için mânâsı kuldanda oluyor fakat diğeri okuduğu Fatihâ'nın hakikatini idrâk ederek okuduğu için mânâsı Hakk'tan fiili kendisinden oluyor, bunu günlük bütün işlerine genelleştirebiliriz. Kişi hakikat mertebesine gelince bunların hepsinin Hakk olduğunu idrâk ettiğinde ve ortada Hakk'tan başka bir şey kalmadığından fiilin mânâsı da Hakk'tan fiili de Hakk'tan oluyor. Bunların mânâsında fiilide kuldanda olana ibâdet, mânâsı Hakk'tan fiili kuldanda olana abdiyyet, mânâsında fiilide Hakk'tan olana ubûdet denilmektedir.

Allah'ın vaadi mağfiret etmesi yâni günahlarını affetmesi, daha geniş mânâda ise o kişide artık bireysel kişiliğinin kalmadığının tescil edilmesidir.

Kişinin mağfiretinden sonra çok büyük mükâfat verilmesi demek Cenâb-ı Hakk'ın varlığının orada

tecellisidir. Kişinin kişiliği kalkıp mutlak mağfiret hâsıl olunca bunun bir karşılığının olması gerekiyor çünkü orada bir varlık var yine, işte o varlık Hakk'ın ta kendisi olduğunu idrâk etmesi en büyük karşılıktır. Efendimize (s.a.v.) mi'rac gecesi gösterilen en büyük Âyette budur, tek farkı kişiler kendi varlıklarında bunu müşâhede ederler Efendimizi (s.a.v.) orada bütün âlemlerde bunu müşâhede etti.

﴿١٠﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾

**(10) (Vellezîne keferu ve kezzebu Bi ayatina
ülâike ashabül cahîm;)**

**"İnkâr eden ve Âyetlerimizi yalanlayanlara
gelince, işte onlar, cehennemlikler."**

Küfür edenler, Hakk'ı ve hakîkati örtenler demektir. İki türdür bir kısım bilmeden örtenler, diğer kısım bilerek örtenlerdir. Bilerek örtenler de iki kısımdır bir kısım kötü niyetle örtenler diğer kısım değerini korumak için kötü ellere geçmesin diye örtenlerdir fakat bunlar gerektiğinde ehline açarak adaleti yerine getirirler işte bunlar âriflerdir. Hakk'ı gizleyen ehlullah'ın anlaşılması çok zor bir iştir, tâ ki kendisi biraz belli ederse anlaşılır. Bu hususta şöyle bir söz vardır.

Küfrü bâtil mutlak hakk'ı örtmüştür.

Küfrü Hakk kendini hakk'la örtmüştür.

﴿١١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَنْ يُبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

(11) (Ya eyyühellezîne amenüzküru nı'metAllahi aleyküm iz hemme kavmün en yebsütu ileyküm eydiyhüm fekeffe eydiyhüm anküm* vettekullah* ve alellahi fel yetevekkelil mu'minun;)

"Ey imân edenler! Allah'ın size olan nîmetini hatırlayın. Hani bir topluluk size el uzâtmaya (tecavüze) yeltenmişti de, O (Allah) onların ellerini sizden çekmişti. Allah'tan korkun. Müminler yalnız Allah'a dayansınlar."

Cenâb-ı Hakk İslâmiyetin başlangıcındaki zorlukları ve bunların zaman içinde kendisi tarafından nasıl kolaylaştırıldığını hatırlatarak, uyarıda bulunuyor. İmân ehline hitâp ederek genel olarak hepsine özel olarak şu anda okuyana hitâp ediyor. Ve bütün çevren imân ehli olduğu halde bu ilâhî hakîkatleri idrâk etme yolunda olanlar ne kadar az, işte sen onlardansın ve bunu hatırla bu nîmetimi hatırla diyor. Cenâb-ı Hakk'ın açtığı bu kapılar Zâtının içerisine merkeze çeken bir oluşumdur ve bundan daha büyük bir nîmet tasavvur etmek mümkün değildir, Hakk sohbetleri çok yapılı fakat vahdet sohbetlerini karşılayacak hiçbir şey düşünülemez ve bu çok özel bir nîmettir.

İslâmiyetin ilk dönemlerindeki o zorlukları çıkarıp onlara büyük eziyet çektirenlerden de eser kalmış değildir, bunlar Cenâb-ı Hakk'ın en büyük nîmetlerindedir.

İşte bugün sizler de bu yolda başınıza gelen zorluklar karşısında ümitsizliğe düşmeyin çünkü bunların karşılığında Cenâb-ı Hakk bize o kadar büyük lütûflarda bulunmuştur ki bunları hatırlayarak rahat olun ve gayretli olun diyerek bize yol gösteriyor.

Bu zorluklar başta ağır gelmişse de Cenâb-ı Hakk onların ellerini sizden çektirdi yâni bireysel olarak sizin içinizde olan menfi kuvvetler Cenâb-ı Hakk'ın verdiği imân kuvvetini sizden almak isterler, namaz kılma, oruç tutma derler, boşver yapma bunları diyerek gaflette bırakırlar ve

bunların hepsinden men etmeye çalışırlar. Yâni dışarıda zâhiren olan hadîseler aynen içimizde de mevcuttur. Eğer bunlar olmaz ise mücadele olmaz ve mücadele olmayınca da bir işin kıymeti ortaya çıkmaz. İmânınız sağlam olduğu için ve ahitlerinizi yerine getirdiğiniz için Cenâb-ı Hakk bunların elini sizden çekti. Örneğin namaz Cenâb-ı Hakk'a karşı bir ahittir namaz kılındığında Cenâb-ı Hakk'a olan ahdimizi yerine getirmiş oluyoruz ve o zaman işte Cenâb-ı Hakk bu kötü güçlerin ellerini üzerimizden çekiyor ve bize yardımcı oluyor.

Mü'minler bu takdirde Allah'a güvensinler yâni Cenâb-ı Hakk diğer isimleri zikretmiyor ve Allah ismini zikrederek, esmâ ve sıfât mertebelerine değil zât mertebesine güvenin hedefiniz Allah câmi' ismi olsun demek istiyor.

﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾

(12) (Ve lekad ehazAllahu mîsaka beni isrâîl* ve beasna minhümüsney aşere nekîba* ve kalAllahu innî meaküm* lein ekamtümüs Salate ve ateytümüz Zekâte ve amentüm Bi rusulî ve azzertümuhüm ve akradtümullahe kardan hasenen leükeffirenne anküm seyyiatiküm ve leüdhılenneküm cennatin tecrî min tahtihel enhar* femen kefer ba'de zâlike minküm fekad dalle sevaes sebîl;)

"Allah, İsrailoğularından söz almıştı. İçlerinden on iki müfettiş göndermiştik... Allah şöyle demişti: " Ben, muhakkak sizinle beraberim. Namazı dosdoğru

kıldığınız, zekâtı verdiğiniz, peygamberlerime imân ettiğiniz ve onlara yardımda bulunduğunuz, (mallarınızı) Allah yolunda güzelce sarfettiğiniz takdirde, günahlarınızı mutlaka örter ve sizi altından ırmaklar akan cennetlere korur. Fakat sizden her kim de, bundan sonra küfrederse, dosdoğru yoldan sapmış olur."

Beni İsrâîl'in kelime karşılığı "gece yürüyenler" olduğuna göre, Cenâb-ı Hakk hem genel olarak ahitlerini yerine getirmek üzere herkesten misâk aldı hem de Mûseviyyet mertebesinde olanlardan söz aldı. Bizlerde İslâm elbisesi giyerek bütün bu kapsama giren şartları yapacağımıza söz vermiş oluyoruz.

Seyri sülûk yolundaki oniki mertebeye denk gelen oniki görevli her mertebeden bir görevlinin seçilmiş olduğunu gösteriyor. Cenâb-ı Hakk onlara ne kadar yakın olarak "*Ben muhakkak sizinle beraberim*" diyor ve bu yakınlık Beni İsrâîl mertebesinde olan beraberliktir yâni esmâ mertebesinde olan beraberliktir. Cenâb-ı Hak sıfât mertebesi itibarıyla İsevîler ile ve Zât mertebesi itibarıyla Muhammedîler ile beraberdir.

Seçilmiş olan nakipler ise seyri sülûkte hangi esmâ çekiliyor ise onun düşünce mertebesi ve onun kemâlâtıdır.

Namaz Cenâb-ı Hakk'ın önünde Zâti İlâhîde beş vâkit durmaktır. Kendi varlığının O'nun varlığından başka bir şey olmadığını idrâk ve buna şükran olarak özel olarak O'nun önünde durmaktır. İnsan eğer idrâk ederse bu beş vâkit dışındaki diğer zamanları da namazdır ve buna dâimî namaz deniliyor. Burada fiili olarak dünya işleri yapılmasına rağmen akıl Hakk'tadır fakat yine de bölünmüştür. Beş vâkit namaz da ise hazerat-ı hamse mertebelerine karşılık olarak ef'âl, esmâ, sıfât, zât ve İnsânı kâmil olarak o mertebelerin hakîkatinin idrâk edilmesidir. İnsânı Kâmil mertebesinde yaşayan birinin namaz kılması özel olarak bireysel zâtı ile İlâhi Zâtının önünde durması yâni kendinden kendine bir hürmet ve saygı, anlayış manasınadır. Kişi ilk başta kendini

tanımadığı için kendisini tanıyacak bir yer arıyor ve Allah aynasında kendisini seyretmeye başlıyor, ne zaman ki bu seyrin sonunda o aynadan gayrı bir şey olmadığını idrâk ediyorsun bu sefer Allah kişide kendisini seyretmeye başlıyor. İşte salât dediğimiz bu oluşum hem sistem olarak hem mânâ olarak bu dünyadaki oluşumların en nadide olanlarından ve sadece insân bunu her mertebeye gerçekleştirebiliyor ve Cenâb-ı Hakk'a muhatap olarak O'nun huzurunda konuşabiliyor.

Zekât temizlenmek mânâsındadır. Maddi zekât verildiğinde kişinin kendi malı temizleniyor fakat manevî zekât verildiğinde karşıdaki kişinin malı temizlenmiş oluyor.

Allah'a borç vermek, eğer kişide Cenâb-ı Hakk'ın zât tecellisi var ise ve çevresindekiler ef'âl, esmâ, sıfât tecellisi içinde iseler, kişi onların hakîkati olan Zât mertebesini onlara anlatıp, idrâk ettirdiğinde onları Allah'a ulaştırmış olacağından, bugünden Allah'a borç vermiş oluyor. Ve buna "**karden hesenen-güzel borç**" deniliyor.

﴿١٣﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

(13) (Fe Bi mâ nakdihim mîsakahüm leannahüm ve cealnâ kulubehüm kasiyeten, yuharrifunel kelime an mevadıihı ve nesu hazzan mimma zükkiru Bihi, ve lâ tezalu tattaliu alâ hainetin minhüm illâ kalîlen minhüm fa'fü anhüm vafah* innAllahe yuhıbbul muhsinîn;)

"Sözlerini bozdukları için onları lânetledik ve kalblerini katılaştırdık. Kelimeleri yerlerinden

değiştiriyorlar. Uyarıldıkları şeyden pay almayı unuttular. İçlerinden pek azı hariç, dâima onlardan hainlik görürsün. Yine de onları affet, aldırma. Çünkü Allah güzel davrananları sever.”

İhsan her ne kadar sözlük mânâsı ve zâhiri olarak bir şeylerin alınıp verilmesi ise de müşâhede bâbında Allah'ı müşâhedeye başlangıçtır. Yâni rü'yetin idrâkini ihsân etmektir, mârifetullah bilgisinin ihsân edilmesidir. Bu durumda Allah ihsân sahiplerini sever demesi, kendi varlığının hakikatlerini onlar bizâtihi aşikâr olarak ortaya getirdiklerinden onlara özel bir ilgisi var demektir. "Ben gizli bir hazine idim, bilinmekliğimi istedim" sözündeki gaye burada tahakkuk ettiğinden onları sever diyerek özel olarak burada muhsinlerden bahsediliyor.

﴿١٤﴾ وَمَنْ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ
فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يَنْبئُهُمُ اللَّهُ
بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

(14) (Ve minellezîne kâlû innâ nesara ehaznâ mîsakahüm fe nesu hazzan mimmâ zükkiru Bih* feağreynâ beynehümül adavete vel bağdae ilâ yevmil kıyameti, ve sevfe yünebbiuhumullahu Bi mâ kânû yasneun;)

"Biz hıristiyanız" diyenlerden de söz almıştık. Onlar da kendilerine hatırlatılan şeylerin çoğunu unutmuşlardı. Biz de onların arasına, kıyamete kadar sürecek kin ve düşmanlık soktuk. Allah, ne yapmış olduklarını onlara -elbette- haber verecektir."

Onlar da hakikî Hıristiyanlığın güzelliklerini unuttular. Bir kimse ben İsevî hakikatlere talibim der fakat bu hakikatleri hakkıyla idrâk edemez ise kendisinde hiçbir

zaman mutmainlik oluşmayacaktır ve kendisindeki güçler devamlı kavga hâlinde olacaktır, ki kendisinin kıyametine yâni vefat edinceye kadar. Daha yukarı çıkıp aynı örneği Muhammedî mertebesine uyarlırsak yine aynı kargaşa devam eder. Bunlarda sağlam bir düşünce yapısına oturmayan kararlardır. Bunun bitmesi için her gelenin mertebenin hakîkatinin idrâk edilmesi gerekir.

Cenâb-ı Hakk görüldüğü gibi ahirette de insânlara ne kadar yakîn ve Âyeti kerîme unları Allah'ın haber vereceğini söylüyor.

﴿١٥﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ
كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

(15) (Ya ehlel Kitâbi kad câeküm Rasûlünâ yübeyyinü leküm kesîren mimmâ küntüm tuhfune minel Kitâbi ve ya'fu an kesîr* kad câeküm minAllahi nurun ve Kitâbun mübîn;)

"Ey kitâp ehli! Kitâptan gizlemiş olduğunuz şeylerin çoğunu açıklayan, çoğundan da vazgeçen peygamberimiz size geldi. Ayrıca size, Allah'tan bir nur ve apacık bir kitâp da gelmiştir."

Ehli kitâptan Hıristıyanlar ve Yahudiler kast ediliyor fakat bireysel olarak bakınca bu hitâbın içine biz de giriyoruz. Hakk yolcusu Mûseviyet mertebesinde Tivrâti bölüm ile ehli kitâp oluyor, İsevîyet mertebesinde ise İncili bölüm ile ehli kitâp oluyor, Muhammedîyyet mertebesinde ise kendisine nur ve apacık bir kitâp geliyor. Elimizde kağıttan içine baskı yapılan kitâp değildir Kûr'ân-ı Kerîm, bunu böyle değerlendirdiğimiz için içindeki nûru farkedemiyoruz. Bâtını hâlinin nûrdan ve mânâlardan ibâret olduğunu ve apacık kitâp olduğu burada dâhi bahsedildiği halde bizler bunu anlayamıyoruz. Bizler bu vasıfları alarak kendi anlayışımızdaki şekle büründürmü-

şüz. Bu nedenle de Allah'ın indinde olan İslâmiyetin yanında kulun indinde olan bir İslâmiyet anlayışı daha oluşmuştur. İşte bu nûr, Allah'ın indindeki İslâmiyetin idrâk edilmesidir, beşerin indindeki İslâmiyeti anlamaya çalışan şartlanmaları doğrultusunda bakar ve bu nûru ve apaçık kitâp hâlini göremez.

﴿١٦﴾ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ
وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

(16) (Yehdî Bihillâhu menittebea rıdvaneHU sübüles selâmi ve yuhricühüm minaz zulümâti ilennuri Bi izniHİ ve yehdihim ilâ sıratın müstekîm;)

"Allah o kitâbla rızâsına uygun hareket edenleri selâmet yollarına iletir. Onları izniyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır ve onları dosdoğru yola sevk eder."

Bütün bu âlemler Cenâb-ı Hakk'ın apaçık kitâbıdır ve bunu kim böyle idrâk ederse Allah'ın rızâsını kazanır.

Kişi kendi beşeriyetinde kaldığı sürece zûlmettedir, hakikatini idrâk ettiği anda o zûlmetten çıkar ve Cenâb-ı Hakk'ın hidâyet vermesiyle selâmet yoluna girer ve o zaman işte Kûr'ân'a ulaşmış olur. Cenâb-ı Hakk'ın hidâyet vermeside, yukarıda bahsedilen "karzı hasen"e bağlıdır, kim bunları yapmaz ise yolu dâlâlet yoluna gider, kim yapar ise yolu selâmet yoluna gider.

Selâmet evi Cenâb-ı Hakk'ın zâti varlığını idrâk edip o bölgeye girmektir. Bunun içinde kişinin kendi nefsâniyetinden çıkması gerekir. Aslımız itibarıyla baştan aşağı nûrdan ibâret olan bizler nefsimizin tabiât zûlmetinde kaldığımız için karanlıklardayız.

Cenâb-ı Hakk'ın izni içinde ahid-misâk-ı hiç bozmadan ve sözümüzün gereklerini yerine getirmemiz icabeder.

﴿١٧﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ
 ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ
 أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ
 جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
 يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

(17) (Lekad keferallezîne kâlû innAllahe HUvel
 Mesîhubnü Meryem* kul femen yemlikü minAllahi
 şey'en in erade en yühlikel Mesîhabne Meryeme ve
 ümmehu ve men fil Ardı cemiyy'a* ve Lillâhi mülkü
 Semavati vel Ardı ve mâ beynehüma* yahlüku ma
 yeşa' * vAllahu alâ külli şey'in Kadîr;)

**"Muhakkak ki, "Allah, ancak Meryemoğlu İsa
 Mesih'tir" diyenler kâfir olmuşlardır. (Onlara) de ki:
 "Allah, Meryemoğlu İsa Mesih'i, anasını ve bütün
 yeryüzündekileri helâk etmek istese O'na kim engel
 olabilir?" Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin
 mülkiyeti sadece Allah'a aittir. O, dilediğini
 halkeder. Allah, her şeye kadirdir."**

İsâ (a.s.) o güne kadar gelmiş olan insânların üstünde
 bir hayata sahip idi ve kendisinde böyle değişiklikler
 olması o günün insânlarını ona böyle bir ulûhiyyet
 verilmesi yoluna yönlendirdi. Onların hataları bu hâdiseyi
 sadece İsâ (a.s.) a has kılmalarıdır yâni Allah'ın zâti
 zuhûrunun sadece onda olduğunu zannetmeleridir ve bu
 hâdiselerin hakikatleri o dönemlerde Efendimiz (s.a.v.)
 tarafından anlatılmadığı için yâni henüz Muhammedîyyet
 mertebesi gelmediğinden sadece akli cüz'ileri ile
 değerlendirdiler. Ve Cenâb-ı Hakk'ı sadece bir birime
 sığdırıp sınırladıklarından mutlak küfür ehli yâni Cenâb-ı
 Hakk'ı örtücü oldular. Teşbih yaptılar fakat teşbihteki
 tenzihi yapamadılar ki, İsâ (a.s.) da kendilerine "evet ben
 sizin dediğiniz gibiyim" şeklinde bir şey demedi zâten onlar
 kendi anlayış ve akılları doğrultusunda bu sonuca vardılar.

İsâ (a.s.) ın gösterdiği mucizeleri görünce zanlarıyla ona Allah dediler. Aslında bu yönüyle Hıristiyanlarda bir miktar vahdet ilmi vardır ve gerçek İsevîyet İslâmiyete en yakın ilimdir.

Semâvat ve arz Allah'ın esmâî ilâhîyyesinin tecellileri içindir. Allah'ın bu âleme ihtiyâcı var mı, tabî ki yoktur, âlemlerin Allah'a ihtiyâcı var mı, tabî ki vardır, fakat bu şekilde ikisini ayırdığımızda hata etmiş oluruz, şöyle dememiz gerekecek; bu âlemin zâhiri halk, bâtını Hakk'tır. Zâhir bâtının aynı olduğundan dolayıda âlem Hakk'ın gayri değildir. İşte Hıristiyanlar bu ilmi bilmediklerinden doğrudan doğruya İsâ (a.s.) a Allah'tır dediler, sonuçta mertebeler itibarıyla meselelere bakılınca hepsi çözüyor, bu şekilde bakılmaz ise akli cüz olduğu yerde döner durur, tâ ki akli kûlden yardım alsın.

﴿١٨﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ
وَآحِبَّآؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ
بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرْ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ
وَلِلَّهِ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ
الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

(18) (Ve kâletil yehudü vennesara nahnü ebnaullahi ve ehıbbauHU, kul felime yüazzibüküm Bi zünubiküm* bel entüm beşerün mimmen haleka, yağfiru limen yeşäu ve yüazzibü men yeşä'* ve Lillâhi mülkü Semavati vel Ardı ve mâ beynehümâ* ve ileyhil mesîr;)

"Yahudiler ve hıristiyanlar, "Biz Allah'ın oğulları ve sevgilileriyiz" dediler. De ki: " O halde niçin günahlarınızdan ötürü (Allah) size azâb ediyor?" Hayır, siz de O'nun halkettiklerinden birer insânsınız. O dilediğini başışlar, dilediğine azâb eder. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her

şeyin mülkü Allah'ındır. Nihâyet dönüş de O'nadır."

Meseleleri bireysel görünce bu şekilde değerlendirmelere sapılıyor. Bizlerde Mûseviyyet ve oradan İsevîyyet mertebelerine ulaşmaya başlayınca Allah'ın zuhûrları olduğumuzu idrâk etmeye başlıyoruz ve Cenâb-ı Hakk'ın sevgililerinden oluyoruz yâni Cenâb-ı Hakk artık tecelli itibarıyla özel olarak ilgilenmeye başlıyor. İbrâhîm (a.s.) dan başlayan tevhid hakîkati Mûseviyyete geldiğinden tam bir târikat hayatına dönüşüyor, Mûsâ (a.s.) in hayatı okunup yaşantıya geçirildiğinde tam bir târikat yaşantısı ortaya çıkar. İsâ (a.s.) in hayatı hakikat mertebesi ve Efendimizin (s.a.v.) hayatı mârifet mertebesidir. Bu nedenle hangisinden bahsedilirse bahsedilsin bizden bahsediliyor olması bu sebeptendir.

Târikat ehline burada çok güzel bir uyarı vardır, Hakk yolunda yol aldıkça kendini üstün görmeye başlar ve hemen "sen beşersin, bunu sakın unutma" uyarısı burada karşısına dikilir.

Dilediğini mağfîret eder, dilediğine de azâb eder. Tabî bu azâb göreceli olduğundan değerlendirilmesi de ona göredir, örneğin balığa rahmet olan suya, yaşamak için insân girse boğulup ölür ve ona azâb olur, o nedenle bunu bu şekilde değerlendirmek lâzımdır.

Dönüş O'nadır, O'ndan geldik O'na döneceğiz fakat O'ndan geldiğimizin farkında olmadığımız için varlığımızı kendimize bağlıyoruz ve Cenâb-ı Hakk'ta sen neyi nasıl bilirsen bil, dönüşün kendisine olduğunu belirterek uyarıyor. Bizler şimdiden aklımızı başımıza toplayarak O'na yönelirsek bu Âyet-i kerîmeyi daha dünyada iken tahakkuk ettirmiş oluruz.

﴿١٩﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
عَلَىٰ فِتْرَةٍ مِنَ الرَّسُولِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ
وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾

(19) (Ya ehlel Kitâbi kad câeküm Rasûlûna yübeyyinü leküm alâ fetretin miner Rusuli en tekulu mâ câenâ min beşîrin ve lâ nezîr* fekad câeküm beşîrun venezîr* vAllahu alâ külli şey'in Kadîr;)

"Ey kitâp ehli! Peygamberlerin arasının kesildiği bir sırada size Resûlümüz geldi, gerçekleri açıklıyor ki, (yarın kıyamet gününde): "Bize bir müjdeleyici ve uyarıcı gelmedi" demeyiniz. İşte müjdeleyici ve uyarıcı geldi. Allah, her şeye kadirdir."

Hz. İsâ ile Efendimiz (s.a.v.) arasında geçen 571 yıllık sürede peygamber gelmediği için bu döneme **"fetret dönemi"** deniliyor. Cenâb-ı Hakk'ın ehli kitâp olarak hitâbı bu hitâba muhatap olanlar için taltiftir, dünyada kitâba tabîî olmayarak bu hitâba dâhi muhatap olamayan bir çok insânlar olmuştur.

Müjdeleyici, İsâ (a.s.) bir hâdî'nin geleceğini müjdeliyor, tabî Hıristiyanlar bunu kendilerine göre yorumluyorlar orası ayrı. Cenâb-ı Hakk bizi kendi varlığının zuhûru ile müjdeliyor yâni Kûr'ân-ı Kerîm son kitâp olduğundan ve Cenâb-ı Hakk'ta bu son kitâbında bütün zuhûr mertebelerini ve ilâhî ilmi ortaya getirdiğinden neticede bizler için ortaya konacak bir şey kalmadığından size herşeyi bildirdim diyerek Efendimiz (s.a.v.) vasıtasıyla müjdeliyor. Kendi varlığının Muhammedîlerden külli olarak zuhûrunu müjdeliyor ve âlemdeki herşeyin kendi varlığının birer zuhûrları olduğunu açık olarak söyleyerek müjdeliyor, bunların dışında cennetleri müjdeliyor, Efendimizi (s.a.v.) bize müjdeliyor (v.b.) fakat bunun karşısında bu müjdelere ulaşmak için gereğinin yapılmaması durumunda da neler olacağı konusunda uyarılarda bulunarak korkutuyor. Efendimizin (s.a.v.) bu iki vasfının yâni müjdecî ve uyarıcı olmasının yanında bir de şâhitliği vardır.

﴿٢٠﴾ وَاذْ قَالِ مَوْسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ
اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلْنَا فِيكُمْ اَنْبِيَاءَ وَجَعَلْنَاكُمْ مَلُوًا

وَآتَيْكُمْ مَالًا يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

(20) (Ve iz kâle Mûsâ li kavmihi ya kavmizkürü nı'metAllahi aleyküm iz ceale fiküm enbiyae ve cealleküm müluken, ve ataküm mâ lem yü'ti ehaden minel âlemîn;)

"Mûsâ kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Allah'ın üzerinizdeki nîmetini hatırlayın. O, içinizden peygamberler çıkardı. Sizi hükümdarlar yaptı. Ve âlemlerde hiçbir kimseye vermediğini size verdi."

Genel olarak Mûsâ (a.s.) in kavmine olan bu hitâp, derviş olarakta gerçek târikat mertbesine ulaşan kişiye geliyor. Zâhir olarak Muhammedî olursa da seyri sülûk yolunda burada hoca Mûsâ'dır yâni Mûsâ (a.s.) in dersine giriyoruz bu mertebede ve baş öğretmen de Efendimiz (s.a.v.) dir.

Bu mertebede size verilen nîmetlere bakın. Bu mertebede peygamber çıkması, kişiye ilhamların ulaşmasıdır. Bu ilhamlar ile Mûseviyyet mertebesi ilminin dahada genişlemesi. Ve bu mertebeye itibarıyla kendi beden mülkü üzerinde hükümdar oluyor. Önceki mertebelerde verilmeyen mülk veriliyor bu mertebede, işte kişide dervişliğinde tevhid-i ef'âlden tevhid-i esmâya geçmiş ise onun ulaştığı en büyük mertebedir Mûseviyyet mertebesi.

﴿٢١﴾ يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ
اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا
حَاسِرِينَ ﴿٢١﴾

(21) (Ya kavmidhulül Ardal mukaddesetelletî ketebAllahu leküm ve lâ terteddu alâ edbariküm fetenkalibu hasirîn;)

"Ey kavmim, Allah'ın size yazdığı kutsal toprağa girin, geriye dönmeyin, yoksa kayba uğrarsınız."

Bazı tefsirlerde burasının Kudûs ve çevresi olduğu söylenmektedir.

﴿٢٢﴾ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَأَنَّا
لَن نَدْخُلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنهَا
فَأَنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾

(22) (Kâlû ya Mûsâ inne fîha kavmen cebbarîn* ve innâ len nedhuleha hatta yahrucu minhâ* fein yahrucu minhâ feinnâ dâhilun;)

"Onlar da: "Ey Mûsâ! Orada zorba bir kavim var. Onlar oradan çıkmadıkça biz oraya asla giremeyiz. Eğer oradan çıkarlarsa, şüphesiz biz de gireriz" dediler."

Târikat mertebesi itibarıyla bu Âyete baktığımızda, bizim mukaddes olan varlığımızı nefsi emmâre kavmi sarmış ve bizdeki bazı güçlere buraya girin deniliyor, bu güçlerde "orada bir nefis kavmi onu çıkar biz öyle girelim" diyorlar.

﴿٢٣﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنعَمَ اللَّهُ
عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابُ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانكُم
غَالِبُونَ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

(23) (Kâle racülâni minellezîne yehafune en'amAllahu aleyhimedhulu aleyhimül bab* fe izâ dehaltümühu feinneküm ğalibune ve alellahi fetevekkelu in küntüm mu'minîn;)

"Allah'tan korkan ve Allah'ın kendilerine nîmet verdiği iki adam şöyle dedi: "Onların üzerlerine kapıdan girin. Oradan girerseniz muhakkak galip gelirsiniz. Eğer layıkıyla inanıyorsanız yalnız Allah'a dayanın."

Daha önceki âyetlerde geçen oniki nakip Mûsâ (a.s) tarafından tetkik için bu şehre gönderiliyor. Bu tetkikten sonra orada yaşayan çok güçlü bünyeleri olan Amelika kavmini orada görüyorlar. Bu ihbarı sadece Mûsâ (a.s.) a iletmeleri gerekirken bu oniki kişiden on tanesi kavim içinde bunların haberlerini yaymışlar ve kavim bu anlatılanlardan korkması neticesinde "onların oradan çıkarılmasından sonra gideceklerini" söylüyor. Ancak giden bu oniki kişiden ikisi bu ayette de belirtilen tespit ile onların güçlü, kuvvetli olduklarını fakat akıllarının çok iyi çalışmadığını tespit ediyorlar ve bu şekilde kavmin morâllerini düzeltmeye çalışıyorlar.

﴿٢٤﴾ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّا لَن نَدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

(24) (Kâlû ya Mûsâ innâ len nedhuleha ebeden ma damu fiha fezheb ente ve Rabbûke fe katila innâ hahüna kardun;)

"Kavmi Mûsâ'ya: "Ey Mûsâ! Onlar orada olduğu sürece biz oraya asla girmeyiz. Sen ve Rabb'in gidin savaşın. Biz burada oturacağız" dediler."

﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

(25) (Kâle Rabbi innî lâ emlikü illâ nefsi ve ehîy fefruk beynenâ ve beynel kavmil fasikın;)

"Mûsâ: "Ey Rabbim! Ben, kendimle kardeşimden başkasına söz geçiremiyorum, artık bizimle bu fâsık kavmin arasını ayır" dedi."

﴿٢٦﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيهُونَ

فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

(26) (Kâle feinnehâ muharremetün aleyhim erbeine seneten, yetihune fil Ardı felâ te'se alel kavmil fasikîn;)

"Allah Mûsâ'ya şöyle dedi: "Kırk sene o mukaddes yer onlara haram kılınmıştır. Yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşacaklar. O fâsık kavim için üzülme!"

Kırk yıl kavim sahralarda dolaştıktan ve yukarıdaki olayları yaşayan yaşlılar öldükten sonra onların çocukları ancak o şehirden içeri girebildiler. İşte bir dervişte Mûseviyyet mertebesinde böyle gevşeklik gösterirse bulunduğu yerde döner durur, günümüzde genel târikat yaşamının hâlinde olduğu gibi. (22:15)

Not: Yukarıda belirtilen, (22:15) sayı değerlerinin şu anda neyi ifade ettiğini hatırlayamıyorum ama, sohbetin ya bu saatlerde devam ettiğini, veya, (22: Sûre:15 Âyet-i işaret ettiğini, ifade etmektedir diyebiliriz.)

﴿٢٧﴾ وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَىٰ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٨﴾

(27) Vetlü aleyhim nebeebney Âdeme bilHakk* iz karrebâ kurbanen fetukubbile min ehadihima ve lem yütekabbel minel ahar* kâle leaktülenneke, kâle innemâ yetekabbelullahu minel müttekîn;)

"Onlara Âdem'in iki oğluyla ilgili haberi hakkıyla oku. Hani her ikisi birer kûrb'ân sunmuşlardı, birinden kabul edilmiş, diğerinden kabul edilmemişti. (Kûrb'ânı kabul edilmeyen, ötekine):" Seni öldüreceğim" demişti. Diğer ise şöyle demişti: "Allah, yalnız kendisinden korkanlardan kabul eder".

﴿٢٨﴾ لَعْنُ بَسَطْتَ أَلَىٰ يَدِكَ لَتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطِ
يَدِي إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

(28) (Lein besatte ileyke yedeke li taktülenî mâ ene Bi basitın yediye ileyke li aktülek* innî ehafullahe Rabbel âlemîn;)

"Allah'a yemin ederim ki, sen beni öldürmek için bana el uzâtsan da, ben seni öldürmek için sana el uzâtacak değilim, ben âlemlerin Rabb'i olan Allah'tan korkarım."

﴿٢٩﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ
أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

(29) (İnnî ürîdü en tebue Bi ismî ve ismike fetekûne min ashabinnâr* ve zâlike cezaüz zâlimîn;)

"Ben isterim ki sen, benim günahımı da, kendi günahını da yüklenip ateş halkından olasin! Zâlimlerin cezası budur".

﴿٣٠﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾

(30) (Fe tavveat lehu nefsühu katle ehîhi fekatelehu feasbeha minel hasirîn;)

"Bunun üzerine kurbanı kabul edilmeyenin nefsi kendisini, kardeşini öldürmeye teşvik etti ve onu öldürdü. Böylece zarara uğrayanlardan oldu."

﴿٣١﴾ فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ
كَيْفَ يُؤَارِي سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَىٰ أَعَجَزْتُ أَنْ

أَكُونُ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِي سَوَاءَ أَخِي فَاصْبَحَ
مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾

(31) (Febeasellahu ğuraben yebhasü fil Ardı li yüriyehu keyfe yüvarî sev'ete ehîh* kâle ya veyletâ eaceztü en ekûne misle hazel ğurabi feüvariye sev'ete ehî* fe asbeha minen nadimîn;)

"Derken Allah bir karga gönderdi, ona kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini göstermek için toprağı eşeliyordu. "Yazıklar olsun bana, şu karga kadar olup da kardeşimin cesedini gömmekten âciz miyim ben?" dedi ve pişman olanlardan oldu."

﴿٣٢﴾ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ
مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا
قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ
جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ انَّ
كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٣﴾

(32) (Min ecli zâlike ketebnâ alâ beni isrâîle ennehu men katele nefsen Bi ğayri nefsin ev fesadin fil Ardı fe keennemâ katelen Nase cemî'a* ve men ahyaha fekeennemâ ahyenNase cemî'a* ve lekad caethüm Rusulünâ bil beyyinât* sümme inne kesîren minhüm ba'de zâlike fil Ardı lemüsrifun;)

"Bunun içindir ki, İsrâiloğulları'na: "Kim, bir cana kıymayan veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayan bir nefsi öldürürse, bütün insânları öldürmüş gibi olur. Kim de bir nefsin yaşamasına sebep olursa, bütün insânları yaşatmış gibi olur" hükmünü yazdık (farz kıldık). Şüphesiz ki onlara peygamberlerimiz açık delillerle geldiler. Yine de bundan sonra onların birçoğu yeryüzünde aşırı gitmektedirler."

﴿٣٣﴾ اِنَّمَا جَزَاُ الَّذِيْنَ يُحَارِبُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ
وَيَسْعُوْنَ فِى الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ يُقْتَلُوْا اَوْ يُصَلَّبُوْا
اَوْ تُقَطَّعَ اَيْدِيْهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ اَوْ يُنْفَوْا مِنْ
الْاَرْضِ ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِى الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٣٣﴾

(33) (İnnemâ cezaüllezîne yuharibunAllahe ve RasuleHU ve yes'avne fil Ardı fesaden en yukattelu ev yusallebu ev tukattaa eydihim ve ercülühüm min hılâfin ev yünfev minel Ard* zâlike lehüm hızyün fîd dünya ve lehüm fil ahireti azâbün azîm;)

"Allah ve Resûlüne karşı savaşı ve yeryüzünde fesat çıkarmaya çalışanların cezası, ancak öldürülmeleri veya asılmaları yahut ayak ve ellerinin çaprazlama kesilmesi, ya da yeryüzünde başka bir yere sürgün edilmeleridir. Bu, dünyada onlar için bir zillettir. Ahirette ise onlar için büyük bir azâb vardır."

﴿٣٤﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدُرُوْا عَلَيْهِمْ
فَاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣٤﴾

(34) İllezîne tabu min kabli en takdiru aleyhim* fa'lemu ennAllahe Ğafurun Rahîm;)

"Ancak kendilerini yakalamanızdan önce tevbe edenler başka. Bilin ki Allah, çok bağışlayan ve çok merhamet edendir."

﴿٣٥﴾ يَاۤٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُوا
اِلَيْهِ الْوَسِيْلَةَ وَجَاهِدُوْا فِى سَبِيْلِهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُوْنَ ﴿٣٥﴾

(35) (Ya eyyühellezîne amenüttekullahe vebteğü ileyHîlvesiylete ve câhidu fî sebîliHî lealleküm tüflihun;)

"Ey inananlar, Allah'tan korkun, O'na yaklaşılmaya yol arayın ve O'nun yolunda cihad edin ki, kurtuluşa eresiniz."

"Her mertebedeki kişi kendi mertebesine göre Allah'tan sakınmalıdır. Efendimiz (s.a.v.) "Hikmetin başı Allah korkusudur" buyurmuştur.

Vesile bulunduktan sonra artık ulaşmak için nefis mücâdelesini gerekeceğinden bu yolda cihat edin deniliyor. Bu yolun doğru olması ve gideceği yer sırâtullah'tır. Netice itibâriyle hedefe götüren yol doğru yoldur. Yol hedefe götürmüyorsa vesile bulunamamıştır ve kişi kendi aklıyla yol alıyordur. Sırât-ı müstâkîm ef'âl mertebesinde yol aldırır oradan esmâ ve oradan sıfât yoluna ve oradan zât yoluna girmek sırâtullah'tır. Bu yol girmek için gerekli olan vesilenin de talep edilmesi lâzımdır. En baştaki vesile peygamberler ve Cenâb-ı Hakk'ın onlara gönderdiği kitâplardır, daha sonra onların arkasından gelen vârisleridir. Cihat zâhiri olarak gereken yerlerde de yapılacaktır tabii ki, bunlarda maddi yardımlar ve bedeni ibâdetlerdir. Fakat bu cihatın en önemlisi kişinin nefsiyle yaptığı cihattır. İşte bunları hakkıyla yaparsan umulur ki felâh bulursun.

﴿٣٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَا فِى الْاَرْضِ
جَمِيْعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوْا بِهٖ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ
مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَّلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٣٦﴾

(36) (İnnellezîne keferu lev enne lehüm ma fil Ardı cemî'an ve mislehu meahu liyefteğu Bihi min azâbi yevmil kıyameti ma tukubbile minhüm* ve lehüm azâbün elîm;)

Bütün yeryüzündekiler ve bir o kadarı daha inkâr

edenlerin olsa, bunlar kıyamet gününün azâbından kurtulmak için hepsini fidye olarak verseler yine onlardan kabul edilmez. Onlar için can yakıcı bir azap vardır.”

Şu kimseler ki küfrettiler yâni hakîkati ilâhîyyeyi örttüler. Kıyamet gününde şartlar ve değer yargıları o kadar değişiyor ki burada olan şeyler orada hiç birşeye yaramıyor. Akıllı insân eğer biraz şuurlu davranıyorsa bugünden o aklının bir kısmını âhiret kazancı içinde kullanması lâzımdır. Eğer biz Âhireti düşünerek fiillerimizi ortaya koyuyorsak bunlardan bu dünya için kazandıklarımız dâhi o kazanca dâhil ediliyor, çünkü niyet önemlidir.

İmân ehlinin yaptıkları şeyleri eleştirenler sâdece kendi yapamadıkları şeyler için bahane aramaktadırlar yâni bir başka deyişle kendi kendilerini kandırmaktadırlar.

Bâtını yönden bakarsak, yeryüzü yâni şu beden ve onların bir misli onların olsaydı ve onları verselerdi onlardan bu kabûl edilmez. Çünkü bu işlemin dünya da yapılması gerekmektedir.

Kıyamet demek zâtın zuhûr edip sıfât saltanatının sönmesidir. Buna göre kişinin mârifetullah ve tevhid hakîkati ile ortaya çıktığı gün onun kıyametidir. İşte bu günde beşeri nefsin hiçbir değeri kalmadığından o gün verilse de bir kıymeti yoktur, dolayısıyla bunu bugünden ver ki daha bugünden mârifetullah ve sırâtullahı geç.

Hele dünyada bu işler ile biraz meşgûl olunup daha sonra gaflete düşülmüş ise oradaki pişmanlık azâbının şiddeti düşünülemez bile.

﴿٣٧﴾ يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرَجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾

(37) (Yürîdune en yahrucu minen nâri ve mâ hüm Bi haricîne minha ve lehüm azâbün mukîm;)

"Cehennem ateşinden çıkmak isterler. Ama oradan çıkacak değillerdir. Onlar için devamlı bir azap vardır."

Dünyada zorlukla kolaylık bir aradadır, fakat orada bunlar ayrılıyor devamlı rahatlık veya devamlı azâb olarak.

﴿٣٨﴾ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً
بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

(38) (Ves sâriku vas sârikatü faktau eydiyehümâ cezâen Bi mâ kesebâ nekâlen minellah* vAllahu Azîzün Hakîm;)

"Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık Allah'dan bir cezâ olarak ellerini kesin. Allah daima üstündür, hikmet sahibidir."

Bâtını olarak bakarsak, tasavvuf sohbetlerine kulak hırsızlığı yaparak oradan aldıklarını başkalarına satmasıdır. Yâni kendisi bu işlerin gerektirdiği fiilleri yapmadan, müntesibi olmadan bir şekilde elde ettiği bilgileri başkalarına satmaya kalkarsa ona mani olun ki bu işten elini ayağını çeksin. Bir şeyin tatbikatı yapılmadan anlatılırsa bu nakil olur ve burada yanılma payı yüksektir.

﴿٣٩﴾ فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٩﴾

(39) (Femen tabe min ba'di zulmihı ve asleha feinnAllahe yetubü aleyh* innAllahe Ğafurun Rahîm;)

"Kim yaptığı haksızlıktan sonra tevbe eder, hâlini düzeltirse, şüphesiz Allah, onun tevbesini kabul eder. Çünkü Allah bağışlayan, merhamet edendir."

Yâni ben bu hatâyı yaptım deme kemâlatını gösterebilsin. Kişi geçmişteki hatâsını kabûl ettikten sonra Cenâb-ı Hakk onun günahlarını örtücüdür.

﴿٤٠﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

(40) (Elem ta'lem ennAllahe leHU mülküs Semavati vel Ardı yuazzibu men yeşau ve yağfiru limen yeşau* vAllahu alâ külli şey'in Kadîr;)

"Bilmezmissin ki Allah, bütün Semavat-ü Arz mülkü onun, dilediğini azâba çeker, dilediğinin günâhını örter olduğunu? Allah her şey'e kadîrdir."

Zâhiri olarak gördüğümüz semâlar ve arz, bâtını olarak ise bizim beden mülkümüzdür. Semâvat lâtîf olan düşüncülerimiz, madde bedenimiz ise arzdır. Hâla bilmezmissin ki bu sahîp olduğunu zannettiğin mülk Allah'ındır. Bu nedenle dilediğine azâb eder dilediğini bağışlar. Herşeye Kadîr olması onların üstünde kendi zâtının var olması ve o şekilde onlara muktedir olup dilediğini yapmasıdır.

﴿٤١﴾ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ
فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ
تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ
سَمَاعُونَ لِقَوْمٍ آخِرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يَحْرِفُونَ الْكَلِمَ
مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ
وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ
فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ

يُرِدُّ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا حِزْبٌ
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

(41) (Ya eyyüher Rasulü lâ yahzünkellezîne yüsariune fil küfri minellezîne kâlu amennâ Bi efvahihim ve lem tü'min kulubühüm* ve minellezîne hadu semmaune lil kezibi semmaune li kavmin aharîne lem ye'tuk* yuharrifunel kelime min ba'di mevaduh* yekulune in utitüm haza fehuzuhu ve in lem tü'tevhu fahzeru* ve men yürîdillahu fitnetehu felen temlike lehu minAllahi şey'a* ülâikellezîne lem yürîdillahu en yutahhire kulubehüm* lehüm fid dünya hızyün ve lehüm fil âhireti azâbün azîm;)

"Ey peygamber, ağızlarıyla "inandık" deyip, kalbleriyle inanmamış olanlardan ve yahudilerden küfürde yarış edenler seni üzmesin. Onlar yalana kulak verirler, sana gelmeyen diğer bir topluluğa kulak verirler, kelimeleri yerlerinden değiştirirler, "eğer size bu verilirse alın, bu verilmezse sakının" derler. Allah birini şaşırtmak isterse, sen onun için Allah'a karşı hiçbir şey yapamazsın. Onlar öyle kimselerdir ki, Allah, onların kalblerini temizlemek istememiştir. Onlar için dünyada rezillik var ve yine onlar için ahirette de büyük bir azâb vardır."

Çünkü onların herbiri ayrı esmâ-i ilâhîyyenin zuhûrları olduklarından ve üst mertebeden bakılınca kendilerine ait bir varlıkları olmadıkları idrâk edilince bâtın olarak üzülecek bir şey olmaz.

Hakîkatleri Mudill ismi üzerine ise Allah onu değiştirip Hâdi ismini vermez çünkü böyle bir şey Mudill isminin hakîkatine ters gelir, onun kemâli Mudill ismindedir.

﴿٤٢﴾ سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّالُونَ لِلسُّحْتِ فَإِنَّ جَاوِكَ
فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرَضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ

يَضْرُوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٢﴾

(42) (Semmaune lil kezibi ekkâlune lissuht* fein câuke fahküm beynehüm ev a'rid anhüm* ve in tu'rid anhüm felen yedurruke şey'a* ve in hakemte fahküm beynehüm bil kıst* innAllahe yuhıbbul muksitîn;)

"Onlar, yalana çok kulak verirler ve çok haram yerler. Eğer sana gelirlerse, ister aralarında hükmet, ister onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirirsen, sana hiçbir zarar veremezler. Eğer aralarında hükmedersen adaletle hükmet. Şüphesiz Allah, adaletli davrananları sever."

﴿٤٣﴾ وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّورَةُ فِيهَا حُكْمُ
اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾

(43) (Ve keyfe yuhakkimuneke ve indehümüt Tevratu fiha hukmullahi sümme yetevellevne min ba'di zâlik* ve mâ ülâike bil mu'minîn;)

"İçinde Allah'ın hükmü bulunan Tevrat yanlarında dururken seni nasıl hakem yapıyorlar da ondan sonra da dönüveriyorlar? Onlar inanıcı değildir."

﴿٤٤﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّورَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكَمُ
بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَآخِشُوا اللَّهَ وَلَا تَشْتَرُوا
بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يُحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ

﴿٤٤﴾ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾

(44) İnnâ enzelnet Tevrate fîha hüden ve nur* yahkümü Bihen Nebiyyunellezîne eslemu lillezîne hadu ver Rabbanıyyune vel 'ahbaru Bimestuhfızu min Kitâbillâhi ve kânu aleyhi şüheda'* felâ tahşevünNâse vahşevni ve lâ teşteru Bi ayatî semenen kalîlâ* ve men lem yahküm Bi mâ enzelAllahu feülâike hümül kafırun;)

"İçinde hidâyet ve nûr bulunan Tevrat'ı, elbette biz indirdik. Müslüman olan peygamberler, yahudiler hakkında hükmederlerdi, rabbanıyyun ve ahbar da, Allah'ın kitâbını korumakla görevlendirildiklerinden (onunla hüküm verirler) ve onun Allah'ın kitâbı olduğuna şâhitlik ederlerdi. İnsanlardan korkmayın, benden korkun, Âyetlerimi az bir paraya satmayın. Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir."

Rabbanıyyun bizde câmilerde görevli imâmlar gibi din eğitimi verenler, ahbar ise daha üst kademedeki Tevrat ilmini bilenlerdir.

﴿٤٥﴾ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذْنَ بِالْأُذْنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصًا فَمَن تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَن لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

(45) (Ve ketebnâ aleyhim fîha ennen nefse Bin nefsi vel ayne bil ayni vel 'enfe bil' enfi vel'üzüne bil'üzünü vessinne Bissinni velcüruha kısas* femen tesaddeka Bihi fe huve keffaretün leh* ve men lem yahküm Bima enzelAllahu feülâike hümüz zalımun;)

"Biz Tevrat'ta onlara, cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve yaralara karşılıklı kısas (ödeşme) yazdık. Bununla beraber kim kısas hakkını bağışlarsa, bu kendi günahlarına keffaret olur. Ve kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir."

﴿٤٦﴾ وَقَفَيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ
فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَهَدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾

(46) Ve kaffeyna alâ asarihim Bi Isebni Meryeme Mûsâddikân limâ beyne yedeyhi minetTevrati ve ateynahul İncîle fihi hüden ve nurun, ve Mûsâddikân limâ beyne yedeyhi minet Tevratı ve hüden ve mev'ızâten lil müttekîn;)

"O peygamberlerin ardından, yanlarındaki Tevrat'ı doğrulayıcı olarak Meryemoğlu İsa'yı gönderdik ve ona içinde hidâyet ve nur olan, kendinden önceki Tevrat'ı tasdik eden ve Allah'dan korkanlar için bir hidâyet rehberi ve bir öğüt olan İncil'i verdik."

Çünkü ittika sâhiplerinin özel olarak alıcılıkları vardır, talepleri olduğu için onlara gelenler özel olarak kendilerine ulaşıyor.

﴿٤٧﴾ وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ
وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٧﴾

(47) (Vel yahküm ehlül İncîli Bi mâ enzelAllahu fih* ve men lem yahküm Bi ma enzelAllahu feülâike hümülfasikun;)

"İncil ehli de Allah'ın ona indirdikleriyle hükmetsinler. Kim, Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar fâsıkların ta kendileridir."

﴿٤٨﴾ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ عَمَّا جَاءَكَ
مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شُرَعًا وَمِنْهَا جَاءَ وَلَوْ
شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي
مَا آتَيْتُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ
جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾

(48) (Ve enzelnâ ileykel Kitâbe bil Hakkı Mûsâddikân limâ beyne yedeyhi minel Kitâbi ve Mûheyminen aleyhi fahküm beynehüm Bimâ enzelAllahu ve lâ tettebi' ehvaehüm amma caeke minel Hakkı, li küllin cealnâ minküm şir'aten ve minhaca* ve lev şaAllahu lecealeküm ümmeten vahideten ve lâkin liyeblüveküm fima ataküm festebikul hayrat* ilellahi merciuküm cemî'an feyünebbiüküm Bi ma küntüm fihi tahtelifun;)

"Sana da (ey Muhammed) geçmiş kitâpları tasdik eden ve onları kollayıp koruyan Kitâb (Kûr'ân)ı hak ile indirdik. Onların aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzu ve heveslerine uyararak, sana gelen haktan sapma. Biz, herbiriniz için bir şeriat ve yol belirledik. Eğer Allah dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı, fakat size verdiklerinde sizi denemek istedi. Öyleyse iyiliklere koşun. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O, ihtilâfa düştüğünüz şeyleri size haber verir."

Bâtını olarak bu Âyeti kim okuyorsa hitâp ona geliyor.

Bunu sana senin hak olduğunu tasdik edici olarak gönderdik. Zâten İnsânın varlığının tamamı Kûr'ân-ı natıktır. Bu kitâbıda mertebeleri idrâk etmiş olan okuyabilir. Gerçekten elimizdeki mülkün değerini bilsek gözümüz bir an bile dünya işi görmez, Cenâb-ı Hakk işte birâz gaflet verip o mülkün değerini tam olarak idrâk ettirmiyor bize ki, dünyadan kopmayalım.

Efendimizin (s.a.v) şahsında bu hitâplar hepimizdir yoksa bu Âyetler o devirde okunur biter ve günümüze hükmü olmaz idi.

Onların üstüne hükmet dedikleri Yahudiler ve Nâsranilerdir, bizler şu anda bunu nasıl uygulayacağız? Burada mertebelere bakmamız gerekecek yâni Mûsevîyet ve İsevîyet mertebesinden onlara hükmet, Muhammed mertebesinden değil. Bir kişi şeriat mertebesinde hayatını sürdürüyorsa ona İbrâhîmiyyet mertebesi bilgileriyle hitâp et daha yukarı bilgileri ona verip kafasını karıştırma.

İnsanlardan kim hangi esmânın zuhûru olarak gelmiş ise onu ne kadar ve hangi güzellikte ortaya koyacağını belli olması için sizi denemek istedi. Bu da insânlar için bir çalışma sebebi ve bu çalışma karşılığında âhirette mükâfat sebebi oldu. İşte İnsânın diğer varlıklardan üstünlüğü kendi irâdesi ile hareket etmesidir. Akıl hangi tarafa yatarsa kişinin aslı o tarafa dönmüş oluyor. O halde Rahmân tarafına yönelin ve hayırda birbirinizle yarışın.

﴿٤٩﴾ وَأَن اِحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَأَحْذَرُهُمْ أَن يَفْتَنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَمَ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِن كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾

(49) (Ve enihküm beynehüm Bi ma enzelAllahu ve lâ tettebi' ehvaehüm vahzerhüm en yeftinuke an ba'dı ma enzelAllahu ileyk* fein tevellev fa'lem ennemâ yürîdullahu en yusîbehüm Bi ba'dı zünubihim* ve inne kesîren minen Nasi lefasikun;)

"Aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet. Onların keyiflerine uyma. Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından seni saptırmalarından sakın. Eğer Allah'ın hükmünden yüzçevirirlerse, bil ki Allah, bir kısım günahları sebebiyle onları musibete uğratmak istiyor. Muhakkak ki insânların çoğu yoldan çıkânlardır."

Beşeriyetinin ağır bastığı hükümlerle karar verme ve o hüküm doğrultusunda fiiller işleme, Allah'ın indirdiği kitâpta hakîkati üzere olan hükümlerle hareket edin. Kişi kararsız kaldığı yerde nefsinden gelen istek ve arzuyla o fiili yapmayarak Allah'a yönelirse yâni gönlüne danışırca Allah'tan bu konuda kendisine inenle hareket etmiş olur. Hem kendi hevâna uyma hem de çevrendekilerin hevâlarına uyma, Allah'ın sana indirmiş olduğu şeylerde seni tereddüte düşürmesinler. Birinin işlediği günahı ötekide taklid ederek yapar ve bu şekilde günahları birbirine isâbet eder.

﴿٥٠﴾ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥١﴾

(50) (Efe hukmel cahiliyyeti yebğun* ve men ahsenü minAllahi hukmen likavmin yukınun;)

"Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar? kesinlikle bilen bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?"

Bugün câhiliyye devri, hakîkati ilâhîyye ulaşmadan önceki hâlimiz yâni âdemiyet mertebesini idrâk etmeden önceki hâlimizdir, ister âlim olalım, ister bütün ibâdetleri

yapalım. Mârifetullah'tan câhiliyettir, mânâlar yetiştirilip büyütülmediği için onlar öldürülmüş olunuyor.

﴿٥١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ
وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ
مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

(51) (Ya eyyühelleziyne amenu la tettehizül
yehude ven nesara evliya'* ba'duhüm evliyaü ba'd*
ve men yetevellühüm minküm feinnehu minhüm*
innAllahe lâ yehdil kavmez zalimîn;)

**"Ey imân edenler! Yahudileri ve hıristiyanları
dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar.
Sizden kim onları dost edinirse, şüphesiz o onlardan
olur. Şüphesiz Allah, zâlim kavmi doğru yola
iletmez."**

Yahûdileri esmâ ve Hıristiyanları sıfât mertebesi düşünerek bu Âyete bakarsak, o mertebelerle dost olup orada sabit kalırsan daha ileriye geçemezsin. Oysa sen zât mertebesinin zuhûru ve kemâlisin, ona göre hareket etmen lâzımdır. Fakat bir müddet bu dostlukları yapmadan ve o basamaklardan geçmeden de Muhammedîyyet mertebesine gelinmiyor. Allah kendi nefsinin zulmetinde kalanlara yâni Mudill isminin zuhûrunda kalmış olanlara Hâdi isminin yolunu açmaz.

﴿٥٢﴾ فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ
يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ
يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا
أَسْرَوْا فِي أَنفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾

(52) (Feteralleziyne fiy kulubihim meredun

yüsariune fihim yekulune nahşa en tusibenâ dairetün, feasAllahu en ye'tiye bil fethı ev emrin min indiHİ feyusbihu alâ ma eserru fî enfüsihim nadimîn;)

Kalblerinde hastalık bulunanların:"Bize bir felâket gelmesinden korkuyoruz" diyerek, onların arasına koşuştuklarını görürsün. Umulur ki Allah, bir fetih ihsan eder veya katından bir emir (iş) getirir de içlerinde gizlediklerine pişman olurlar."

﴿٥٣﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا
بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

(53) (Ve yekülülleze amenu ehaülaillezîne aksemu billâhi cehte eymanihim innehüm lemeaküm* habitat a'malühüm feasbehu hasirîn;)

"İmân edenler: "Sizinle beraber olduklarına dair, Allah'a bütün güçleriyle yemin edenler bunlar mı?" derler. Onların bütün amelleri boşa gitmiştir ve kaybedenlerden olmuşlardır."

﴿٥٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ
دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي
سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ
يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

(54) (Ya eyyühellezîne amenu men yertedde minküm an dînihı fesevfe ye'tillahu Bi kavmin yuhıbbuhüm ve yuhıbbuneHU ezilletin alel

mu'minîne e'izzetin alel kafirîn* yücahidune fi sebîlillâhi ve lâ yehafune levmete lâim* zâlike fadlullahi yü'tîhi men yeşa'* vAllahu Vasiun 'Alîm;)

"Ey imân edenler! Sizden kim dininden dönerse, bilsin ki Allah yakında öyle bir toplum getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler; müminlere karşı yumuşak, kâfirlere karşı da onurlu ve şiddetlidirler; Allah yolunda mücahede eder, hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. Bu, Allah'ın bir lütfudur, onu dilediğine verir. Allah, geniş ihsan sahibidir, her şeyi çok iyi bilendir."

Zannemeyin ki o dininden dönenlerin yeri boş kalacaktır, Allah onların yerine daha iyilerini getirir. İmân ehli olanlara yumuşak yâni kendisindeki Hakkâni düşüncelere karşı yumuşak nefsâni düşüncelere karşı sert olurlar.

﴿٥٥﴾ اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُوْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ رٰكِعُوْنَ ﴿٥٥﴾

(55) (İnnemâ Veliyyükümullahu ve ResuluHU vellezîne amenüllezîne yukıymunes Salâte ve yü'tunez Zekâte ve hüm râkiun;)

"Sizin asıl dostunuz Allah'tır, O'nun Resulüdür ve namazlarını kılan zekatlarını veren ve rükû eden müminlerdir."

Bir kimsede Allah'ın nûru ilâhîsi zuhûr ediyorsa Velî ismi onlar içinde geçerli oluyor. Fiziken yakın olanlar değil Cenâb-ı Hakk'ın Veli isminin mahâlleri gerçek velîlerdir ki, bunlar da zât tecellisi içinde olanlardır. Bunların özellikleri, ilk önce imân etmiş olmaları. Daha sonra namazlarını dosdoğru kılmaları, bunun için ilk önce dış hükümlerinin tam olarak yerine getirilmesi, daha sonra bâtını kaidelerinin yerine getirilmesi şarttır. Her ne kadar zekât verilen şeyler zâten temiz olsa da, bunların kazanılması

Cenâb-ı Hakk'tan olduğundan ve kişi bunların kazanılmasında vesile olduğundan, Cenâb-ı Hakk burada diyor ki, "Benim sana verdiğim şeyin belli bir miktârını Benim için bir başkasına ver, çünkü bunda diğer esmâlarımında hakkı var orada". Mânevi zekât ise, Hakk yolunda ne toplamış isen Hakk bilgisi olarak ve bu zekâtı alabilecek kimse karşında var ise yâni o ilme ihtiyâcı olup talep eden varsa ona yardımcı olman senin ilminin zekâtıdır. Bu zekâtı olanada o aldığı zekât sermâye oluyor ve daha sonra o kişi onun üreticisi olup belli bir süre sonra o zekât vermeye başlıyor.

Rükû Mûseviyyet mertebesidir ve rükûya varmak demek yavaş yavaş kendi varlığının hakikatini idrâk ederek fenâfillâh'a doğru gitmektir yâni sırâtullah yolunda gitmektir.

﴿٥٦﴾ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٦﴾

(56) Ve men yetevelellahe ve ResuleHU vellezîne amenu feinne hizbAllahi hümül ğalibun;

"Kim Allah'ı, O'nun Resulünü ve müminleri dost edinirse, (iyi bilsin ki) Allah'ın taraftarları galip geleceklerdir."

Hem nefsleri üzerine hem de zâhir âlemde her şey üzerine gâlip geleceklerdir, ama bugün ama âhirette mutlaka gâlip gelecektir.

﴿٥٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُم مَّؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

(57) (Ya eyyühellezîne âmenu lâ tettehizüllezînettehazu dîneküm hüzüven ve leiben minellezîne utül Kitâbe min kabliküm vel küffare evliya'* vettekullahe in küntüm mu'minîn;)

"Ey imân edenler! Sizden önce kendilerine kitâp verilmiş olanlardan ve kâfirlerden, dininizi alay ve eğlence konusu yapanları dost edinmeyin. Eğer (gerçekten) imân ediyorsanız, Allah'dan gereğince korkun."

Bugünde aynı şeyler yaşanmaktadır, hatta kendilerine müslüman diyenler dâhi imân edenlerin özellikleriyle alay edip eğlenmektedirler, işte Cenâb-ı Hakk onlara yaklaşmayın diyor. Kesin olarak ilişkileri koparın atın demek değil tabîki, gönülden atın ve fazla tartışmaya girmeyin onlarla.

Allah'ın seninle olduğunu müşâhede ederek bunu unutmamak her zaman ittikâda olmaktır, diğer ittikalar anlıktır, o an sakınılır ve bu sakınmadan sonra o durum geçer fakat Allah'ın seninle olduğunu unutmamak sürekli ittikayı gerektirir.

﴿٥٨﴾ وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوءًا
وَلَعِبًا ذَلِكَ بَانَهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

(58) (Ve izâ nadeytüm iles Salâtittehazuha hüzüven ve leiben zâlike Bi ennehüm kavmün lâ ya'kilun;)

"Namaza çağırdığınız zaman, onu alay ve eğlence konusu yaparlar. Bu onların, akıllarını kullanmayan bir toplum olmalarından dolayıdır."

Akılları yoksa yapacak bir şeyleride yoktur.

﴿٥٩﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَنْقُمُونَ مِنَّا إِلَّا أَنْ

أَمَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِ
وَأَنْ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾

(59) (Kul ya ehlel Kitâbi hel tenkımune minnâ illâ en amennâ billâhi ve mâ ünzile ileynâ ve mâ ünzile min kablü, ve enne eksereküm fasikun;)

De ki: "Ey kitâp ehli! Sadece Allah'a, bize indirilene ve bizden önce indirilene inandığımız için mi bizden hoşlanmıyorsunuz? Oysa çoğunuz yoldan çıkmışsınız".

﴿٦٠﴾ قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ
مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ
وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ
السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

(60) (Kul hel ünebbiüküm Bi şerrin min zâlike mesubeten indAllah* men leanehullahu ve ğadıbe aleyhi ve ceale minhümül kıradete vel hanazîre ve abedet tağut* ülâike şerrun mekânen ve edallü an sevais sebîl;)

De ki: "Allah katında cezaya çarptırılma bakımından bunlardan daha kötüsünü size haber vereyim mi? Allah, kimlere lânet etmiş ve gazâbına uğratmışsa; kimlerden maymunlar, domuzlar ve taguta tapanlar yapmışsa, işte bunların makâmı daha kötüdür ve onlar düz yoldan daha çok sapmışlardır".

Yaşadığımız âlemdede acaba kaç kişi gerçekten hem iç hem dış bünye olarak insân vâsfına hâizdir. Âhirette dünyada kalan cesetlerin içindeki gerçek mâna ne ise o ortaya çıkacaktır. Bütün insânlar insân fitratı üzerine doğmasına rağmen kendisinde bütün hayvâni fitratları da

mevcuttur. İşte kim kendisindeki insân fitratını kullanır ve hayvânî fitratlarını ortadan kaldırırsa âhirette insân olarak zuhûra gelecektir. Bu oluşum sadece ilim olarak değil tabî ki şeriatın gerektirdiği amellerinde yapılması gereklidir bunun için sadece irfan ehline ait değildir bu oluşum.

Âhirette insân cinsinden üç tür oluşum çıkacaktır, birisi dünyada insân olarak yaşamış ve insânlık kemâline ermiş olanlar âhirette insân olarak zuhûra çıkacaklar, ikincisi dünyada insân sûretinde yaşamasına rağmen insânlık hasletine ulaşamamış ve bâtınında oluşumunda kaldığı hayvân ne ise onun sûretinde ortaya çıkacak, üçüncüsü dünyada hayvân olarak yaşamış ve âhirete hayvân olarak intikal etmiş olan gruptur, bunların arasındaki adaletin oluşmasından sonra Cenâb-ı Hakk onlara "toprak olun diyecek" ve onlar toprak olup gidecekler ve asıllarına dönecekler çünkü rahmâniyetle ilgileri olmadığı için sadece bu dünya için halkedildiklerinden bunun gereği yerine gelecek. Bunların durumlarını gören ikinci grup "**yâ leytenî küntü tûrâba**" yâni "keşke toprak olsaydık" (Nebe, 78/40) diyecekler fakat böyle bir şey onlar için söz konusu olmayacak ve âzab ile mükâfat yerini bulacaktır.

Başka insânlar ile alay edenler zâten şu anda bu maymunluk hâlini oynuyorlar, âhirette bu oluşum kendilerinde asli olarak çıkacak. Cenâb-ı Hakk ben size Rahmân ismini verdim siz onu Kahhar'a çevirdiniz diyecek. İşte sapmış olanlarda bu kendi esmâî ilâhîyyesini gerektiği gibi kullanamayarak ortaya çıkarması gereken Hâdi, Velî (v.b.) isimleri ortaya çıkarmadan bunların zıttı olan isimler üzerinde yaşantılarını sürdürenlerdir.

﴿٦١﴾ وَإِذَا جَاؤُكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ
وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦٢﴾

(61) (Ve izâ câuküm kâlâ amennâ ve kad dehalu bil küfri ve hüm kad harecu Bih* vAllahu a'lemü Bi mâ kânu yektümun;)

"Onlar, size geldikleri zaman, "imân ettik" dediler. Oysa yanınıza kâfir olarak girip, kâfir olarak çıkmışlardır. Allah, onların gizlediklerini çok iyi bilir."

﴿٦٢﴾ وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْأَثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَآكَلِهِمُ السُّحْتُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعمَلُونَ ﴿٦٢﴾

(62) (Ve terâ kesîren minhüm yüsariune fil' ismi vel udvani ve eklihimüssuht* le bi'se ma kânu ya'melun;)

"Onlardan çoğunu, günah işlemede, düşmanlıkta ve haram yemede yarış ederken görürsün. Bu yaptıkları şeyler ne kötüdür!"

﴿٦٣﴾ لَوْلَا يَنْهَيْهِمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ
الْأَثْمَ وَآكَلِهِمُ السُّحْتُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾

(63) (Levlâ yenhahümur rabbaniyyune vel ahbaru an kavlihimül' isme ve eklihimüs suht* le bi'se ma kânu yasneun;)

"Gerçek dindarların ve din bilginlerinin, onları günah olan bir söz söylemekten ve haram yemekten men etmeleri gerekmez miydi? Yaptıkları şey ne kötüdür!"

﴿٦٤﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ
وَلَعْنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ
كَيْفَ يَشَاءُ وَلِيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ
مَنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا

لِلْحَرْبِ أَطْفَاهَا اللَّهُ وَيَسْعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

(64) Ve kaletil yahudü yedullahi mağluletün, ğullet eydihim ve lûnu Bi ma kalu* bel yedahu mebsutatani yünfiku keyfe yeşa'* ve leyezîdenne kesîren minhüm mâ ünzile ileyke min Rabbike tuğyanen ve küfra* ve elkayna beynehümül adavete velbağdae ilâ yevmil kıyameti, küllemâ evkadu naren lil harbi atfeehAllahu ve yes'avne fil Ardı fesaden, vAllahu la yuhıbbul müfsidîn;)

"Yahudiler, "Allah'ın eli çok sıkıdır" dediler. Söyledikleri söz sebebiyle onların elleri bağlansın ve lânete uğrasınlar! Aksine Allah'ın elleri açıktır, dilediği gibi verir. Andolsun, Rabbinden sana indirilen, onların çoğunun azgınlığını ve küfrünü azdırıyor. Biz, onların aralarına tâ kıyamete kadar düşmanlık ve kin atmışızdır. Ne zaman savaş için bir ateş yakmışlarsa, Allah onu söndürmüştür. Onlar yeryüzünde bozgunculuğa koşarlar. Şüphesiz Allah bozguncuları sevmez."

Aslında kendi elleri sıkıdır ve bu sözleri nedeniyle lânetlendiler.

﴿٦٥﴾ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا
عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَادْخَلْنَا لَهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾

(65) (Ve lev enne ehlel Kitâbi amenu vettekav lekeffernâ anhüm seyyiatihim ve leedhalnahüm cennatin naîm;)

"Eğer kitâp ehli imân etmiş ve lâyıkiyla korunmuş olsalardı, onların kötülüklerini örter, nîmeti bol olan cennetlere koyardık."

Yahudilere ve Hıristıyanlara verilen cennet sadece madde cennetidir, müslümanlara ise Cenâb-ı Hakk ne kadar çok çeşitli cennetleri müjdeliyor.

﴿٦٦﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا
أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمَنْ تَحْتِ
أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا
يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

(66) (Ve lev ennehüm ekamüt Tevrate vel İncîle ve mâ ünzile ileyhim min Rabbihim leekelu min fevkihim ve min tahti erculihim* minhüm ümmetün muktesideh* ve kesîrun minhüm sae mâ ya'melun;)

"Eğer onlar, Tevrat'ı, İncil'i ve kendilerine indirileni gereğince uygulasalardı, hem üstlerindeki, hem de ayaklarının altındaki (nîmetlerden bol bol) yerlerdi. Onların arasında ılımlı bir grup da vardı. Böyle olmakla beraber onların çoğunun yaptıkları ne kadar kötüdür!"

Tevrat'ın içindekileri yâni tenzih hakîkatini gerçek şekilde anlasalardı ve tevhidi esmâyı idrâk etselerdi. Onlar daha önce İbrâhîm (a.s.) mertebesinde yâni tevhidi ef'âlde iken Mûsâ (a.s.) kendilerini tevhidi esmâya dâvet etti ve bu yüzden Tivrâtı inkâr ettiler. Daha sonra biraz biraz Tivrâtta hûkûmlere alışıp tenzih mertebesini idrâk etmeye başladıklarında kendilerine İncil geldi ve kendilerini tevhidi sıfâta davet etti ve onlar bu sefer teşbih üzerine gelen İncil hûkûmlerinde inkâr ettiler. Ancak içlerinden az bir kısmı bu hakîkati idrâk etti.

﴿٦٧﴾ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ
مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾

(67) (Ya eyyüherResulü bellîğ mî ünzile ileyke min Rabbike, ve in lem tef'âl femâ bellağte risaleteHU, vAllahu ya'sımüke minenNas* innAllahe lâ yehdil kavmel kafirîn;)

"Ey şanlı Resul! Rabbinden sana indirileni tebliğ et! Eğer bunu yapmazsan O'nun peygamberlik görevini yapmamış olursun. Allah seni insânlardan korur. Doğrusu Allah, kâfirler toplumunu doğru yola iletmez."

Bu tebliğ bir genele dönük olan tebliğ bir de özünden hakikatinden olan tebliğdir. Yâni Kur'an'ın furkan yönüyle bütün mertebeleri tebliğ et. Tevrâta sadece tenzih, İncilde sadece teşbih var iken Kûr'ân'da zât olmakla berâber tenzih ve teşbihde kendi bünyesinde toplamış olduğundan bunları sen ümmetine en güzel en açık bir şekilde tebliğ et, ki en kemâlli tebliğ budur.

Efendimiz (s.a.v) hem onların dinlerini ayrı ayrı onlara anlattı hem de onlarda olmayan, kendisinde olan iki ana bölümü onlara anlattı, işte onlar kendilerine ait kısımları anladılar fakat Efendimize (s.a.v) has olan o iki bölümü inkâr ettiler çünkü onların programı rûhul kuds'e kadar kurgulanmıştı ve Efendimize (s.a.v) ulaşamadılar ancak içlerinden az bir kısmı hariç.

Efendimizin (s.a.v) getirdiği iki mertebe de; İsâ a.s'ın bıraktığı bireysel teşbihi **bakâbillah** hükmüyle oradan geçirerek bütün âleme taşıdı ve **İnsânı Kâmil** olarak bunu bütün âleme yaydı.

Bunların birini eksik bırakırsan risâlet görevini yapmamış olursun, bu işi yap diyerek biraz baskı var dikkat edilirse. Bu ulaştırma ise kim hangi mertebede ise ona o mertebenin bilgisini ona vermektir yoksa ona gereği gibi yardımcı olamazsın. Çünkü orada o fiili yapan Hakk'ın ta kendisidir ve kendi kendisini de korur.

Kendilerine ilim verilenler bunu gizlerler ise Allah onları doğru yola iletmez, bunun için o bilgileri gizlemeyip kullanmaları lâzımdır.

﴿٦٨﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا
التَّوْرِيَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ
وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا
وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿﴾

(68) (Kul ya ehlel Kitâbi lestüm alâ şey'in hatta tukimut Tevrate vel İncîle ve ma ünzile ileyküm min Rabbiküm* ve le yezidenne kesiren minhüm ma ünzile ileyke min Rabbike tuğyanen ve küfra* felâ te'se alel kavmil kafirîn;)

"De ki: "Ey kitâp ehli! Tevrat'ı, İncil'i ve Rabbinizden size indirileni uygulamadıkça bir esas üzerinde değilsiniz. Şüphesiz ki, Rabbinden sana indirilenler, onların çoğunun azgınlığını ve inkârını artıracaktır. Şu halde kâfir olan bir toplum için üzülme!"

Çünkü kişiler bunlara itibar etmeyip kendi nefis ve hevâlarından uydurdukları şeyleri yöneceklerinden hiç bir şey değildir. "Kûl" yâni "de ki" hitâbını incelersek, ilk gelen hitâp "ikrâ" yâni "oku" hitâbında kişiye bir şeyler veriliyor ve ona istinaden "ikrâ" hitâbı geliyor, "de ki" hitâbında ise sende mevcût olanı "de" demektir. Gerçek tevhid "izâfetlerin düşmesi" olduğuna göre, senin zâtın sıfâtlarına yâni hilâfet mertebesine hitâb ederek ona "kûl" diyerek sözü veriyor, bâtın âlemindekini açığa çıkarmak için gerekli olan vâsita onun hâlifesi oluyor.

Kendi nefslerine yöneldiklerinden ve o da hiçbir şey olmadığından orada öyle kalırlar. Sen onlar için üzülme çünkü senin yaptığın bu tebliğ onların nefslerine zor gelir. Onların nefslerinin alışmış olduğu bir yaşantı vardır ve onlar bunun dışına çıkmak istemezler.

﴿٦٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ

وَالنَّصَارَىٰ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

(69) (İnnellezîne âmenu vellezîne hadu vassabiune vennesara men amene billâhi vel yevmil ahiri ve amile salihan felâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenun;)

"Muhakkak ki inananlar, yahudiler, sabiiler ve hıristiyanlardan kim Allah'a ve ahiret gününe imân eder ve güzel amel işlerse, onlar için bir korku yoktur, onlar mahzun da olmayacaklardır."

Yahudilerden Mûsâ (a.s.) in getirdiği gerçek hukûku idrâk etmiş olanlar, sabiiler yâni yıldızlar ile ilgilenenler ve hıristiyanlardan aynı şekilde İsâ (a.s.) in getirdiklerinin gerçeğini idrâk etmiş olanlar.

Örneğin bir çocuk babasının kendisinden yapmasını istediklerini yaparsa ona bir korku olmaz. Fakat babasının rızâsı olmadan bir fiil işlerse ondan korkar.

﴿٧٠﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَارْسَلْنَا
إِلَيْهِمْ رَسُولًا كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ
فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

(70) (Lekad ehazna miysaka beni isrâîle ve erselnâ ileyhim rusûlâ* küllemâ caehüm Resulün Bi ma lâ tehva enfüsühüm ferîkan kezzebu ve ferîkan yaktulun;)

"Andolsun biz, İsrailoğulları'ndan söz aldık ve onlara peygamberler gönderdik. Fakat ne zaman onlara bir peygamber nefislerinin hoşlanmadığı bir şey getirmişse, bunlardan bir kısmını yalanlamışlar, bir kısmını da öldürmüşlerdir."

Kendi nefsâniyetlerindeki yaşantının dışında yaşantıya

yöneltenleri ya yalanladılar ya da öldürdüler çünkü kendi nefsâni yaşamları zâhir olarak ortada iken peygamberler bâtın yaşam ile kendilerine gelince bunu kabul edemediler.

﴿٧١﴾ وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً فَعَمَّوْا وَصَمَّوْا ثُمَّ
تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمَّوْا وَصَمَّوْا كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

(71) (Ve hasibu ella tekûne fitnetün feamu ve sammu sümme tabellahu aleyhim sümme amu ve sammu kesîrun minhüm* vAllahu Basîrun Bimâ ya'melun;)

"Onlar, bir fitne kopmayacak sandılar, kör ve sağır kesildiler. Sonra Allah onların tevbesini kabul etti. Sonra yine onların çoğu kör, sağır kesildiler. Allah, onların yaptıklarını görüyor."

Kör kesildiler yâni kendi varlıklarındaki Hakk'ın hakîkatini göremediler, ilâhî varlığı idrâk edemediler. Onlar ehli kitâptan olduklarından yeni gelen kitâptaki tecelliler onların tecellilerinden farklı olduğundan o tecellilere karşı kör ve sağır oldular. Sonra gelen peygamberlerin dâvetine karşı kör ve sağır kesildiler. Ve bununda bir fitne meydana getirmeyeceğini zannederek kendilerini aldattılar fakat burada yaptıkları yanlış daha sonra anladılar ve tövbe ettiler. Allah Teâla onların bu tövbesini kâbul etti. Daha sonra yine çoğu hakîkatlere karşı aynı şekilde kör ve sağır oldular.

﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ
ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا
اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ

اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةُ وَمَأْوِيَةُ النَّارِ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾

(72) (Lekad keferellezîne kâlû innAllahe HUvel Mesîhubnü Meryem* ve kalel Mesihu ya beni isrâîle'büdullahe Rabbî ve Rabbeküm* innehu men yüşrik billâhi fekad harramallahu aleyhil cennete ve me'vahün nar* ve ma lizzalimîne min ensâr;)

"Andolsun, "Allah, Meryem'in oğlu Mesih'tir" diyenler elbette kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih onlara: "Ey İsrâילוğulları, hem benim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin. Kim Allah'a ortak koşarsa, şüphesiz Allah ona cenneti haram kılmıştır ve onun varacağı yer cehennemdir. Zalimlerin yardımcısı da yoktur" demişti."

İsâ (a.s.) da çeşitli olağanüstü hârikalar gördükleri zaman onun ilâh olduğuna kanâat getirdiler ve işte "Allah" budur dediler.

Meryem oğlu Mesih'te Allah'ın zuhûru diğer varlıklardan daha kemâliydi. İsâ (a.s.) dan evvel Cenâb-ı Hakk'ın zâtıyla birlikte bir varlıkta zuhûra geldiğini getiren bir ilim yoktu. İşte İsâ (a.s.) ın getirdiklerinin güzelliği buradaydı fakat onlar bura da bir başka yanılgıya düştüler ve bunu sadece İsâ (a.s.) a hasretmeleri onların küfürlerine sebep oldu. İslâmiyet ise "Ne yöne dönersen Allah'ın vechi oradadır" (2/115) Âyeti ile bu gerçeği âleme yaydı.

Oysa İsâ (a.s.) onlara "hem benim ve hem sizin Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin" demişti. Ve burada rubûbiyyet mertebesi itîbârıyla Rabbların farklılığını vurgulamıştı. Buradaki cennetten murât zâtın sâfiyetidir, yâni nefsâniyetin ortadan kalkarak kendi hakîki varlıklarıyla orada zât cennetinde yaşamalarıdır ve onlara Cenâb-ı Hakk bu yolun yâni vahdet yolunun kapatıldığını belirtiyor. Ve fiil olmadan edindikleri yanlış ilim dâhi görüldüğü gibi insânı cehenneme götürüyor. Yanlış inanç

İnsânın âmelini dâhi alıp götürüyor.

﴿٧٣﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثُ ثَلَاثَةٍ
وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا
يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

(73) (Lekad keferellezîne kâlû innAllahe salisü selâsetin, ve ma min ilâhîn illâ ilâhun vahid* ve in lem yentehu amma yekulune leyemessennellezîne keferu minhüm azâbün elîm;)

"Allah, için üçüncüsüdür" diyenler elbette kâfir olmuşlardır. Oysa tek ilâhtan başka ilâh yoktur. Eğer söylediklerinden vazgeçmezlerse, elbette onlardan inkâr edenlere acı bir azap dokunacaktır."

Ebâ, ebî ve ruhu'l kûds dedikleri bu üçlü kâideye göre Allah üçüncüsüdür dediler.

Bu âyete başka bir yönden bakarsak, üçten kasıt ef'âl, esmâ ve sıfât âlemidir. Ve üçüncüden kasıt sıfât âlemini söylediler çünkü kendilerinde zât mertebesi henüz oluşmamıştı ve kendileri üç merteye üzereydiler.

﴿٧٤﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾

(74) (Efelâ yetubune ilellahi ve yestağfiruneHU, vAllahu Ğafurun Rahîm;)

"Hâlâ Allah'a tevbe edip O'ndan af dilemiyorlar mı? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

﴿٧٥﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ

﴿٧٥﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُوفِّكُونِ ﴿٧٥﴾

(75) (Mel Mesîhubnü Meryeme illâ Resul* kad halet min kablihir Rusül* ve ümmühu siddîkah* kâna ye'külânit ta'am* ünzur keyfe nübeyyinü lehümül Âyâti sümmentzur ennâ yü'fekun;)

"Meryem'in oğlu Mesih (İsâ), sadece bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Anası da dosdoğru bir kadındır. Her ikisi de yemek yerlerdi. Bak onlara Âyetleri nasıl açıklıyoruz. Sonra yine bak nasıl yüz çeviriyorlar!"

İsâ (a.s.) in risâleti sıfât mertebesinin rasullüğünü yapmakta yâni insândaki Allah varlığı bilincinin öncüsü idi. Ve kendisinden sonra gelip bu ilmi bütün âleme yayacak olan Hz.Resulullah(s.a.v) in haberini vermesiydi.

﴿٧٦﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

(76) (Kûl eta'büdune min dunillâhi mâ lâ yemlikü leküm darren ve lâ nef'a* vAllahu HUves Semiy'ul 'Alîm;)

"De ki: "Allah'ı bırakıp da size ne zarar, ne de fayda vermeye gücü yetmeyen şeylere mi tapıyorsunuz? Oysa Allah işitendir, bilendir".

﴿٧٧﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِن قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾

(77) Kûl ya ehlel Kitâbi lâ tağlu fî dîniküm ğayrel Hakkı ve lâ tettebiu ehvae kavmin kad dallu min kablü ve edallu kesîran ve dallu an sevais sebîl;)

De ki: "Ey kitâp ehli! Dininizde haksız yere aşırı gitmeyin. Daha önce sapmış, birçoklarını da saptırmış ve böylece doğru yolu kaybetmiş bir kavmin keyiflerine uymayın".

﴿٧٨﴾ لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ
دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا
يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾

(78) (Lunellezîne keferu min beni isrâîle alâ lisani Davude ve Îsebni Meryem* zâlike Bima asav ve kânu ya'tedun;)

"İsrâîloğulları'ndan küfredenler, Dâvud ve Meryem'in oğlu Îsâ diliyle lânetlenmişlerdir. Bu, onların isyan etmeleri ve aşırı gitmeleri yüzündendi."

Dâvud (a.s.) a Zebûr verildi fakat Tavrâtta sonra gelmesine rağmen hüküm bazında bir şeyler getirmedi ve Tavrât'ın şer'î hükümleri devâm etti, ancak çok katı kurallara sahip olan beniisrâîl kavmini yumuşatıp duygusal tarafa çekmek için indirilmiştir. Dâvud (a.s.) da bu gelenleri çok duygusal bir ses tonu ile okurmuş, işte bu kitâbın içindeki yürek yanıklığı ile lânet edildi denilmek isteniyor burada. Kişinin duygusallığı ne kadar yüksek ise rahmeti de o kadar yüksek olur aynı şekilde lânet etmeside bu şekildedir.

Îsâ (a.s.) a yersiz olarak ulûhiyyet isnâd etmelerinden ve Îsâ (a.s.) da kendisinden önceki diğer peygamberlere göre çok daha yüksek bir ilim ve idrâki olduğundan burada onun ismi zikrediliyor.

﴿٧٩﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ
مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾

(79) (Kânu la yetenahevne an münkerin fealuh* lebi'se ma kânu yef'âlun;)

"Onlar, yaptıkları kötülüklerden vazgeçmiyorlardı. Yaptıkları şey ne kötü idi."

﴿٨٠﴾ تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

(80) (Terâ kesîren minhüm yetevellevnellezîne keferu* le bi'se ma kaddemet lehüm enfüsühüm en sehîtAllahu aleyhim ve fil azâbi hüm hâlidun;)

"Onlardan birçoğunun kâfirleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin kendilerine sunduğu şey ne kadar kötüdür! Allah onlara gazâbetmiştir. Onlar ebedî olarak azap içinde kalacaklardır."

﴿٨١﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨١﴾

(81) (Ve lev kânu yu'minune billâhi ven Nebiyyi ve ma ünzile ileyhi mettehazuhüm evliyae ve lâkinne kesîren minhüm fâsikun;)

"Eğer onlar, Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilen Kur'ân'a inanmış olsalardı, kâfirleri dost tutmazlardı. Fakat onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdir."

﴿٨٢﴾ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِيَسِينَ

﴿۸۲﴾ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۸۲﴾

(82) (Letecidenne eşedden Nâsi adaveten lillezîne amenül yahude vellezîne eşrekû* ve letecidenne akrabehüm meveddeten lillezîne amenüllezîne kâlû innâ nesara* zâlike Bi enne minhüm kîssîsîne ve ruhbanen ve ennehüm lâ yestekbirun;)

"İmân edenlere karşı düşmanlık yönünden insânların en şiddetlisi olarak yahudileri ve Allah'a ortak koşanları bulursun. Ve yine imân edenlere sevgi bakımından en yakın olarak da: "Biz hıristiyanlarız" diyenleri bulursun. Çünkü onların içlerinde keşişler ve rahipler vardır. Ve onlar büyüklük taslamazlar."

﴿۸۳﴾ وَأِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿۸۳﴾

(83) (Ve izâ semiu ma ünzile iler Resuli tera a'yünehüm tefidu mined dem'ı mimma arefu minel Hakk* yekulune Rabbenâ amennâ fektübna meaş şahidîn;)

"Peygamber'e indirilen(Kûr'ân) i dinledikleri zaman, onun hak olduğunu öğrendiklerinden dolayı gözlerinin yaşla dolup taşığını görürsün. Onlar: "Ey Rabb'imiz imân ettik, bizi de şâhitlerden yaz" derler."

Kendileri İsevîyyet mertebesinde olup daha henüz Hakk'a ulaşamadıklarından ve gelen Âyetlerin kendilerini Hakk'a ulaştıracağını idrâk ettiklerinden o kadar hoş bir hâl geliyorlar ki o hâl ile gözlerinden yaşlar akıyor. Ve sen de Hakk ehli, müşâhede ehli olduğun için onun hâlini anlarsın. Ey Rabb'imiz biz zâti hakîkatleri ortaya getirdiği için Kûr'ân'a inandık, müşâhede ehli olan müslümanlar gibi

şâhit olanlardan yaz.

﴿٨٤﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿﴾

(84) (Ve mâ lenâ lâ nu'minu billâhi ve ma caena minel Hakkı ve natmeu en yüdhilenâ Rabbünâ meal kavmisSalihîn;)

"Hem biz Rabb'imizin bizi iyi kişilerle birlikte (cennete) sokmasını arzulayıp dururken, neden Allah'a ve hak olarak bize gelen şeylere inanmayalım!"

Salîh kavimden kasıt hakîkat mertebesi itibâriyla kendinde nefsâniyetinden hiçbir şey kalmamış olanlardır. Ve bunlarda Selâm isminin hakîkatinin ortaya çıkmasıdır.

﴿٨٥﴾ فَأَتَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿﴾

(85) (Fe esabehümullahu Bi ma kalu cennatin tecrî min tahtihel enharu hâlidîne fiha* ve zâlike cezaül muhsinîn;)

"Böyle demeleri sebebiyle Allah onları altlarından ırmaklar akan cennetlerle mükâfatlandırmıştır. Orada ebedî olarak kalacaklardır. İşte iyilik yapanların mükâfatı budur."

Cenâb-ı Hakk'ın üstümüzden gelen zâtî tecellisinin mertebe mertebe sıfât, esmâ ve ef'âl tecellileri olarak tenezzül etmesi altından geçmesidir ve kişinin bütün varlığında bunu fiziksel olarak değil mânâ olarak yaşamasıdır. Bizim başımız arşı âla'dır ve Cenâb-ı Hakk'ın tecellileri bunun altında vücûdumuzda devâmlı olarak akar. Muhsinin gerçek ifâdesi müşâhede ehli olanlardır ve işte müşâhede ehli olanlarada böyle kesilmez mükâfatlar

veririz ve ebedi olarak bu güzel tecelliler onlarıdır.

﴿٨٦﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾

**(86) (Vellezîne keferu ve kezzebu Bi ayatina
ülâike ashabül cehîm;)**

İnkâr edip âyetlerimizi yalanlayanlar da cehennem
ehlidir.

﴿٨٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرَمُوا طَيِّبَاتِ
مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾

**(87) (Ya eyyühellezîne amenu la tuharrimu
tayyibati ma ehallAllahu leküm ve lâ ta'tedu*
innAllahe le yuhıbbul mu'tedîn;)**

**"Ey imân edenler! Allah'ın size helâl kıldığı temiz
şeyleri haram saymayın. Ve aşırı da gitmeyin. Çünkü
Allah aşırı gidenleri sevmez."**

Kendi varlığını gerçek kimliğiniz zannederek onun
üzerine hayatınızı binâ etmeyin, Cenâb-ı Hakk'ın size kendi
zâtından verip helâl kıldığı şeyleri beşeriyetinizden
kaynaklanan haram şeyler ile değiştirmeyiniz. Hayat
felsefenizi kendi nefsâniyetiniz istikâmetinde değil Allah'ın
istediği şekilde yorumlayıp kullanın. Kişilerin beşeriyetlerini
öz varlıklarının üzerine çıkarttığımızda işte helâli haram
yapmış oluruz.

﴿٨٨﴾ وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا
اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

(88) (Ve külu mimmâ razekakümullahu halâlen tayyiba* vettekullahellezî entüm Bihi mu'minin;)

"Allah'ın size verdiği rızıklardan helâl ve temiz olarak yeyin ve inandığınız Allah'tan korkun."

Her ne kadar ilk bakışta fiiller âlemindeki yiyeceklerden bahsediliyor ise de esas olarak temiz mânâ rızıkları kastedilmektedir. Kûr'ân-ı Kerîm baştan sona bir temiz ve pak rızık sofrasıdır, kişileri tertemiz Hakk sofrasına ulaştıran, hayâl ve vehim karışmamış Cenâb-ı Hakk'ın salt vahdet deryâsındaki gıdâlarıdır ve işte bunları yemek lâzımdır.

﴿٨٩﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَوْ هَلِيكُمُ أَوْ كَسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

(89) (Lâ yühazükümullahu billağvi fi eymaniküm ve lâkin yühazüküm Bima akkadtümül eyman* fekeffaratühu it'amü aşereti mesakîne min evseti ma tut'imune ehlüküm ev kisvetühüm ev tahrîru raKâbetin, femen lem yecid fesıyamu selâseti eyyam* zâlike keffaretü eymaniküm izâ haleftüm* vahfezu eymaneküm* kezâlike yübeyyinnallahu leküm Âyâtihî lealleküm teşkürun;)

Allah sizi, kasıtsız olarak yaptığınız yeminlerinizden sorumlu tutmaz. Fakat kasıtlı yaptığınız yeminlerinizden sizi sorumlu tutar. Bozulan yeminin keffareti (cezası), ailenize yedirdiğinizin ortalamasından on yoksulu yedirmek veya giydirmek yahut da bir köle azad etmektir. Verecek bir şey bulamayan kimse için de üç gün oruç tutmaktır.

İşte yemin ettiğiniz zaman yeminlerinizi bozmanın cezası budur. Yeminlerinizi koruyun. İşte Allah Âyetlerini size böyle açıklar ki, şükredesiniz. Bu yeminler kişinin sadece kendisini ilgilendiren konulardaki yeminlerdir, bir karşı taraf olup onun zarar görmesini gerektirecek yeminlerden değildir.

﴿٩٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ
وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ
لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

(90) (Ya eyyühellezîne amenü innemel hamru vel meysiru vel'ensabü vel'ezzamü ricsün min amelışseytani fectenibuhu lealleküm tüflihun;)

"Ey imân edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar) ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Bunlardan kaçının ki, kurtuluşa eresiniz."

﴿٩١﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾

(91) (İnnemâ yürîdüş şeytanü en yukıa beynekümü adavete vel bağdae fil hamri vel meysiri ve yesuddeküm an zikrillâhi ve anisSalati fehel entüm müntehun;)

"Şeytan, içki ve kumarla sizin aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçtiniz değil mi?"

﴿٩٢﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّ مَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ
الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾

(92) (Ve etiy'ullahe ve etî'ur Resule vahzeru* fein tevelleytüm fa'lemu ennema alâ Resulinel belağul mübîn;)

"Allah'a itaat edin, Peygamber'e de itaat edin. Kötülüklerden sakının. Eğer yüz çevirirseniz, biliniz ki, Peygamber'imize düşen sadece apaçık tebliğdir."

﴿٩٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَبْلُوَنَّكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ
مِنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ
مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنْ أَعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٩٣﴾

(93) Leyse allelezîne amenu ve amilus salihati cünahun fîma taimu izâ mettekav ve amenu ve amilus salihati sümmettekav ve âmenu sümmettekav ve ahsenu* vAllahu yuhıbbul muhsinîn;)

"İmân edip salih amel işleyenler, Allah'tan korktukları, imânlarında sebat ettikleri, salih amel işlemeye devam ettikleri, sonra Allah'tan sakındıkları, imânlarından ayrılmadıkları, yine Allah'tan korktukları ve iyilikte buldukları müddetçe, daha önce yediklerinden dolayı kendilerine bir günah yoktur. Allah iyilikte bulunanları sever."

﴿٩٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَبْلُوَنَّكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ
مِنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ

مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنْ اَعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ
الِيمٌ

(94) (Ya eyyühellezîne amenu le yeblüvenne kümullahu Bi şey'in minas saydi tenalühu eydîküm ve rimahuküm liya'lemAllahu men yehafuHU bil ğayb* femeni'teda ba'de zâlike felehu azâbün elîm;)

"Ey imân edenler! Allah sizi ellerinizin ve mızraklarınızın erişeceği bir avla dener ki, gizlide kendisinden korkanları meydana çıkarsın. Kim bundan sonra saldırıda bulunursa onun için acı bir azâb vardır."

﴿٩٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ
وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِثْلُ
مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدِيًّا
بِالْغَايَةِ أَوْ كَفَّارَةً طَعَامٍ مُسَاكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ
صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللَّهُ عَمَّا سَلَفُ
وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمِ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ

(95) (Ya eyyühellezîne âmenu lâ taktülüs sayde ve entüm hurum* ve men katelehu minküm müteammiden fecezaün mislü mâ katele minen neami yahkümü Bihi zeva adlin minküm hedyen baliğal kâ'beti ev keffaretün taamü mesakîne ev adlü zâlike sıyamen liyezuka vebale emrih* afAllahu amma selef* ve men ade feyentekınullahu minh* vAllahu Azîzun züntikam;)

Ey imân edenler, ihramlı iken av hayvânı öldürmeyin. İçinizden kim kasten onu öldürürse, yaptığı işin vebalini tatması için, öldürdüğü hayvânın dengi ona cezadır ki, Kâbe'ye ulaşacak bir kûrb'ân olmak üzere buna yine

içinizden iki adaletli kişi hükmeder; yahut (ceza olmak üzere) bir keffarettir ki, ya o nisbette fakirleri doyurmak, yahut onun dengi oruç tutmaktır. Allah geçmişi affetmiştir. Fakat kim de bu suçu tekrarlarsa, Allah ondan intikamını alır. Allah daimâ gâliptir, intikam sahibidir.

İhramda kişi zât mertebesinde olduğundan ve zât mertebesinde fiiliyat olmadığından bunları avlamayın deniliyor. Yâni zât mertebesinde artık emmâre, levvâme, mülhîme ve diğer nefsleri korumak gerekiyor. Ulûhiyyet mertebesi varlıkları kendi gerçek hâlleri üzere korumayı gerektirir.

﴿٩٦﴾ أَحَلَّ لَكُمْ صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلَلسَّيَّارَةَ
وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدَ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا
اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

(96) (Uhille leküm saydül bahri ve taamühu metaan leküm ve lisseyyareti, ve hurrime aleyküm saydül berri ma dümtüm huruma* vettekullahellezî ileyHî tuhşerun;)

"Size ve yolculara yiyecek olmak üzere, deniz avı ve onu yemek helâl kılındı. Kara avı ise, ihramlı olduğunuz müddetçe size haram edilmiştir. Huzurunda toplanacağınız Allah'tan korkun."

Deniz, ilâhî deryadır ve orada hakîkatleri avlamak helâldir. Kara ise beşeriyet olduğundan yasak edildi. Yâni ihramlı iken gönül âleminde ilimler yakalamanız, ki gâye odur, size helâldir ve ulûhiyyet mertebesi hakîkatlerini daha da geliştirmen için Cenâb-ı Hakk bu ihrâmı özel olarak giydirmiştir. Namazda nasıl ki ef'âl, esmâ, sıfât ve zâtıyla kişi Hakk'ın huzurunda oluyor, işte ihrâmı da Hakk'la beraber oluyor.

Bu emirleri dikkâtle uygulayın ve beşeriyetinize düşerek Hakk'tan ayrı kalmaktan sakının. Ve O sizi

toplamadan önce siz Allah-camî esmâsının içinde toplu olarak durun, kendinizi dağıtmayın.

﴿٩٧﴾ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ
وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لَتَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾

(97) (Cealellahul Kâ'betel Beytel Harame kıyamen lin Nâsi veŞehrel Haramel Hedye vel Kalaid* zâlike li ta'lemu ennAllahe ya'lemü ma fîs Semavati ve ma fil Ardı ve ennAllahe Bi külli şey'in 'alîm;)

"Allah, Kâbe'yi, o Beyt-i haram'ı, haram ayı, kurbanı ve (kurbanlardaki) gerdanlıkları insânlar için bir nizam kıldı. Bu, Allah'ın göklerde ve yerde olan herşeyi bildiğini ve Allah'ın herşeyi hakkıyla bilici olduğunu sizin de bilmeniz içindir."

Bâtın olarak düşünürsek, hiçbir varlıkta ortaya getirmedeği Kâbe oluşumunu insânda ortaya getirdi ve gönül Kâbe'sini kıldı. Kılmak ise bir şeyi murât etmektir. Bizler istesekte istemesekte Cenâb-ı Hakk'ın herbirerlerimizde kendisine ait bir beyti vardır. Kim ki bu beyti tamamladı, düzenledi ve tavâf etti ise o Hakk'ın hakîkatinin idrâk edip kendisinde misâfir etmiştir. Ve bu oluşum bu hakîkati idrâk etmeyenlere Haram oldu, yâni mahrem oldu, idrâk edenlere ise harem oldu. Herbirerlerimizin gönüllerini kendisine harem başkalarına haram, ta ki bir başka kişiyi kendisine harem edininceye kadar. İşte Hakk ehliyle çok hassas muhabbette bulunmak lâzımdır ki sana gönül kapısını kapatmasın çünkü oraya herkesi almazlar.

Beşerin değil, gerçek anlamda insânların orada kıyâm etmesi için. Dünya üzerindeki insânların kaç gerçek anlamda insândır acaba?

Hac ayında diğer bütün ayların üzerinde bir feyzi ilâhî vardır ve onun dışında hac edilemiyor. İşte bir insânda ne zaman hakikatini idrâk etti ise o zaman onun Şehrel Haramı yâni hürmetli ayıdır.

En değerli kûrb'ân insânın kendi nefsinin Hakk'a kûrb'ân etmesidir. Böylece Hakk'ı kazanmış olur. Para karşılığı kesilen kûrb'ân da giden hayvânın canıdır. Sevap kazanılır.

﴿٩٨﴾ اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ

(98) (I'lemu ennAllahe Őeddl ikabi ve ennAllahe Ğafurun Rahîm;)

"İyi bilin ki Allah, hem cezası çok Őiddetli olandır, hem de çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."

Bir kimse Allah'ın karşısına beşeriyetiyle çıkarsa alacağı karşılık çok Şiddetlidir, kim ki beşeriyetinden soyunma çalışmaları içerisinde ise ve az birazda günahları kalmış ise onun içinde çok bağışlayıcı ve çok merhametlidir. Kûr'ân-ı Kerîm'de azâb Âyetlerinden bahsedilen yerlerde kişilerin beşeriyetleri vardır .

﴿٩٩﴾ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ

(99) (Ma aler Resuli illel belağ* vAllahu ya'lem ma tbdune ve ma tektmun;)

"Peygamber'in üzerine düşen sadece duyurmudur. Allah, aıkladıklarınızı da gizlediklerinizi de bilir."

Yâni o kendisine bildirilene tebliğ eder ve kendisinden bir Şey ilâve etmez.

﴿١٠٠﴾ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولَى الْأَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿١٠٠﴾

(100) (Kûl lâ yestevil habîsü vattayyibü velev
a'cebeke kesretül habîs* fettekullahe ya üli elbabi
lealleküm tüflihun;)

**"De ki:"Pis olan şeyle temiz olan şey bir olmaz,
pis olanın çokluğu hoşuna gitse bile". Ey selim akıl
sahipleri Allah'tan korkun ki kurtuluşa eresiniz."**

Nefsâniyet ile yapılan herşey habistir, çünkü Hakk'ın
varlığına sahip olup onunla birşeyler yaptığımızı
zannediyoruz. Ey "üli elbab-kapı sahipleri" Allah esmâsının
hakikatini idrâk edememekten sakının. Esas felâh bu
mertebededir bunun için çalışın.

﴿١٠١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ
أَنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ تَسْوِكُمْ وَأَنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ
الْقُرْآنُ تُبَدَّلَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

(101) (Ya eyyühellezîne âmenu lâ tes'elu an
eşyae in tûbde leküm tesü'küm* ve in tes'elu anha
hîne yünezzelül Kûr'ânu tûbde leküm* afAllahu
anha* vAllahu Ğafurun Hâlîm;)

**"Ey imân edenler! Açıklandığı zaman hoşunuza
gitmeyecek olan şeylerden sormayın. Eğer onları
Kur'ân indirilirken sorarsanız size açıklanır. Halbuki
Allah onlardan geçmiştir. Allah çok bağışlayan ve
çok yumuşak davranandır."**

Kûr'ân zâttır ve o anda bunlar idrâk edilemeyeceğın-
den dolayı sormayın deniliyor.

﴿١٠٢﴾ قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا
كَافِرِينَ ﴿﴾

(102) (Kad seeleha kavmün min kabliküm
sümme asbehu kafirîn;)

*"Sizden önce gelen bir kavim bunları sormuştu
da sonra inkâr etmişti."*

﴿١٠٣﴾ مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا
وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍّ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى
اللَّهِ الْكَذِبَ أَكْثَرُهِمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿﴾

(103) (Ma cealellahu min behîratin ve lâ saibetin
ve lâ vasîletin ve la hamin, ve lâkinnellezîne keferu
yefterune alellahil kezib* ve ekseruhüm lâ ya'kılun;)

*"Allah, ne "bahîre"yi, ne "sâibe"yi, ne "vesile"yi
ve ne de "hâm"ı meşru kılmamıştır. Fakat
küfredenler, Allah'a yalan iftira etmektedirler.
Onların çoğunun akılları ermez."*

Allah kulağı çentilen, salıverilen, erkek dişi ikiz
doğuran ve on defa yavrulamasından dolayı yük
vurulmayan hayvânların adanmasını emretmemiştir.

﴿١٠٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَأَلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
أَوَّلُوا كَانُوا أَبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿﴾

(104) (Ve izâ kile lehüm tealev ilâ ma enzelAllahu
ve iler Resuli kâlû hasbünâ ma vecednâ aleyhi
abaena* evelev kâne abaühüm lâ ya'lemune şey'en
ve lâ yehtedir;)

Onlara: " Allah'ın indirdiği (kitâbı) ne ve peygamber'e gelin" dendiği zaman:" Atalarımızı üzerinde bulduğumuz şey bize yeter" derler. Ataları bir şey bilmeyen ve doğru yolu da bulamayan kimseler olsa da mı?

Beşeriyet nefsleriyle yaşayanlara Allah'ın zâtına gelin denildiği zaman, onlar biz babalarımızı bu şekilde kendi nefsleri üzere bulduk onun için onlara uyacağız ve bu bize yeter dediler.

﴿١٠٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فِئْتِنِمْكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

(105) Ya eyyühellezîne âmenu aleyküm enfüseküm* lâ yadurruküm men dalle izehtedytüm* ilellahi merciüküm cemî'an feyünebbiüküm Bi mâ küntüm ta'melun;)

"Ey inananlar, kendinize dikkat edin. Siz doğru yolda olduğunuz takdirde doğru yoldan sapanlar size zarar veremezler. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Yaptıklarınızı size O haber verecektir."

﴿١٠٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ أَحْرَانُ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ أَنْ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذَا لَمِنَ الْأَثْمِينِ ﴿١٠٦﴾

(106) (Ya eyyühellezîne amenû şehadetü beyniküm izâ hadare ehadekümül mevtü hînel vasıyyetisnani zeva adlin minküm ev aharani min ğayriküm in entüm darebtüm fil ardı feesabetküm musîbetülmevt* tahbisunehüma min ba'dis Salâti feyuksimâni billâhi inirtebtüm la neşteriy Bihi semenen ve lev kâne zâ kûrba, ve lâ nektümü şehadetAllahi innâ izen leminel' asimîn;)

"Ey imân edenler! İçinizden birine ölüm (emareleri) geldiği zaman, vasiyet sırasında aranızdaki şahitliğin hükmü, kendi içinizden iki adaletli şahit, yahut yeryüzünde yolculuğa çıkmış iseniz, ölüm (emareleri de) size gelip çatmışsa, sizden olmayan diğer iki şahit tutmaktır. Eğer (bunlardan) şüpheye düşerseniz, namazdan sonra onları alıyorsunuz. Onlar da Allah'a şöyle yemin ederler: "Akraba bile olsa, yemini bir çıkar karşılığı satmayacağız, Allah'ın şahitliğini gizlemeyeceğiz. Aksi halde günahkârlardan oluruz".

﴿١٠٧﴾ فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّ إِثْمًا فَاخْرَاجَانِ
يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلِيَانِ
فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا
أَعْتَدْنَا إِنَّا إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿﴾

(107) (Fein usira alâ ennehümostehakka ismen feaharani yakumani mekamehüma minellezîneste-hakka aleyhimül evleyâni feyuksimâni billâhi leşehadetünâ ehakku min şehadetihimâ ve maâ'tedeynâ* innâ izen leminez zâlimîn;)

"Eğer o iki şahidin bir günah işledikleri anlaşılırsa ölene daha yakın olan hak sahiplerinden diğer iki kişi onların yerine geçerler ve: "Bizim şahitliğimiz, önceki iki kişinin şahitliğinden daha

doğrudur. Biz kimsenin hakkına tecavüz etmedik. Aksi halde biz de zâlimlerden olurduk" diye Allah'a yemin ederler."

﴿١٠٨﴾ ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يَّاتُوْا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَّجْهَيَّآ
اَوْ يَخَافُوْا اَنْ تَرُدَّ اِيْمَانًاۗۙ بَعْدَ اِيْمَانِهِمْۗۙ وَاتَّقُوْا
اللّٰهَ وَاَسْمَعُوْاۗۙ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَۗۙ ﴿١٠٨﴾

(108) Zâlike edna en ye'tu Bişşehadeti alâ vechiha ev yehafu en türadde eymanün ba'de eymanihim* vettekullahe vesmeu* vAllahu lâ yehdil kavmel fasikin;

"İşte bu, şahitliklerini gerektiği gibi yapmaları, yahut yeminlerinden sonra yeminlerinin kabul edilmemesinden korkmaları için en iyi yoldur. Allah'tan korkun ve emirlerini dinleyin. Allah, doğru yoldan çıkân bir topluluğu hidâyete erdirmez."

﴿١٠٩﴾ يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُوْلُ مَاذَاۙۙ اُجِبْتُمْ
قَالُوْا لَا عَلِمَ لَنَاۙۙ اِنَّكَ اَنْتَ عَلٰمُ الْغُيُوْبِۗۙ ﴿١٠٩﴾

(109) (Yevme yecmeullahir Rusüle feyekulü ma za ücibtüm* kâlû lâ ilme lenâ* inneKE ente âllâmül guyub;)

"Allah, Resulleri topladığı gün:" Size ne cevap verildi? "der. "Bizim bilgimiz yok" derler, "gizlileri bilen yalnız sensin, sen!"

"Allah, topladığı gün" demesi, hakîkati ilâhîde topladığı günü gösteriyor. Peygamberlerin varlığında Allah camî isminin zuhûru olduğundan, ilmimiz yok demeleri bizim beşeriyetimiz yok ki, ona bağlı olan bir ilmimiz olsun demektir. Beşeriyetleri yönünden ilimlerinin olmaması onların gerçekte hiçbir ilmi yoktur demek değildir. Kendilerinde olan ilmi Alîm sıfâtıyla Hakk'a

vermişlerdir. Bu şekilde Hakk'ı, hem kendilerinde ilim olmadığı yönle tenzih, hem gaybleri bilen sensin diyerek teşbih hem de tevhid ettiler. Ve bu kelâm hepsinin sözcüsü olarak Hakîkati Muhammedî mertebesindedir.

﴿١١٠﴾ اذ قال الله يا عيسى ابن مريم اذكر نعمتي
عليك وعلى والدتك اذ ايدتك بروح القدس تكلم
الناس في المهد وكهلاً واذ علمتك الكتاب والحكمة
والتوراة والانجيل واذ تخلق من الطين كهية
الطير باذني فتنفخ فيها فتكون طيراً باذني وتبري
الاکمه والابرص باذني واذ تخرج الموتى باذني
واذ كفت بني اسرائيل عنك اذ جمتهم بالبينات
فقال الذين كفروا منهم ان هذا الا سحر مبين ﴿﴾

(110) (İz kalAllahu ya Îsebne Meryemezür
nı'meti aleyke ve alâ validetik* iz eyyedtüke Bi ruhl
kudüsi tükellimün Nase fil mehdi ve kehlâ* ve iz
allemtükel Kitâbe vel Hikmete vetTevrate vel'İncil*
ve iz tahlüku minet tîni kehey'etit tayri Bi iznî
fetenfühu fiha fe tekûnü tayren Bi iznî ve tübri-ül'
ekmehe vel ebrasa Bi iznî* ve iz tühricül mevtâ Bi
iznî* ve iz kefeftü beni isrâîle anke iz ci'tehüm bil
beyyinati fekaallezîne keferu minhüm in haza illâ
sührün mübîn;)

"O vakti hatırla ki Allah Teâlâ şöyle buyurdu: "Ey
Meryemoğlu İsâ! Sana ve annene olan nîmetimi
hatırla! Hani seni Rûhu'l-Kudüs (Cebrâil) ile
desteklemiştım. Beşikteyken ve kemâle ermişken
insânlarla konuşuyordun. Sana yazıyı, hikmeti,
Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. İznimle çamurdan
kuş şeklinde bir şey yapmış ve ona üflemiştin, oda
iznimle kuş olmuştu. Anadan doğma kör olanı ve

alaca hastalığına yakalanmış kimseyi iznimle iyileştirmiştin. Ölülerini iznimle (hayata) çıkarmıştın. İsrâiloğulları'na Âyetlerle geldiğin ve onlardan inkâr edenlerin: "Bu ancak apaçık bir sihirdir" dedikleri zaman seni, onlardan korumuştum."

Cenâb-ı Hakk ötelelerde bir yerden değil karşılıklı konuşuyor gibi hitâp ediyor. İsâ (a.s.) anne tarafından nefsi küll kaynaklı, baba görevi Rûhûl-Kudüs olduğundan akli küll bâtında nefsi küll zuhûrda oluyor ve bu nedenle annesine atfen kendisine hitâp ediliyor. Ve bu yüzden İsâ (a.s.) da nefsi emmâre, levvâme ve mülhime mertebeleri yoktu.

İsâ (a.s.) ın annesine verilen nîmet İsâ (a.s.) gibi bir oluşumu kendi varlığında muhafaza edip zuhûra getirmesidir. İsâ (a.s.) a verilen nîmet ise Hakîkati Muhammedîyyedir. O güne kadar hiçbir insânda zuhûra gelmemiş hâliyle İsâ (a.s.) da zuhûra geldi yâni bir varlık üzerinde ilâhî hakikat ilk defa ve teşbih mertebesinden zuhûra geldi. O güne kadar gelenlerin Allah'ı müşâhede etmelerine izin yoktu, İsâ (a.s.) ın sadece kendisine özel olarak görme mertebesi başladı. Ve varlığının hakikatinde ilâhî varlığın olduğunu müjdeleyen ilk oluşum oldu.

Âdem (a.s.) ile başlayan ve Mûsâ (a.s.) da kemâlini bulan **"ve nefahtü"** yâni **"rûhumdan üfledim"** hitâbı var idi, İsâ (a.s.) da **"iz eyyedtüke Bi ruhıl kudüsi"** ifâdesiyle yeni bir aşamaya geçti ve kudsiyyet âleminden kendisine verilen bilgi orada zuhûra çıktı o da Hakîkati Muhammedîdir. Bu nedenle müslümanlara en yakın olanlar gerçek Hıristiyanlardır.

Ve Cenâb-ı Hakk'ın Kelâm sıfâtının zuhûru daha İsâ (a.s.) bebek iken kendisinde başladı. Daha idrâkinde olmadan Cenâb-ı Hakk ondan Hakîkati İlâhiyyeyi zuhûra getiriyordu, büyüyüp normal yaşa gelince bu sefer kendisi şuur ile konuşup Hakîkati İlâhiyyeyi zuhûra getirmeye devâm etti. Tasavvufi açıdan ise, bizim beşiğimiz bedenimizdir yaşımız kaç olursa olsun. Kitâptan kasıt şeriat bilgisidir yâni Hakîkati İlâhiyyenin şeriatını bahseden

bir kitâp. İçerde yaşamış olduğu kudsi âlemin dışarıda fiillerinin nasıl olması gerektiğinin kitâbıdır.

Tevrât, esmâ âleminin hakikatlerini bildiren, İncil, sıfât âleminin hakikatlerini bildirendir. Hikmet ise bunların hepsini gereği gibi gerektiği yerde kullanmaktır.

İncil yâni müjde İsâ (a.s.) ın insânlık âlemine Hz. Resûlullah (s.a.v.) ı haber vermesi, o güne kadar insânlık âlemine en büyük müjde idi. İsâ (a.s.) kendi bünyesinde bu hakikat ile zuhûra geldiği için onu müjdeliyor.

Tevrât, tevriyyetten gelmektedir yâni haberi en uzak yere ulaştıran mânâsınadır. O güne kadar gelen peygamberler sâdece kendi kavimlerine geliyorlardı, Tevrât ile bu alan genişledi. Tevrât-ı Şerifi tam olarak ezbere bilenlerin Mûsâ (a.s.) Hârûn (a.s.) ve İsâ (a.s.) olduğu belirtilmektedir, oysa Kûr'ân-ı Kerîme baktığımızda binlerce, milyonlarca ezberleyeni vardır, bu da Zâti tecellinin ne kadar geniş bir alanı kapsadığının ifâdesidir.

İsâ (a.s.) toprakta gezici varlıklar değil uçucu yâni gönül âleminde yükselen şeyler yapıyordu. Cenâb-ı Hakk "*Benim iznimle*" diyerek İsâ (a.s.) ın fiilini kendisine bağladığı anlarda İsâ (a.s.) da kudret-ulûhiyyetlik ortaya çıkıyordu fakat bu sürekli değildi zaman zaman oluyordu. Bu süreklilik sadece Hz. Resûlullah (s.a.v.) ta oldu ve beşeriyetiyle, bu kendisinde süreklilik üzere olan ulûhiyyeti perdeledi.

Anadan doğma kör yâni daha başta Hakikati İlâhiyyeyi idrâk edemeyenlerin mânâ gözlerini açıp Hakikati İlâhiyyeyi görür hâle getiriyordu.

Alaca hastalığı olanları, yâni beşeriyet dalgalanmaları, benlik dalgalanmaları olanları "*Allah'ın boyasıyla*" boyadıktan sonra onlarda bu dalgalanmalar kalmıyordu.

Ölüleri, yâni ölü kalpleri diriltiyordu.

Teşbih hakikatlerinin tenzih ile ortadan kalkmasına mâni olarak seni koruduk diyor Cenâb-ı Hakk.

Kendileri İsâ (a.s.) da bulunan Hakikati İlâhiyyeyi idrâk edemeyip, meseleye beşeri akılla baktıklarından bu "*sihirdir*" dediler.

﴿١١١﴾ وَاذْأَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي
وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَأَشْهَدُ بِأَنَّنا مُسْلِمُونَ ﴿﴾

(111) (Ve iz evhaytü ilel Havâriyyine en âminu Bî ve Bi Resulî* kâlû amennâ veşhed Bi ennenâ müslimun;)

"Hani Havârilere:"Bana ve Resulüme imân edin" diye ilham etmiştim. Onlar da: "İmân ettik, bizim şüphesiz müslümanlar olduğumuza şahit ol" demişlerdi."

Bu âyetten İslâmın ayrı bir din ve diğer dinlerin de İslâmdan ayrı bir din olmadıkları açıkça anlaşılıyor. Buradaki vahiy, Allah'ın o varlıktaki hakikatini o varlığın mertebesinden zuhûra çıkarmasıdır ve bu vahiylerle ilham deniliyor. İşte vahyin esâsı da budur, hangi varlığa hakikati hangi mertebeden veriliyor ise o mertebeden ona vahyolunuyor. Efendimize (s.a.v) olan vahiy ile burada ve daha başka çeşitli yerlerde bahsedilen vahiyler isim olarak aynıdır fakat mânâ olarak farklıdır.

Kelâm ile vahiy arasında şu fark vardır, kelâm ses olarak çıkar, vahiy ise sessiz ve lâfsızdır.

"Bana imân edin" demesi Cenâb-ı Hakk'ın zâtına imân etmektir, "Resülüne imân edin" demesi ise kendi hakikatinin onda var olduğuna imân edin demektir.

Müslüman, kendi varlığından temizlenerek Hakk'a teslim olmuş kimse demektir.

﴿١١٢﴾ اذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ
يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ
قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿﴾

(112) (İz kâlel havâriyyune ya İsebne Meryeme hel yestetü'u Rabbüke en yünezzile aleynâ Mâideten mines Semâ'i* kalettekullahe in küntüm mu'minîn;)

"Havârilere:" Ey Meryemoğlu İsa, Rabbin bize gökten bir sofraya indirebilir mi?" dediler. İsa da: "İnanıyorsanız Allah'tan korkun" dedi."

Havârilere istedikleri bu sofraya Hakîkati Muhammedî ve Hakîkati İseviyenin teferruatıdır. İsa (a.s.) a toplu olarak verilen bu hakîkatin mâhiyetini anlamak için havârilere izâh istemeleridir, çünkü Hakîkati Muhammedînin ne olduğunu anlamaları lâzım ki yardımcıları olabilsinler, bilmedikleri bir şey de nasıl yardım edeceklerdir.

Ruhul-Kudüs gökyüzünden gelen bir hakîkattir. Ve İsa (a.s.) da onlara bu size verilebilir fakat bu konuda dikkatli olun diyerek onları uyarıyor.

﴿١١٣﴾ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا
وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿﴾

(113) (Kâlû nürîdü en ne'küle minha ve tatmeinne kulûbuna ve na'leme en kad sadaktena ve neküne aleyhâ mineş şâhidîn;)

Havârilere: "İstiyoruz ki ondan yiyelim, kalblerimiz iyice yatışsın, senin bize doğru söylediğini bilelim ve bunu bizzât görenlerden olalım" dediler.

Bu hakîkatler üzerine şâhitler olalım ki, onları başkalarına da anlatmaya çalışalım.

﴿١١٤﴾ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا
مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عَيْدًا لَأُولِنَا وَأَخْرِنَا
وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿﴾

(114) (Kâle İsebnü MeryemAllahümme Rabbenâ enzil aleynâ Mâideten minesSemâi tekûnü lenâ ıyden lievvelinâ ve ahirinâ ve Âyeten minke, verzuknâ ve

ente hayrur razikîn;)

"Meryemoğlu İsâ da: "Allah'ım, Rabbımız, bizim üzerimize gökten bir sofraya indir ki, bizim için, önce ve sonra gelenlerimiz için bir bayram ve senden bir mucize olsun. Bizi rızıklandır, sen rızık verenlerin en hayırlısı!" dedi."

İsâ (a.s.) "Allahâmmes Rabbenâ" diyerek ulûhiyyet mertebesinde sıfat mertebesine, oradan esmâ mertebesine ve ef'âl mertebesine ilâhî tecelli zuhura gekir. Çünkü o yiyecekler direkt Allah'tan gelmez, önce sıfat ve esmâ âleminde hazırlanır sonra masaya yâni ef'âl âlemine gelir.

Mânâ âleminde ilk defâ böyle bir ilim bize geldiği için kendimize bunu bayram edelim diyorlar.

Bu gelenin zâti tecelli olduğunu evvelimizde ahirimizde bilsin diyorlar.

En hayırlı rızık senden gelir çünkü her mertebedeki rızık zâtından kaynaklanır.

﴿١١٥﴾ قَالَ اللَّهُ أَنِّي مُنَزَّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ
بَعْدَ مَنِّكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِّنَ
الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾

**(115) (KalAllahu innî münezzilüha aleyküm*
femen yekfür ba'dü minküm feinnî üazzibühu
azâben lâ üazzibühu ehaden minel âlemîn;)**

**"Allah buyurdu ki:" Ben onu size indireceğim.
Fakat bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, ben
ona âlemlerden hiç kimseye yapmayacağım bir azâbı
yaparım".**

Bu hakikatleri kim ki nefsiyle perdeler ise âlemlerde kimseye etmediğim azâbı ona ederim yâni Cenâb-ı Hakk ona hüsrânı, pişmanlığı tattırırım, diyor. İnsân elinde olan bir şeyi nasıl kaçırıp ebedi hayatını mahvettiğinde içinde

duyacağı vicdan azâbı onu yakar bitirir ve bu ateş hiç sönmez, hatta cehennem ateşi biter de onun bu ateşi bitmez çünkü ateş kendisinden kaynaklanmaktadır. Ve dikkat edersek bu azâb İseviyet mertebesi îtibârıyladır, Hakîkati Muhammedî mertebesi îtibârıyla nasıl olacaktır kimbilir.

﴿١١٦﴾ وَأَذَى قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيُ الْهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ أَنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ ﴿﴾

(116) (Ve iz kalAllahu ya İsebne Meryeme eente kulte linNasittehizunî ve ümmiye ilâheyne min dunillâh* kâle sübhaneKE mâ yekûnü lî en ekule mâ leyse lî Bi hakk* in küntü kultühu fekad alimtehu, ta'lemü mâ fi nefsi ve lâ a'lemü mâ fi nefsik* inneKE ente allâmül gıyub;)

"Ve Allah demişti ki: "Ey Meryemoğlu İsâ, sen mi insânlara: 'Beni ve annemi, Allah'tan başka iki ilâh edin'in' dedin?". "Hâşâ, dedi, sen yücesin, benim için gerçek olmayan birşeyi söylemem bana yakışmaz. Eğer demiş olsam, sen bunu bilirsin, sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben ise senin nefsinde olanı bilmem, çünkü gaybları bilen yalnız sensin, sen!"

İncil'i anlayabilecek anlayışlar dünya üzerine geldiği için İncil geldi ve ilk olarak hâvariler tarafından anlaşıldı. Tabî daha sonra hâvariler tarafından yayılmasında değişik yollara sapıldı. Zâten varlığındaki Hakkın varlığı olduğundan tabîdir ki bilecek.

İseviyetin beşeriyet yönüyle söylediği cümle budur işte, "sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben senin nefsinde olanı bilmem".

﴿١١٧﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا
اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ
فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿﴾

(117) (Mâ kultü lehüm illâ ma emertenî Bihi eni'büdullahe Rabbî ve Rabbeküm* ve küntü aleyhim şehiden mâ dümtü fihim* felemmâ teveffeytenî künte enter Rakîbe aleyhim* ve ente alâ külli şey'in Şehîd;)

"Ben onlara sadece, senin bana emrettiklerini söyledim. Benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin, dedim. Aralarında olduğum müddetçe onlara şahit idim, fakat sen beni vefat ettirince onları gözetleyen yalnız sen oldun. Sen herşeyi görensın."

﴿١١٨﴾ إِنْ تَعَذَّبْتَهُمْ فَانَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ
فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿﴾

(118) (În tüazzibhüm feinnehüm îbâduKE, ve in tağfir lehüm feinneKE entel Azîzül Hakîm;)

"Eğer onlara azâb edersen, onlar senin kullarıdır, eğer onları bağışlarsan, şüphesiz sen daima üstünsün, hikmet sahibisin".

﴿١١٩﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿﴾

(119) (KaĀllahu haza yevmü yenfeus sadikîne sıdkuhüm* lehüm cennâtün tecrî min tahtihel enharu hâlidîne fiha ebeda* radiyAllahu anhüm ve radu anHU, zâlikel fevzül azîm;)

"Allah buyurdu ki: "Bu, sadıklara doğruluklarının fayda sağladığı gündür. Onlar için altlarından ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetler vardır". Allah onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş budur."

Orada beşeri anlamda hiçbir korku yoktur. Burada uluhiyyet mertebesinin rızâsı vardır. Allah isminin mazharı olan ile Allah birbirinden râzıdırlar.

﴿١٢٠﴾ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا فِيْهِنَّ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٢٠﴾

(120) (Lillâhi mülküs Semâvâti vel Ardı ve mâ fihinne, ve HUve alâ külli şey'in Kadîr;)

"Göklerin, yerin ve bunlarda bulunan her şeyin mülkü Allah'ındır. O herşeye kâdirdir."

Bâtını gönül semâsı da Allah'ındır, kendinin zannettiğin beden arzı da Allah'ındır.

Rabb'ımıza şükrederiz hamdolsun bu kitabımızı da ses kayıtlarından yazı kayıtlarına da geçirmiş olduk.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

KAYNAKÇA

1. KÛR'ÂN VE HADİS :

- 2. VEHB** : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
- 3. KESB** : Çalışılarak kazanılan ilim.
- 4. NAKİL** : Muhtelif eserlerden, Mesnevi'i şerif, İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve sohbetlerimizden müşahede ile toplanan ilim.

"DAHA EVVELCE ÇIKAN KİTAPLARIMIZ"

(Gönülden Esintiler)

- 1. Necdet Divanı:**
- 2. Hacc Divanı:**
- 3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:**
- 4. Lübb'ül Lübb Özün Özü,**(Osmanlıca'dan çeviri):
- 5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"**
- 6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri:**
- 7. İslâm, İmân, İhsân, İkân,** (Cibril Hadîs'i):
- 8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye,** (Osmanlıca'dan çeviri):
- 9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:**
- 10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:**
- 11. Vâhy ve Cebrâil:**
- 12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:**
- 13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:**
- 14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi**
- 15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)**
- 16. Divân (3)**
- 17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.**
- 18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.**
- 19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.**

20. Terzi Baba Umre (2009)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
27. Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr'ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Neml Sûresi:
30. Meryem Sûresi:
31. Kehf Sûresi:
32. İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
34. Bakara dosyası:
35. Fâtîha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A'raf Sûresi:
45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:
57. Namaz Sûreleri:

58. Mirat-ül-İrfan-ve-şerhi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. Îsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

- 71- 12- Terzi Baba-(1)
72- 39- Terzi Baba-(2)

İnternet dosyaları-

- 73-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-3-
74-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-4-
75-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-5-
76-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-6-
77-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-7-
78-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-8-
79-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-9-
80-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-10-
81-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-11-
82-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-12-
83-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-13-
84-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-14-
85-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-15-
86-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-16-
87-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-17-
88-Terzi-Baba-Mek-ve-zu-Ke-Kara-bi-dosyası-18-
89-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -19-
90-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -20-
91-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -21-
92-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -22-
93-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -23-

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.
Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.
Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (Büro) : (0282) 263 78 73
Faks : (0282) 263 78 73
Tel (ev) : (0282) 261 43 18
Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <[http:// necdetardic. org/](http://necdetardic.org/)>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <terzibaba13.com>

MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@hotmail.com>

